

Utarbeidet for Kultur- og likestillingsdepartementet

Midtveisevaluering av Norges deltagelse i EU-programmet Kreativt Europa (2021–2027)

oslo**economics**

Tittel: Midtveisevaluering av Norges deltagelse i EU-programmet Kreativt Europa
(2021–2027)

Utarbeidet av: Oslo Economics

Oppdragsgiver: Kultur- og likestillingsdepartementet

Publisert: mai 2026

Rapportnummer: 2026-57

Kontaktperson: Ove Skaug Halsos / Partner

E-post: osh@osloeconomics.no

Tel: +47 415 21 059

Foto/illustrasjon forside: iStock/andersboman

Innhold

Sammendrag	4
1. Innledning	7
1.1 Norges kultursamarbeid i Europa	7
1.2 Kreativt Europa	7
1.3 Mandat	7
2. Mål med Norges deltagelse i Kreativt Europa	8
2.1 Mål for Kreativt Europa	8
2.2 Mål for den internasjonale kulturpolitikken	9
2.3 Andre mål og hensyn	10
2.4 Norges internasjonale kultursamarbeid	11
3. Metode	13
3.1 Evalueringsmodell	13
3.2 Informasjonsinnhenting	14
4. Innretning og forvaltning av Norges deltagelse i Kreativt Europa	17
4.1 Overordnet organisering av Kreativt Europa	17
4.2 Inndeling i delprogrammer	18
4.3 Organisering av Norges deltagelse	20
5. Omfang av Norges deltagelse i Kreativt Europa	22
5.1 Prosjektdeltagelse	22
5.2 Transnasjonalt samarbeid	26
5.3 Spredning av norske kulturprodukter	26
5.4 Annen form for deltagelse	27
6. Effekter og utbytte av programdeltagelsen	28
6.1 Økonomisk utbytte	28
6.2 Samfunnsøkonomiske kostnadsvirkninger	29
6.3 Samfunnsøkonomiske nyttevirksomheter	31
6.4 Samfunnsøkonomisk lønnsomhet	35
7. Evaluering	37
7.1 Relevans	37
7.2 Måloppnåelse	39
7.3 Kostnadseffektivitet	42
7.4 Andre virkninger	43
7.5 Levedyktighet	44
8. Konklusjoner og anbefalinger	45
8.1 Konklusjoner	45
8.2 Anbefalinger	46

9. Referanser	48
Vedlegg A Deskriptiv statistikk om respondentene til spørreundersøkelsen	53

Sammendrag

Midtveisevalueringen omhandler den norske deltagelsen i EU-programmet Kreativt Europa i årene 2021–2024. Vår vurdering er at programdeltagelsen er av stor betydning for Norges kultursektor og kulturtilbud og at ingen andre virkemidler gir de samme mulighetene. I tillegg til at programmet ivaretar kultur- og mediepolitiske behov, gir deltagelsen norske kultur- og medieaktører og den norske befolkning tettere forbindelser til Europa. Programdeltagelsen bidrar til et større publikum for norske kulturuttrykk ved at filmer og litterære verk spres til europeiske land og at norske aktører inngår i europeiske samarbeid. Suksesskriterier for deltagelsen er at norske kultur- og medieaktører benytter seg av mulighetene Kreativt Europa gir, og vi mener deskenes arbeid er sentralt for dette.

Kreativt Europa støtter kultur- og medieprosjekter og tilgjengeliggjør europeisk kultur i Norge

I årene 2021–2024 har Kreativt Europa tildelt norske aktører 244 millioner kroner. Tildelingene er gitt til utvikling, produksjon og spredning av film, TV-serier og spill, kulturelle samarbeidsprosjekter, tverrsektorielle innovasjonsprosjekter, Bodø2024 og delfinansiering av de norske deskene, som informerer og veileder om programmet.

Kreativt Europa støtter spredning av norsk film og litteratur og norske aktørers tilknytning til Europa

Utover tilskudd til aktører i Norge støtter programmet spredning av norske kulturprodukter. Mellom 2021 og 2024 har Kreativt Europa delt ut 43 millioner kroner til distribusjon av norsk film og støttet oversettelser av 54 norske litterære verk. I tillegg omfatter deltagelsen tilgang til Kreativt Europa-finansierte samarbeidsnettverk og plattformer, som i denne perioden har hatt 123 norske medlemmer innen sektorer som for eksempel musikk, scenekunst, kulturarv og litteratur. Minst 276 norske aktører har deltatt i Kreativt Europa-finansierte kurs, workshops og finansieringsfora for kunstnere og kultur- og mediearbeidere. Kreativt Europa finansierer også utveksling/-residensopphold i andre land gjennom *Culture Moves Europe*, som har sendt 63 norske kunstnere og kulturarbeidere til 20 forskjellige land og 177 europeere til Norge.

Figur 1-1: Omfanget av norsk deltagelse i Kreativt Europa 2021–2024

PROGRAM-KONTINGENT 301 millioner kroner	AKTIVITETER OG RESULTATER		
	244 millioner kroner i tilskudd til norske aktører 39 samarbeidsland over hele Europa		
RESSURSBRUK	MEDIA	KULTUR	SEKTOR-OVERGRIPENDE
17 millioner kroner i forvaltning, veiledning og informasjonsarbeid 48 millioner kroner i kultur- og medieaktørenes søknadsskriving og rapportering	100 tildelinger til spredning av film, dataspill og TV-serier i Norge 43 tildelinger til produksjon og utvikling i Norge 43 millioner kroner til distribusjon av norsk film i Europa	50 prosjekter med 58 norske aktører 54 oversettelser av norske litterære verk 63 norske deltagere i utvekslings- eller residensopphold til 20 land	Tilskudd til deskene 4 innovasjonsprosjekter med 8 norske aktører

Note: Oversettelser av norske litterære verk gjelder kun for 2022 og 2023. Figuren viser ikke samfunnsøkonomiske virkninger av programdeltagelsen.
Kilder: Tildelingsdata fra EU, Kreativt Europas oversikter over nettverk, plattformer og priser (2026; 2026), Kreativt Europas rapport over litterære oversettelser (Creative Europe, 2025), KUD, Kulturdesken, MEDIA-desken, spørreundersøkelse.

Deltagelsen fører til prosjekterrealisering, kunstnerisk og faglig utvikling, internasjonal synlighet og nettverksbygging

Deltagelsen fører til gjennomføring av prosjekter som ikke ellers ville blitt gjennomført i sin fulle form. I en spørreundersøkelse til norske deltagere i programmet svarte 70 prosent at uten Kreativt Europa-finansiering ville aktiviteten måtte nedskaleres, mens de resterende 30 prosent svarte at aktiviteten ikke ville blitt gjennomført. Vi finner at deltagelsen fører til økt kvalitet i norsk kultursektor fordi aktørene får faglig og kunstnerisk utvikling gjennom produksjon, samarbeid, søknadsarbeid og kursdeltagelse. Internasjonal synlighet er virkninger av at norske kulturprodukter spres til et større publikum og at Kreativt Europa-tildeling fungerer som et kvalitetsstempel for mulige samarbeidspartnere og finansieringskilder. Nettverksbygging kommer av at norske aktører får delta på europeiske arenaer og samarbeide internasjonalt – i denne perioden har norske aktører samarbeidet med partnere fra 39 ulike land.

Publikum får et utvidet kulturtilbud av høyere kvalitet og tettere forbindelser til Europa

For publikum gir Kreativt Europa-deltagelsen et utvidet kulturtilbud av høyere kvalitet. Prosjekter realiseres i Norge, over hele landet. Europeiske kulturuttrykk gjøres tilgjengelig i Norge og europeiske kunstnere bidrar til større mangfold i norsk kultursektor. Utsveksling av kulturprodukter – og kulturarbeidere – fører til styrkede kulturelle forbindelser mellom Norge og Europa. Norges deltagelse i Kreativt Europa bidrar også til å styrke Europas kulturelle og demokratiske infrastruktur ved å støtte uavhengige kultur- og medieaktører og bygge tillit mellom europeiske samfunn.

Norge betaler for deltagelse med en programkontingent. Programkontingenten for 2021–2024 er 301 millioner kroner. Norges kontingent er stor fordi deltakerlandene bidrar etter evne, målt som landets andel av deltakerlandenes samlede BNP. De samlede samfunnsøkonomiske kostnadene av deltagelsen inkluderer tidsbruk i forvaltningen og blant deltagende kultur- og medieaktører, i tillegg til programkontingenten. Kontingenten og tidsbruken i forvaltningen finansieres med offentlige penger og det innebærer en skattefinansieringskostnad.

Betalt programkontingent er større enn samlede tilskudd til norske aktører i perioden. Summen av samlede tilskudd kan benyttes til å belyse den økte produksjonen som følger av deltagelsen, men fanger ikke opp gevinster i form av økt kvalitet, økt synlighet og tettere samarbeid. Et regnestykke som viser økonomiske overføringer inn og ut av landet vil derfor i begrenset grad reflektere den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av deltagelse.

Kreativt Europa-deltagelsen er relevant

Vår vurdering er at norsk deltagelse i Kreativt Europa er et relevant virkemiddel for å fremme norske kulturpolitiske mål. Programmets hovedmål samsvarer godt med norske mål for den internasjonale kulturpolitikken og flere av Norges kultur- og mediepolitiske mål og internasjonale forpliktelser.

Vår vurdering er at programmets innretning er egnet til måloppnåelse fordi programmet møter finansielle, administrative og andre barrierer for realisering av kultur- og medieprosjekter. Særlig viktig er det at økonomiske tilskudd løser manglende finansiering i kultur- og mediesektoren, som underbygges av at økonomi er norske søkeres motivasjon for å søke Kreativt Europa. Programmets muligheter for kunstnerisk utvikling gjennom internasjonale samarbeid er også relevant for norske aktører og en viktig motivasjon for å søke. Inndelingen i tre delprogrammer med ulike prioriteringer er hensiktsmessig fordi tredelingen gjenspeiler sektorenes ulike behov.

Programdeltagelsen fremmer Europas kulturelle mangfold og styrker konkurranseevnen i kreative sektorer

Vår vurdering er at programdeltagelsen bidrar til måloppnåelse. Økt produksjon, kunstneriske samarbeid, kompetanseheving og spredning av kulturprodukter fremmer Europas kulturelle mangfold og styrker konkurranseevnen i kulturelle og kreative sektorer.

Vi har funnet at Kreativt Europa-deltagelsen er av stor betydning for Norges kultursektor og kulturtilbud. Ingen andre virkemidler gir de samme mulighetene. I tillegg til at programmet ivaretar kultur- og mediepolitiske behov, gir deltagelsen norske kulturaktører og den norske befolkning tettere forbindelser til det større og mer mangfoldige Europa. Ikke minst bidrar programdeltagelsen til at norske kulturuttrykk spres til europeiske land og inngår i europeiske samarbeid.

Nyttevirkningene forutsetter at deltagelsen videreføres og at norske aktører bruker muligheten programmet gir. En forutsetning for norske aktørers deltagelse er deskenes arbeid for å informere og veilede. Norge kan få større

nytte av programmet om flere aktører deltar. Vi tror at det kan gjøres mer for å få flere norske deltagere i Kulturprogrammet og Sektorovergripende. Derfor anbefaler vi at Norge etablerer en desk for det sektorovergripende programmet. Framover blir tiltak rettet mot nyhetsmedier en større del av programmet, og vi mener at den norske målgruppa for disse tiltakene trenger mer informasjon og veiledning fra noen med kjennskap til både Kreativt Europa og norske forhold. Vi mener at det er i Norges interesse å delta i AgoraEU.

Norge bør støtte innsatsen for reduserte søknads- og rapporteringskostnader og ved en eventuell deltagelse i AgoraEU, bør Norge arbeide for at programmet innrettes med en programkomité

Norske aktører opplever søknads- og rapporteringsbyrden som en barriere for å søke Kreativt Europa. EU arbeider for å redusere slike administrasjonsbyrder, og vi anbefaler at Norge støtter opp om dette arbeidet.

Norge er ikke medlem i EU og har ikke medbestemmelse over Kreativt Europas innretning. Norges mulighet til å påvirke programmets prioriteringer er som medlem av programkomitéen og i dialog med mellom EFTA og EU og med EU-land Norge har en nær relasjon med. Programkomitéen er dermed en viktig arena for at Norge skal fremme sitt syn, og vi anbefaler at Norge arbeider for at AgoraEU innrettes med en tilsvarende programkomité.

1. Innledning

Kreativt Europa er EUs program for kultur- og mediesektoren. Oslo Economics, Helge Rønning og Philip Schlesinger har gjennomført en midtveisevaluering av Norges deltagelse i Kreativt Europa 2021–2027. Midtveisevalueringen belyser effekter av deltagelse i henhold til norske mål for den internasjonale kulturpolitikken og programmets mål.

1.1 Norges kultursamarbeid i Europa

«Våre kunstnere må komme i kontakt med europeisk kultur» lød budskapet i *Kulturbrevet* adressert til den norske regjeringen i 1945. (Groth, et al., 1953) Norske kunstnere og kulturpersonligheter har til alle tider reist ut for å utvikle sitt kunstnerskap. Samtidig har publikum i Norge nytt godt av tysk litteratur, fransk film, britisk humor og finsk fjernsynsteater. Norges historie med kulturutveksling med kontinentet viser at Norge er en del av Europa.

Femti år etter *Kulturbrevet* begynte Norge å delta i EU-programmer innen kultur og medier. Fra 1991 ble Norge del av MEDIA 95 og de etterfølgende programmene for utvikling av audiovisuell sektor. Fra 1996 har Norge deltatt i pilotaktiviteter til EUs kulturprogrammer og de ordinære kulturprogrammene fra de ble innført i 2000. I 2014 ble Kultur og MEDIA slått sammen til Kreativt Europa, hvor Norge har deltatt aktivt siden oppstarten. (Prop. 176 S (2020–2021))

1.2 Kreativt Europa

Kreativt Europa er EUs program for kultur- og mediesektoren. Programmet støtter Europas kulturelle og kreative næringer og har som mål å styrke samarbeid, innovasjon og bærekraft på kontinentet (European Commission, 2023). Kreativt Europa består av delprogrammene Kultur, MEDIA og Sektorovergripende, med ulike prioriteringer og tilskuddsordninger. Programmets samlede budsjett for perioden 2021–2027 er på 2,4 milliarder euro, som er en budsjettøkning på 50 prosent sammenlignet med forrige periode (2014–2020) (Europakommisjonen, 2021). Programdeltagelsen er tidligere vurdert til å være et viktig virkemiddel for å

styrke norsk kulturpolitikk i et europeisk perspektiv. (Espelien & Baustad, 2018; Prop. 176 S (2020–2021))

Kreativt Europas hovedmål er både kulturelle og økonomiske. Programmet skal beskytte, utvikle og fremme Europas kulturelle og språklige mangfold og arv. Programmet skal også styrke konkurransevnen og den økonomiske bærekraften i de kulturelle og kreative sektorene. (European Commission, 2023)

Fra og med EU-budsjettet for 2028–2034 er det foreslått et nytt program som vil overta funksjonene til Kreativt Europa. Det nye programmet har fått navnet *AgoraEU*. I tillegg til Kreativt Europa vil AgoraEU omfatte EUs samarbeidsprogram for medborgerskap, likestilling, rettigheter og verdier (CERV). I AgoraEU foreslås det å ytterligere styrke innsatsen for mediemangfold, medieuavhengighet og bekjempelse av desinformasjon. Avgjørelse om, og eventuelt i hvilken grad, Norge skal delta i AgoraEU er ikke tatt. (EØS-notatbasen, 2026; Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026)

1.3 Mandat

Mandatet for midtveisevalueringen er å evaluere den norske deltagelsen i alle delprogrammene i programperioden 2021–2027, fra 2021 til 2024, eller så langt det foreligger datagrunnlag. Evalueringen skal:

- kartlegge omfanget av norske aktørers deltagelse i alle delprogrammene til Kreativt Europa i perioden 2021–2024 i alle deler av landet: inklusive samlede norske søknader i kroner og antall, tildelinger til prosjekter med norske deltakere i kroner og antall
- kartlegge utbytte og effekten av norske aktørers deltagelse i både søknadsprosess, eventuell tildeling og programdeltagelse, i henhold til programmets mål, norske mål for den internasjonale kulturpolitikken og andre effekter på kort og lengre sikt
- vurdere programmets relevans og betydning for norsk kulturell og kreativ sektor, inkludert hvordan dagens organisering støtter norsk deltagelse og hvilke muligheter programmet gir for videre utvikling og innflytelse i kommende programperiode

2. Mål med Norges deltagelse i Kreativt Europa

Ved å delta i Kreativt Europa skal Norge bidra til å oppfylle programmets mål. Hovedmålene for Kreativt Europa er å fremme Europas kulturelle og språklige mangfold, og styrke konkurranseevnen i de kulturelle sektorene. Norges programdeltagelse ivaretar også andre hensyn, som aktiv deltagelse i europeiske samarbeid.

En del av mandatet for midtveiseevalueringen er å kartlegge effekter av norske aktørers deltagelse i Kreativt Europa (2021–2024), i henhold til programmets mål, norske mål for den internasjonale kulturpolitikken og andre effekter. Dette kapittelet omhandler målene med Norges deltagelse i Kreativt Europa 2021–2027.

2.1 Mål for Kreativt Europa

Stortinget har samtykket i norsk deltagelse i Kreativt Europa 2021–2027 med vedtaket av Prop. 176 S (2020–2021):

«Formålet med Kreativt Europa er todelt; fremme kulturelt og språklig mangfold og kulturarv og fremme konkurranseevnen i sektoren. Gjennom Kreativt Europa får norske kultur- og medieaktører tilgang til europeiske nettverk og prosjekter, faglig og kunstnerisk utvikling, økt kulturelt og språklig mangfold, større publikum og marked. Programmet er en unik samarbeidsarena der nærmere 40 land deltar, og det er også en viktig arena for politisk kultursamarbeid og erfaringsutveksling.»

Europas kulturelle og språklige mangfold og arv

Kreativt Europas første hovedmål er å beskytte, utvikle og fremme Europas kulturelle og språklige mangfold. I forordningen til programmet forklarer

EU dette målet med at det kulturelle og språklige mangfoldet er et felles europeisk gode som «ikke kan bevares eller utvikles av medlemsstatene alene».¹ EU begrunner dette med at kulturarv og kulturelle uttrykk krysser grenser og påvirkes av strømninger i hele det indre markedet.

Dette hovedmålet er også forankret i EUs egne strategiske kulturmål, som fremhever at kulturens kraft og kulturelt mangfold skal brukes for å styrke sosialt samhold og velferd i Europa (Cultural Relations Platform, 2018). I etableringsforordningen for Kreativt Europa slår Europaparlamentet og Rådet fast at programmet bygger på – og skal bidra til å virkeliggjøre – Unescos 2005-konvensjon om vern og fremme av et mangfold av kulturuttrykk, som både EU og Norge har ratifisert (Prop. 176 S (2020–2021)).

Fremme av kulturelt og språklig mangfold gjelder både på samfunnsnivå og for de deltagende aktørene. I KUDs budsjettproposisjoner 2021–2024 omtales norske kultur- og medieaktørers tilgang til økt språklig og kulturelt mangfold som en ønsket virkning av programdeltagelsen.

Styrket økonomisk bærekraft i kulturelle og kreative sektorer

Kreativt Europas andre hovedmål er å styrke konkurransekraften i kulturelle og kreative sektorer. Dette målet viser at EU-medlemsstatene mener det er behov for europeisk samarbeid på grunn av de økonomiske gevinstene ved kulturelt samarbeid og utveksling. Det europeiske markedet er større enn de nasjonale markedene – også for kultur- og mediesektoren. Selv om EUs språklige mangfold er en nøkkelverdi for unionen, kan språkforskjeller splitte opp markedet. EU mener derfor at det kreves innsats for å sikre at de kreative sektorene drar nytte av det europeiske indre marked, både fysisk og digitalt (Prop. 176 S (2020–2021)). Gjennom støtteordninger for samarbeid, nettverksbygging og tilgjengeliggjøring av kulturprodukter på tvers av land, skal Kreativt Europa gjøre europeiske kreative sektorer mer konkurransedyktige og økonomisk bærekraftige.

For Norges del understøttes programdeltagelsens hovedmål om styrket konkurranseevne med mål om at norske kultur- og medieaktører får tilgang til et større publikum og marked (Prop. 1 S (2020–2021)).

¹ (EU) 2021/818 <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>

Kreativt Europa skal oppfylle EUs mål

Som et EU-program skal Kreativt Europa bidra til å oppnå EUs mål. EU skal fremme fred, velferd og verne om unionens grunnleggende verdier om respekt for menneskets verdighet, frihet, demokrati, likhet, rettssikkerhet og respekt for menneskerettighetene, inkludert rettigheter til personer som tilhører minoriteter (Prop. 176 S (2020–2021)). Verdiene er nedfelt i Lisboa-traktaten:

«Disse verdiene er felles for medlemsstatene i et samfunn som preges av mangfold, likebehandling, toleranse, rettferdighet, solidaritet og likebehandling av kvinner og menn.»

Lisboa-traktaten (1992)

EUs overordnede samfunns mål svarer til det norske samfunns målet om et inkluderende samfunn og levende demokrati. Videre skal Kreativt Europa, som EUs andre utdannings- og sosiale programmer også fungere som et virkemiddel for å oppnå Europakommisjonens satsingsområder innen grønn omstilling og likestilling.

Kreativt Europa skal bidra til å nå EUs mål om å fremme en felles europeisk identitet, samhørighet og å fostre både politisk og sivilt engasjement (Prop. 176 S (2020–2021)). Kreativt Europa skal bidra til å nå EUs mål om å fremme en felles europeisk identitet, samhørighet og å fostre både politisk og sivilt engasjement (Prop. 176 S (2020–2021)). Samtidig følger programmet subsidiaritetsprinsippet for EUs politikk og skal beskytte Europas mangfold. I konteksten av Kreativt Europa kan den felles europeiske identiteten derfor forstås som en felles verdsettelse av kulturelle likheter og ulikheter, kanskje best illustrert gjennom EUs motto: «Forent i mangfold». Europeisk integrasjon er et sårbar tema innad i EU og det er derfor viktig for unionen å beskytte kulturelt mangfold og nasjonal egenart. (Scioldo, 2025)

2.2 Mål for den internasjonale kulturpolitikken

Utover programmets mål omtaler Prop. 176 S (2020–2021) mulighetene Kreativt Europa gir til norske aktører innen TV, film, kunst og kultur, og de påfølgende gevinstene som tilfaller norsk kultursektor og audiovisuell sektor. I lys av vårt

mandat tolker vi disse ønskede virkningene som konkretiseringer av hvordan programdeltagelsen skal bidra til oppnåelse av mål for den internasjonale kulturpolitikken. Målene for den internasjonale kulturpolitikken er utarbeidet av KUD og understøtter nasjonale kulturpolitiske mål. (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025).

Aktører fra Norge benytter internasjonale muligheter for å skape og formidle kunst

Et av de internasjonale kulturmålene belyser at Norge trenger impulser fra omverden for å oppnå overordnede kulturpolitiske mål. Kulturell utveksling bidrar til at norsk kunst er bærekraftig, mangfoldig og av høy kvalitet, noe som gir norsk publikum ved at det får et bedre kulturtilbud. Norske aktører skal benytte mulighetene for samarbeid på tvers av nasjonale grenser fordi det bidrar til kunstnerisk utvikling og kompetanseheving. Et ledd i dette er å tilrettelegge for gjensidig mobilitet for kulturarbeidere; norske aktører skal både få arbeide fritt og trygt i utlandet og kunne tiltrekke seg internasjonale aktører. Dette målet er dermed særlig viktig for Norges deltagelse i Kreativt Europa fordi programmet tilrettelegger for kunstnerisk samarbeid og nettverksbygging mellom norske og europeiske aktører. (Meld. St. 8 (2018–2019); Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025; Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025)

Kulturuttrykk fra Norge har gjennomslag over hele verden

Et annet internasjonalt kulturmål er at norsk kunst og kultur har internasjonalt gjennomslag, som også er et overordnet kulturpolitisk mål. Internasjonal gjennomslagskraft har både en næringspolitisk og en utenrikspolitisk dimensjon: Næringspolitisk bidrar det til en bærekraftig kultursektor ved at markedet for norske kulturprodukter blir større og utenrikspolitisk bidrar det til å fremme norsk kultur og norske interesser. (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025).

Eksport av kulturprodukter gir kulturaktører økte inntekter og styrker sektorens økonomiske bærekraft, som igjen gir grunnlag for mer produksjon av kunst og kultur. (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025) Økonomisk bærekraft støtter opp om overordnede kulturpolitiske mål om et uavhengig kulturliv som skaper kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet og som fornyer seg og viser evne til omstilling. (Meld. St. 8 (2018–2019)) Målet understøtter også de næringspolitiske målene om at kreativ næring skal lykkes i internasjonal konkurranse, øke sin eksport og skape bærekraftige arbeidsplasser over hele landet. (Nærings- og fiskeridepartementet, 2024)

Utenrikspolitisk handler kulturfremme om å bruke kulturelle uttrykk som inngangsporter til relasjoner og samarbeid. For et lite land uten stor militær tyngde ligger Norges utenrikspolitiske handlingsrom i evnen til å overbevise snarere enn å presse – i det som ofte omtales som *soft power*. For å lykkes med dette må andre land og aktører faktisk vite om Norge og norske verdier og kulturelle uttrykk. Regjeringen mener at internasjonal kulturfremme bidrar til å øke interessen for Norge utenfor landets grenser og til gode relasjoner med samarbeidsland. Dertil bidrar kulturfremme til å sette søkelys på verdier og tema som er viktige for Norge. Kulturfremme handler dermed om å skape forståelse, nysgjerrighet og tillit, og på sikt også kunne påvirke hvordan andre tenker om oss og om spørsmål som er viktige for Norge. (Prop. 1 S (2024–2025))

Kunstnerisk frihet og ytringsfrihet er respektert i alle land

I nasjonal strategi for ytringsberedskap framhever regjeringen at ytringsfriheten i Norge, som «eit land i verda», vil bli påvirket av innskrenkning av ytringsfriheten internasjonalt (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025). Et tredje mål for norsk internasjonal kulturpolitikk er at kunstnerisk frihet og ytringsfrihet er respektert i alle land. (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025) KUD trekker frem at Norge skal bidra til alle lands demokratisk utformede kulturpolitikk som ivaretar armlengdeprinsippet (se tekstboks). Norge arbeider for dette målet i UNESCO, Europarådet og i kommunikasjon med andre lands myndigheter (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025). Kreativt Europa-deltagelsen er også et virkemiddel i dette arbeidet fordi Stortinget har vedtatt at programmet er «en viktig arena for politisk kultursamarbeid» (Prop. 1 S (2020–2021)).

Målet om ytringsfrihet er også utenrikspolitisk fordi det inngår i Norges internasjonale menneskerettighetsarbeid. Fremme av

ytringsfrihet og frie medier, kulturelle rettigheter og kunstnerisk frihet er blant regjeringens utenrikspolitiske prioriteringer.

(Utenriksdepartementet, 2025) Prioriteringen er i tråd med *Strategi for ytringsfrihet i utenriks- og utviklingspolitikken*, der det understrekes at ytringsfrihet er nødvendig for å bruke sitt eget språk, dyrke egen sin egen kultur og delta i det kulturelle liv. (Utenriksdepartementet, 2021)

2.3 Andre mål og hensyn

Norsk kulturpolitikk foregår ikke i et tomrom – kulturpolitiske mål og virkemidler henger sammen med andre mål og hensyn. Som et virkemiddel for den internasjonale kulturpolitikken, mener vi at Kreativt Europa-deltagelsen også kan ivareta norske hensyn innen europapolitikk, EØS-forpliktelser og sikkerhetspolitikk.

Europapolitikk

Det er bred politisk enighet om at Norge, gitt sin geografiske og historiske posisjon, skal føre en aktiv politikk for å opprettholde et tett samarbeid med Europa. Den siste offentlige utredningen om EØS-samarbeidet (NOU 2024: 7) fremhever nettopp at vår velferd, sikkerhet og samfunnsutvikling er tett sammenvevd med de europeiske landene. Regjeringen mener derfor at norske interesser best ivaretas gjennom videreføring av EØS-avtalen og gjennom aktiv deltagelse i europeiske samarbeidsordninger (Regjeringen, 2025).

I lys av en aktiv europapolitikk er Kreativt Europa et verktøy for å styrke Norges deltagelse i det europeiske samarbeidet. Norge har deltatt i tilsvarende EU-program eller -pilotprogram i over 30 år (Prop. 176 S (2020–2021)). Programmet bygger på det som ofte omtales som EUs «soft integration» – et samarbeid som ikke primært handler om marked og regelverk, men om å knytte europeiske samfunn tettere sammen gjennom kultur, medier, kunnskapsutveksling og felles verdier. Gjennom deltagelse i Kreativt Europa får norske aktører tilgang til nettverk, finansiering og samarbeid som ellers ikke ville vært tilgjengelige, samtidig som Norge bidrar aktivt inn i et felles europeisk kulturelt offentlig rom.

Denne typen samarbeid utfyller EØS-avtalens økonomiske integrasjon. Mens EØS sikrer markedsadgang og fri bevegelse, bidrar Kreativt Europa til sosial og kulturell integrasjon gjennom prosjekter som fremmer mobilitet, mangfold, språk og tverrnasjonale produksjoner. Dermed bidrar programmet til en aktiv europapolitikk som ikke bare handler om økonomi og felles regelverk, men også om folk, verdier og kulturell tilhørighet.

Armlengdesprinsippet

Norske myndigheters ansvar for kulturvirksomhet reguleres av kulturlova, som har som formål å tilrettelegge for et åpent og opplyst offentlig ordskifte. Etter kulturlova skal offentlig finansiert kulturvirksomhet følge prinsippet om armlengdes avstand mellom faglige beslutninger og politisk styring. Prinsippet er at avgjørelser som i hovedsak skal baseres på kunstnerisk eller kulturfaglig skjønn, skal treffes av personer med relevant fagkompetanse. Politiske myndigheter kan ikke overprøve eller instruere om innholdet i slike avgjørelser. (Kulturlova, 2025)

Det indre marked, EØS-forpliktelsene og fri flyt av arbeidskraft for kulturarbeidere

Gjennom EØS-avtalen er Norge forpliktet til å legge til rette for fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer. Fri bevegelse omfatter også kunstnere, journalister og andre kulturarbeidere.

Kultursektoren er i økende grad internasjonalt orientert, og mobilitet er en forutsetning for kunstnerisk utvikling, kompetanseheving og samarbeid på tvers av landegrenser. Fri bevegelse gir norske kulturarbeidere tilgang til et europeisk arbeidsmarked. I tillegg gjør den frie bevegelsen av personer det mulig å invitere internasjonale aktører til Norge, noe som styrker mangfold og kvalitet i det norske kunst- og kulturlivet.

Kreativt Europa støtter EØS-områdetets frie bevegelse ved å tilby strukturer og finansieringsordninger. Programmet gir støtte til spredning av produkter og produksjoner, nettverk, residensopphold, kompetanseutveksling, produksjonssamarbeid og gjensidig mobilitet i kultur- og mediesektoren. Dermed fungerer Kreativt Europa som en tilrettelegger av EØS-avtalens mobilitetsbestemmelser på kulturfeltet: programmet gjør det enklere for norske kulturaktører å bruke sin rett til fri bevegelse, å inngå samarbeid med europeiske aktører og å nå markeder og publikum på kontinentet.

Utover de fire friheter er Norge gjennom EØS-avtalen forpliktet til å styrke og utvide samarbeidet innen rammen av EØS-partenes virksomhet på en rekke områder, blant annet den audiovisuelle sektoren og informasjonstjenester. (EØS-avtalen, Artikkel 78) Et ledd i styrket samarbeid er at Norge har adgang til å delta i EU-programmer gjennom EØS-avtalens protokoll 31. (NOU 2024: 7)

Sikkerhetspolitikk

Det er krig i Europa. Regjeringen mener at EU spiller en sentral rolle i arbeidet for å beskytte grunnleggende verdier og forsvare demokratiet og at et tettere samarbeid med EU er nødvendig for å beskytte våre verdier (Meld. St. 20 (2024–2025)).

I en mer krevende sikkerhetspolitisk situasjon har EU i økende grad rettet oppmerksomheten mot kultur- og mediesektorens rolle for å styrke samfunnssikkerhet og demokratisk motstandskraft. Gjennom det sektorovergripende delprogrammet har Kreativt Europa en sikkerhetspolitisk relevans. Det sektorovergripende programområdet omfatter blant annet tiltak for å styrke mediemangfold, redusere sårbarhet for desinformasjon og motvirke utenlandsk påvirkning på europeisk offentlighet gjennom å støtte kvalitetsjournalistikk,

kompetansebygging i redaksjoner og samarbeid mellom europeiske medieaktører.

I tillegg er programmets mål om europeisk samhörighet sikkerhetspolitisk relevant. Programmet skal styrke et europeisk verdifellesskap og gjensidig forståelse mellom europeiske land, som må stå samlet mot hybride trusler, autoritær påvirkning og desinformasjon.

Et tredje sikkerhetsrelevant aspekt er at Kreativt Europa kan bidra til å redusere rommet for negativ utenlandsk innflytelse i kultur- og mediesektorene. Autoritære aktører investerer betydelig i kultur og kommunikasjon som virkemiddel for påvirkning. Kreativt Europa fungerer som en europeisk respons ved å styrke egen kapasitet innen innholdsproduksjon, distribusjon og journalistiske standarder, og ved å fremme åpenhet, profesjonalitet og europeisk samarbeid.

For Norge, som står utenfor EU, men innenfor det europeiske sikkerhets- og verdifellesskapet, gir deltagelse i Kreativt Europa tilgang til de samme nettverkene og samarbeidsarenaene som bygger denne typen demokratisk og kulturell motstandskraft. Programmet fungerer dermed som et supplement til tradisjonelle sikkerhets- og forsvarsmekanismer: Det styrker den demokratiske infrastrukturen, reduserer sårbarheten for ekstern påvirkning og bidrar til en felles kulturell og normativ plattform som gjør det lettere for europeiske land – inkludert Norge – å stå samlet i møte med sikkerhetspolitiske utfordringer.

2.4 Norges internasjonale kultursamarbeid

I tillegg til Kreativt Europa deltar Norge i annet internasjonalt kultursamarbeid, innad i Europa, med resten av Norden, i nordområdene og globalt.

Europeisk kultursamarbeid

Som del av EØS-avtalen, er EØS/Efta-landene forpliktet til å bidra med midler for å oppnå økonomisk og sosial utjevning i EU. Norge, Island og Liechtenstein forvalter EØS-midlene i samarbeid med mottakerlandene (Regjeringen, 2024). Ordningene støtter kulturprosjekter i mottakerlandene for å fremme demokratiske verdier og grunnleggende rettigheter og for å utvikle sterke og bærekraftige kultursektorer i disse landene (Kulturdirektoratet, 2025). Kreativt Europa skiller seg fra EØS-midlene på flere vis, for eksempel ved at norske aktører kan søke støtte og at programmets mål dekker hele Europa.

Norge deltar også i europeiske initiativer som supplerer det øvrige kultursamarbeidet. Dette

inkluderer Connecting Europe Facility – Digital (Europeana), som er en felleseuropeisk digital plattform for kunst- og kulturarv. Norge deltar i Europarådets kultursamarbeid, blant annet gjennom fondet Eurimages, som støtter uavhengig filmproduksjon, og programmet *Cultural Routes of the Council of Europe*, som fremmer europeisk kulturarv, kulturelt mangfold, mobilitet og en felles europeisk identitet. Europarådet finansierer også European Audiovisual Observatory som produserer statistikk om medier og film, studier over markedsutvikling og regulering på sektorene. (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2018; Eurimages, u.d.).

Nordisk kultursamarbeid

I følge Duelund (2003) har kulturpolitikken i de nordiske landene klare fellestrekk. Den nordiske kulturpolitikken kjennetegnes blant annet av armlengdes avstand mellom politiske myndigheter og kulturelle beslutninger, og et nært samarbeid mellom stat og kulturfeltets ulike organisasjoner. Det nordiske fellesskapet er en viktig medspiller i europeisk samarbeid (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026).

Siden opprettelsen av Nordisk råd på 1950-tallet har Norge deltatt i det pan-nordiske politiske samarbeidet, som på regjeringsnivå foregår i Nordisk ministerråd. På kulturområdet har Nordisk råd et utvalg og Nordisk råds priser innen litteratur, film, musikk og barne- og ungdomslitteratur. Nordisk ministerråd har støtteordninger innen kultur og sivilsamfunn. Ordningene forvaltes av Nordisk kulturkontakt, som også forvalter det nordisk-baltiske mobilitetsprogrammet for kultur.

I tillegg til det politiske samarbeidet finansierer de nordiske landene Nordisk kulturfond, som støtter prosjekter som fornyer og utvikler nordisk kunst- og kulturliv. Gjennom blant annet Nordisk ministerråd og de nordiske filminstituttene finansieres Nordisk Film & TV Fond, som støtter produksjon og distribusjon av nordiske filmer og serier. Disse ordningene legger til rette for mobilitet, kompetanseutveksling og nettverksbygging, og gir norske aktører muligheter til å utvikle prosjekter med nordiske partnere.

Norge har også egne bilaterale ordninger som styrker kultursamarbeidet med enkeltland i Norden. Ordningen for norsk-islandsk kultursamarbeid støtter samarbeidsprosjekter som inkluderer aktivitet i begge land (Kulturdirektoratet). Norge deltar også i det norsk-finske kulturfondet.

Samiske kulturaktører kan også søke støtte fra Samerådets kulturordninger, som skal styrke samisk kultur på tvers av Norge, Sverige og Finland.

Kultursamarbeid i nordområdene

Norge deltar også i samarbeidsstrukturer i nordområdene. Den «nordlige dimensjons» kulturpartnerskap (NDPC) er en felleskulturell satsing hvor Norge, Island og EU samarbeider² for å bidra til sosial og økonomisk utvikling i hele Østersjø- og Barentsregionen gjennom kulturbasert næringsutvikling og kapasitetsbygging. Mer spesifikt, fungerer NDPC for Norge som en plattform for innovasjon, kompetanseutveksling og utvikling av kreative næringer, og er forankret i samarbeidsrammene som beskrives i Prop. 111 S (2018–2019).

I tillegg til Østersjø- og Barents-samarbeidet, er det et særegent Barentssamarbeid gjennom Barents Euro-Arctic Council (BEAC). BEAC er et samarbeid mellom Finland, Sverige, Norge, Danmark, Island og EU-kommisjonen³. Samarbeidet har som mål å styrke kulturelle forbindelser, inkludere urfolksperspektiver, fremme mobilitet i regionen, ungdomssamarbeid og kulturutveksling som bidrar til stabilitet og bærekraftig utvikling i Barentsregionen.

Globale samarbeid: fremme kulturelle rettigheter og kulturarv

Gjennom UNESCO deltar Norge i internasjonalt samarbeid om vern av kulturarv, fremme av et mangfold av kulturuttrykk, immateriell kulturarv og bekjempelse av ulovlig handel med kulturgjenstander. Norges globale kultursamarbeid omfatter også tiltak som støtter kunstnere, kulturarbeidere og kulturinstitusjoner i land der kulturarv eller kulturelle rettigheter er under press. Dette gjelder blant annet programmer for beskyttelse av verdensarv, støtte til kulturarv i kriseområder og internasjonale ordninger for kunstnerisk frihet og trygghet for forfulgte kunstnere.

² Russlands er suspendert fra samarbeidet etter storskala invasjonen av Ukraina i 2022.

³ Russland meldte seg ut av samarbeidet i 2023.

3. Metode

Midtveisevalueringen av den norske deltagelsen i Kreativt Europa har blitt gjennomført i tråd med anerkjent evalueringsmetodikk og ulike metoder for informasjonsinnhenting. I dette kapittelet beskrives den metodiske tilnærmingen.

3.1 Evalueringsmodell

Vår evalueringsmodell tar utgangspunkt i en resultatkjede for Norges deltagelse i Kreativt Europa og en tilpasset versjon av OECDs evalueringskriterier som ramme rundt utredningens tre problemstillinger. Evalueringsmodellen presenteres i Figur 3-1.

Resultatkjede

Resultatkjeden viser ønskede sammenhenger mellom Norges behov for programdeltagelsen og virkninger for de deltagende kultur- og medieaktørene. I figuren under er resultatkjeden illustrert med de lyseblå boksene:

- *Behovene* i resultatkjeden favner Norges mål for programdeltagelsen.
- *Ressursene* omfatter overordnede rammer og forpliktelser for Norges deltagelse i Kreativt

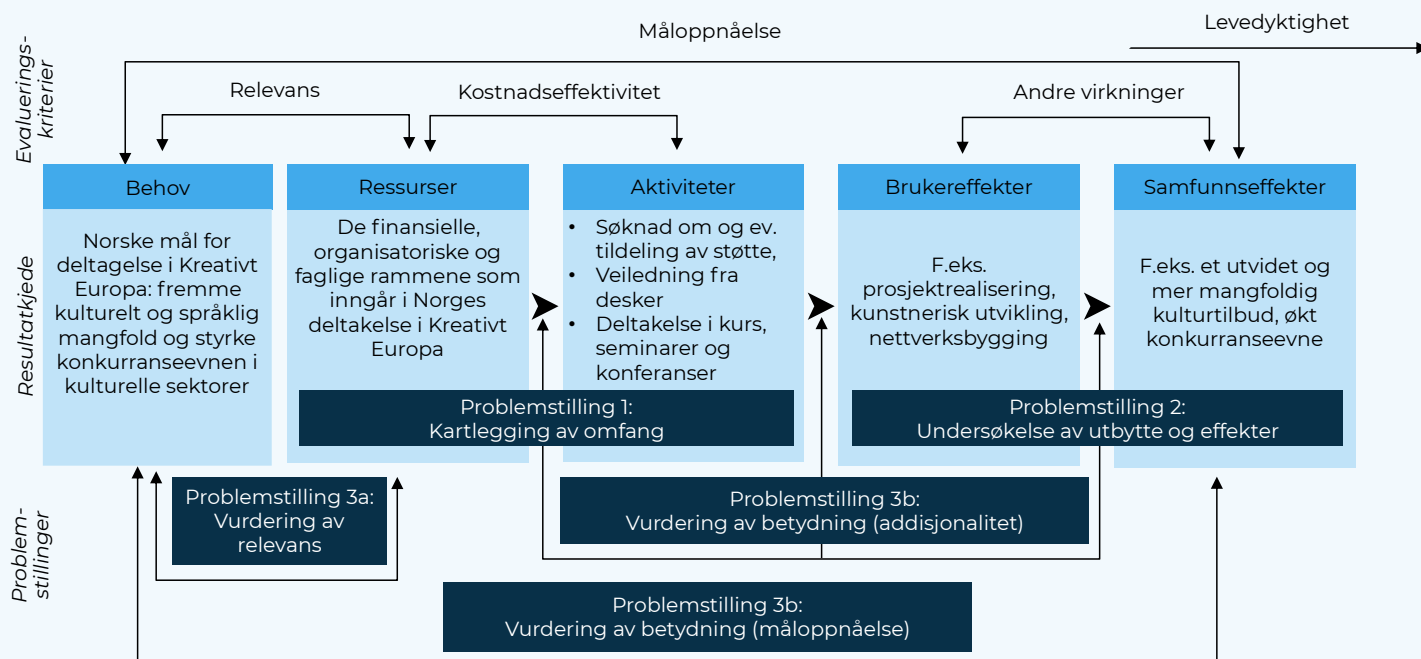
Europa, både finansielle, organisatoriske og faglige.

- *Aktivitetene* omfatter alt deltagelsen innebærer for norske aktører, både forvaltningen og brukere. KUD deltar i programkomiteer og følger opp deskene, som informerer og veileder om programmet. Kulturaktører søker om midler og får veiledning både fra deskene i Norge og fra Kreativt Europa. Noen aktører får tildelt midler og benytter disse i tråd med gjeldende føringer. Gjennom programmet deltar også aktører fra Norge i europeiske utvekslinger, plattformer og nettverk.
- *Brukereffekter* omfatter både umiddelbare resultater som følger direkte av deltagelse, og mer langsiktige effekter for norske kulturaktører og norsk kultursektor.
- *Samfunnseffektene* omfatter eventuelle effekter for den norske befolkningen utover kultursektoren. Eksempler er bedre publikumsopplevelser gjennom økt mangfold og kvalitet i kulturtilbudet.

Problemstillinger

De mørke boksene nederst i Figur 3-1 plasserer de tre problemstillingene som utredes der de hører hjemme i resultatkjeden:

Figur 3-1: Evalueringsmodell bestående av resultatkjede, problemstillinger og evalueringskriterier

Illustrasjon: Oslo Economics

- Kartlegging av omfanget (problemstilling 1) omfatter aktiviteter og ressursbruk som følger av norsk deltagelse i programmet, som utarbeiding av søknader, veiledning fra desker, og tildeling av støtte.
- Undersøkelse av utbytte og effekter (problemstilling 2) omhandler bruker- og samfunnseffekter av norsk deltagelse i programmet.
- Vurdering av programmets relevans (problemstilling 3a) omhandler sammenheng og samsvar mellom programmets innretning, og behovene for norske kulturaktører og norsk kultursektor.
- Vurdering av programmets betydning (problemstilling 3b) omhandler både addisjonalitet og måloppnåelse. Vurdering av addisjonalitet innebærer undersøkelse av hvorvidt observerte resultater og effekter kan tilskrives norsk deltagelse i Kreativt Europa. Illustrert gjennom resultatkjeden, vil dette si vurdering av hvorvidt hver enkelt pil leder fra ett ledd til det neste. Vurdering av måloppnåelse innebærer om observerte bruker- og samfunnseffekter av norsk deltagelse i programmet er i tråd med behov og mål.

Evalueringskriterier

Vi benytter de fem evalueringskriteriene relevans, måloppnåelse, kostnadseffektivitet, andre nyttevirkninger og levedyktighet i tråd med DFØs retningslinjer for evaluering (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2026).

Evalueringskriteriene er markert med piler øverst i figuren i Figur 3. Kriteriene er valgt fordi de samlet svarer ut samtlige problemstillinger i oppdraget.

- Relevans inngår allerede i en av de tre definerte problemstillingene i oppdraget. DFØ slår fast at evaluering av relevans innebærer å avklare om programmets mål og utforming er tilpasset brukernes behov og samfunnets prioriteringer.
- Måloppnåelse inngår også i en av de tre definerte problemstillingene i oppdraget. I tråd med DFØs retningslinjer innebærer evaluering av måloppnåelse å undersøke hvorvidt norsk deltagelse skjer eller gjennomføres på en måte som gir forventede resultater
- Kostnadseffektivitet omfatter vurdering av om tiltaket gjennomføres på en effektiv måte, eller om det er mulig å oppnå samme mål med lavere ressursbruk. Fordi vi i denne evalueringen ikke vurderer Kreativt Europa opp mot andre programmer eller tiltak, mangler vi sammenligningsgrunnlaget som finnes i

alternativanalyser. I stedet drøfter vi den samlede ressursbruken forbundet med norsk deltagelse i programmet, så langt det er mulig. Dette må senere vurderes opp mot vurdert måloppnåelse, i en samlet vurdering.

- Andre virkninger fanger opp bruker- og samfunnseffekter utover definerte mål.
- Levedyktighet omfatter hvorvidt oppnådde bruker- og samfunnseffekter vil vedvare over tid, dersom den norske deltagelsen i Kreativt Europa avsluttes.

3.2 Informasjonsinnhenting

Analyse av statistikk

Vi har mottatt tall fra KUD på *norske innbetalinger og forpliktelser til EU*, som del av den norske deltagelsen i Kreativt Europa 2021–2025.

Videre har vi mottatt data fra EUs forvaltningsbyrå for utdanning, audiovisuelle medier og kultur (EACEA) som *oppsummerer alle norske prosjekttildelinger*, med informasjon om de ulike aktørene og hvor store tilskudd de har mottatt. Vi har ikke mottatt data fra EU om søknader som ikke fikk innvilget tildeling.

Etter å ha mottatt data fra EACEA, gjennomførte vi i samarbeid med Kultur-desken og MEDIA-desken en kvalitetssikring av dataene. Dette arbeidet avdekket at enkelte ordninger med norske mottakere ikke var inkludert i dataen fordi tilskuddet går via andre aktører. Med ordningen Films on the move har norske distributører fått støtte via utenlandske salgsagenter. Norske deltagere i nettverkene Europa Cinemas, NojSe⁴ og Northern Animation Network har også fått indirekte tilskudd Kreativt Europa. For å sikre et best mulig datagrunnlag la vi inn de manglende støtteordningene manuelt.

Vi har benyttet denne statistikken for å analysere omfanget av den norske deltagelsen i Kreativt Europa. I dette arbeidet har vi identifisert tildelinger til prosjekter med norske deltagere i kroner og antall. Videre har vi identifisert fordelingen av antall tildelinger og den totale størrelsen på tildelingene innenfor de ulike delprogrammene. Vi har også brukt denne statistikken til å sammenstille andre opplysninger for å beskrive norske aktører som har deltatt i prosjekter som har mottatt tildeling. Dette er blant annet opplysninger om geografisk plassering, varighet på prosjektet, andelen prosjekter med norsk leder og hvilke land vi ofte samarbeider med.

⁴ Network of the Nordic European Film Festivals for Children and Youth

I tillegg til tildelingsdataen, mottok vi også data fra de norske deskene om antall kjente søkere til Kreativt Europas delprogrammer. På bakgrunn av den mottatte søknadsdataen, utarbeidet vi estimer for norske søkere sin suksessrate i de ulike delprogrammene.

Vi har supplert dataen over norske tildelinger med aggregerte tall fra Kreativt Europas dynamiske dataside, kalt Creative Europe Public Dashboard, og EUs sider om programmets budsjett og resultater (Creative Europe Programme – Performance).

Gjennomgang av styringsdokumenter

For å forstå konteksten av den norske deltagelsen har vi gjennomgått sentrale norske styringsdokumenter og andre relevante dokumenter. Formålet med denne dokumentgjennomgangen har vært å få en forståelse for Kreativt Europa og den norske deltagelsen, samt den europeiske kulturelle sektoren og andre støtteordninger til kulturell sektor.

Dokumentgjennomgangen bygger på et bredt utvalg av kilder som samlet gir både et politikk-, program- og forskningsperspektiv på Kreativt Europa og kulturpolitikk mer generelt. Dette har omfattet en gjennomgang av relevante stortingsmeldinger og proposisjoner, som gir innsikt i nasjonale mål, prioriteringer og begrunnelser for norsk deltagelse i programmet. Sentrale kilder er:

- Prop. 176 S (2020–2021)
- Meld. St. 8 (2018–2019)
- Budsjettproposisjonene under Kultur- og likestillingsdepartementet for årene 2021–2024

Videre er programrelaterte dokumenter fra EU, inkludert strategiske rammeverk og evalueringer (herunder midtveisevalueringer), benyttet for å forstå programmets overordnede mål, virkemiddelbruk og utvikling over tid.

Gjennomgang av relevant bakgrunnsliteratur

Som bakgrunn for utredningen har vi benyttet relevant faglitteratur innen kulturøkonomi og kulturpolitikk. Dette inkluderer både oppsummerende tekster og vitenskapelige artikler som belyser sentrale begreper som kulturens økonomiske rolle, offentlig støtte til kultur og ulike modeller for kreative næringer. Vi har særlig sett på analyser av europeisk, nordisk og norsk kulturpolitikk i bøker og faglige tidsskrifter, f.eks. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*. I tillegg har vi lest litteratur som analyserer EUs rolle i utviklingen av transnasjonale kulturnettverk, samt forholdet

mellom kultur, handel og «soft power». For å forstå EUs rolle som kulturpolitisk aktør har særlig Carlota Scioldo (2024) *European Networks and Cultural Governance How Culture Makes Policy* vært nyttig.

Til sist inngår empiriske studier og artikler som spesifikt analyserer effekter av Kreativt Europa, herunder studier av nordisk deltagelse og resultater innenfor ulike delprogrammer (for eksempel audiovisuelle produksjoner og litteratur). I tillegg er nordisk kulturpolitisk litteratur og rapporter fra blant annet Nordisk ministerråd benyttet for å belyse særegne trekk ved den nordiske modellen og hvordan denne samspiller med europeiske virkemidler.

Spørreundersøkelse

For å innhente informasjon om målgruppa for Norges deltagelse i Kreativt Europa, utarbeidet vi en spørreundersøkelse til tidligere og mulige søkere. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge erfaringer med Kreativt Europa og målgruppas kjennskap til programmet. Vi ønsket også å innhente målgruppas synspunkt på barrierer for å søke og gevinster av søknadsarbeid, tilskudd og deltagelse på kurs/nettverksarrangementer. Dertil ønsket vi å avdekke norske kultur- og medieaktørers perspektiver på programmets måloppnåelse.

Totalt mottok vi 60 svar. Respondentene dekker alle landsdelene geografisk og omtrent halvparten oppgir å ha nasjonalt og/eller internasjonale nedslagsfelt. Respondentene dekker hele spekteret av definerte kulturuttrykk, men med et flertall innenfor kulturuttrykk tilhørende MEDIA-programmets målgruppe. Vedlegg A inneholder figurer som gir en kvantitativ beskrivelse av respondentene.

Av undersøkelsens respondenter har 28 mottatt støtte fra Kreativt Europa i inneværende programperiode. Gitt at totalt antall norske tilskuddsmottakere i perioden er 167, utgjør respondentene som har mottatt støtte, 17 prosent av norske mottakere. Blant respondentene som har søkt om støtte, hadde 75 prosent søkt om tilskudd fra MEDIA-programmet. Fire av respondentene hadde søkt, men ikke mottatt tilskudd. Videre var det 10 respondenter som ikke har søkt om støtte av ulike årsaker, og 18 som ikke kjenner til programmet.

Undersøkelsen ble distribuert gjennom følgende kanaler:

- E-post til alle norske aktører vi fant kontaktinformasjon til som har mottatt støtte fra Kreativt Europa i den inneværende

perioden, basert på lister mottatt fra deskene. Dette utgjorde 95 unike aktører.

- Kultur- og MEDIA-deskenes nettsider og sosiale medier
- Nyhetsbrevet til Medietilsynet
- Interesseorganisasjoner som distribuerte undersøkelsen til sine medlemmer i egne kanaler:
 - Produsentforeningen
 - Filmdistributørene
 - Norske filmregissører
 - Film og Kino
 - Noneda – Norsk nettverk for dataspillbedrifter
 - NFFO

Vi sendte totalt to purringer til alle som mottok undersøkelsen i en e-post direkte fra oss. Distribusjonen gjennom andre aktører ble gjort på den måten utsender anså som hensiktsmessig for sin målgruppe.

Intervjuer

For å få en mest mulig inngående forståelse av den norske deltagelsen i Kreativt Europa, har vi gjennomført dybdeintervjuer med brukere og forvaltningen av ordningen. Disse intervjuene har vært sentrale for å innhente viktige erfaringer og kunnskap som ellers ikke ville vært tilgjengelig, blant annet om organiseringen av den norske deltagelsen, eller erfaringer knyttet til det å søke om tilskudd fra Kreativt Europa.

I prosjektets innledende fase gjennomførte vi fire intervjuer med forvaltningen, to med KUD og ett med hver av deskene. Formålet med disse intervjuene var å få en bedre forståelse for organiseringen av den norske deltagelsen og programmet som helhet, i tillegg til å opprette kontakt med nøkkelpersoner for gjennomføringen av evalueringen.

Etter å ha gjennomført en innledende informasjonsinnhenting, gjennomførte vi totalt tre intervjuer med søkere som har mottatt tildeling fra Kreativt Europa. Blant disse var det to aktører som hadde søkt om tilskudd fra Kultur-programmet og én som hadde søkt om tilskudd fra MEDIA-programmet. Gjennom disse intervjuene fikk vi

utdypet besvarelsene fra spørreundersøkelsene og en tydeligere forståelse av hva deltagelsen hadde bidratt til for norske kulturaktører.

Alle intervjuene er gjennomført som semistrukturerte dybdeintervjuer. Dette innebærer at vi i forkant av intervjuene har utarbeidet en intervjuguide som vi har oversendt intervjuobjektet i forkant av intervjuet. Intervjuene tar utgangspunkt i intervjuguiden, men der det har vært relevant har vi avviket fra intervjuguiden, avhengig av hvilke temaer intervjuobjektet har hatt best kjennskap til. Intervjuene med tidligere søkere er gjennomført digitalt, mens intervjuene med forvaltningen er gjennomført som fysiske intervjuer.

Referansegruppe

For å kvalitetssikre arbeidet med evalueringen satte vi ved prosjektets oppstart ned en referansegruppe med deskene og representanter for målgrupper til Kreativt Europa. Referansegruppen har bestått av:

- deskene ved Per Dehlin (Kulturdirektoratet) og Kåre Jensen (Norsk filminstitutt)
- deltager fra forrige programperiode, Kathrin Pabst (prosjektleder for Vest-Agder-museet)
- bransjeforeningen Virke Produsentforeningen ved Åse Kringstad
- bransjeforeningen Norske Filmdistributørers forening ved Lene Hjertøy og Torkel Selmer

Vi har gjennomført to referansegruppemøter der vi har presentert foreløpige funn og vurderinger. Referansegruppen har fått mulighet til å komme med spørsmål, korrigeringer og innspill.

Omregning av valutakurser

Data om innbetalinger og tildelinger i forbindelse med deltagelsen i Kreativt Europa, har vært oppgitt i euro. For å kunne sammenligne disse verdiene med de verdiene som er blitt oppgitt i norske kroner, har vi konvertert beløpene til norske kroner. Vi har brukt Norges Banks statistikk over den årlige gjennomsnittlige valutakursen for euro (Norges Bank, 2026). Prosjektutbetalinger er blitt omregnet til kroner ved bruk av den gjennomsnittlige valutakursen i det året hvor prosjektet ble tildelt tilskudd fra EU.

4. Innretning og forvaltning av Norges deltagelse i Kreativt Europa

Norsk deltagelse i Kreativt Europa forvaltes av Kultur- og likestillingsdepartementet, Kulturdirektoratet og Norsk filminstitutt. Departementet har det overordnede ansvaret for programdeltagelsen, mens Kulturdirektoratet og Norsk filminstitutt fungerer som nasjonale desker og informerer og veileder om ordningen.

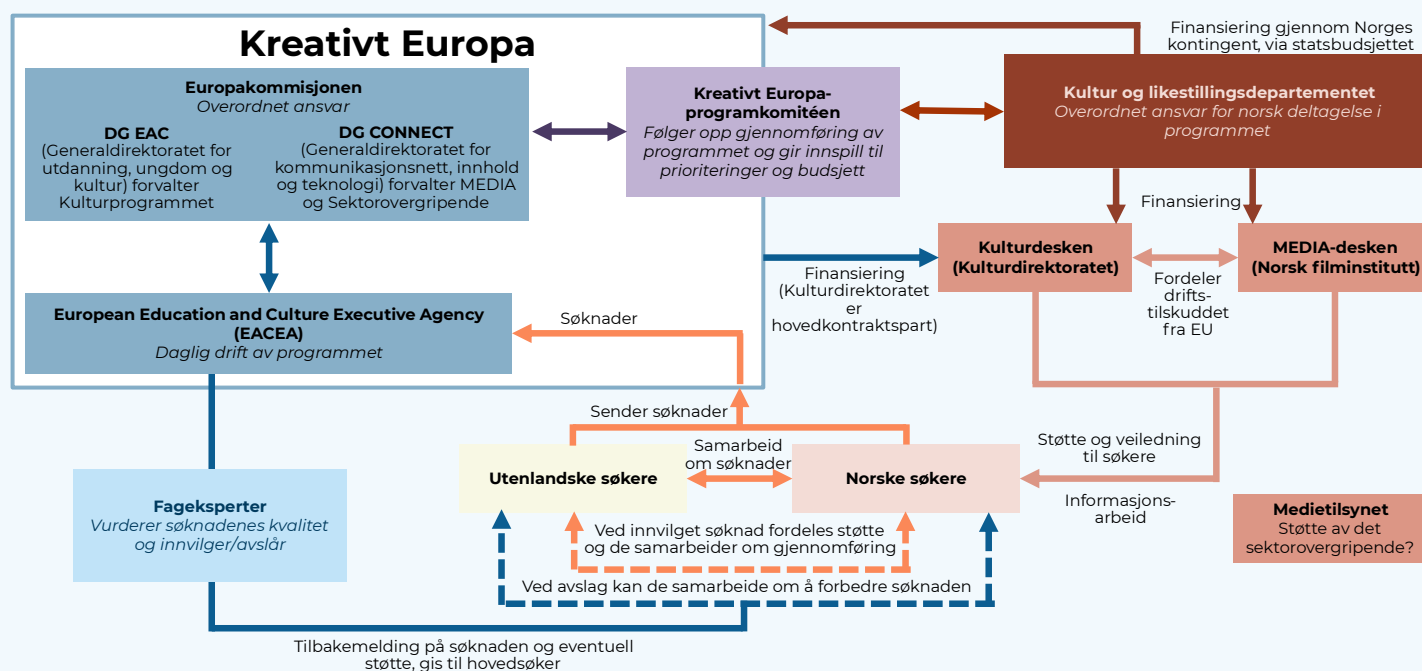
Midtveisevalueringen omhandler den norske deltagelsen i Kreativt Europa. En forståelse av den norske deltagelsen krever likevel en forståelse for programmets organisering som helhet. Figur 4-1 er en forenklet skisse over organiseringen av Kreativt Europa. I figuren viser de blå boksene ulike deler av EU, som har ansvar for programmets mål, innretning og forvaltning. De røde boksene er den norske forvaltningen av Kreativt Europa-deltagelsen. Pilene viser forbindelsene mellom de ulike aktørene som er involvert i Kreativt Europa.

4.1 Overordnet organisering av Kreativt Europa

Kreativt Europa finansieres gjennom EUs sentralbudsjett og kontingentbetalinger fra EØS-landene, kandidatland for EU-medlemskap og medlemmer av EUs nabolagspolitikk. (European Commission, 2023)

Programmet administreres av **Europakommisjonen** (Kommisjonen), som er EUs utøvende organ. Kommisjonen har det øverste ansvaret for organiseringen av Kreativt Europa og fastsetter programmets budsjett, prioriteringer og mål og leder programkomiteén. Kommisjonens administrative nivå er generaldirektoratene. (Utenriksdepartementet, 2025) Det er to generaldirektorater som har ansvar for Kreativt Europa. Generaldirektoratet for utdanning, ungdom, sport og kultur (**DG EAC**) forvalter Kultur-delen, mens Generaldirektoratet for kommunikasjonsnett, innhold og teknologi (**DG CONNECT**) forvalter MEDIA-delen og den Sektorovergripende delen.

Figur 4-1: Organiseringen av Kreativt Europa og Norges deltagelse

Illustrasjon: Oslo Economics

Kreativt Europas **programkomité** er bindeleddet mellom Kommisjonen og de nasjonale myndighetene. Komitéen består av representanter fra de ulike deltakerlandenes myndigheter. Komitéen har to-tre årlige møter hvor landene diskuterer programmets resultater, det årlige arbeidsprogrammet og andre saker av interesse. I enkelte tilfeller kan programkomitéen også stemme over problemstillinger, men disse avstemningene er rådgivende og ikke bindende for EU-kommisjonen.

Den daglige driften av programmet er satt til **European Education and Culture Executive Agency** (EACEA). EACEA forvalter programmets ulike tilskuddsordninger og administrative oppgaver. De undersøker om søknader til programmet oppfyller formelle vilkår og engasjerer eksterne fagekspert til å vurdere søknadene.

Eksterne fagekspert behandler søknadene for å sikre en uavhengig bedømming. Hver søknad behandles først av to eksperter separat og deretter må ekspertene bli enige om søknaden innvilges eller avslås.

Som en del av programmet stiller Kommisjonen krav om at hvert deltakerland etablerer en **nasjonal desk** med ansvar for informasjon og veiledning til aktører. Disse skal stimulere samarbeid og utveksling av beste praksis på tvers av land, sektorer og politikkområder. I tillegg skal deskene støtte Europakommisjonen med korrekt kommunikasjon og formidling av programmets resultater. (Prop. 176 S (2020–2021))

Som del av deltagelsen i Kreativt Europa har Norge to ekspertressurser som jobber med Kreativt Europa for Kommisjonen, men som får lønnen sin dekket av Norge. Disse ressursene arbeider for

Kommisjonen og har ingen konkrete oppgaver for den norske deltagelsen i Kreativt Europa utover at de informerer Kultur- og likestillingsdepartementet og deskene om EUs arbeid med programmet.

4.2 Inndeling i delprogrammer

Kreativt Europa er inndelt i tre delprogrammer med følgende budsjettfordeling:

- MEDIA (audiovisuell sektor og film): 58 prosent
- Kultur (alle kulturelle og kreative sektorer unntatt film): 33 prosent
- Sektorovergripende (inkludert nyhetsmedier): 9 prosent

4.2.1 Kreativt Europa MEDIA

MEDIA prioriterer tiltak for samarbeid på tvers av verdikjeden, talentutvikling og digital transformasjon, kompetanseutvikling, grønn filmindustri, mangfold og disseminasjon av europeiske verk over landegrensene. Fra 2021 er MEDIA-programmets tilskuddsordninger gruppert i fire klynger (clusters). Klyngene reflekterer ulike funksjoner i verdikjeden, som illustrert i Figur 4-2. For 2021–2024 har MEDIA-programmet delt ut 661 millioner euro. (Creative Europe, 2026; Creative Europe, 2026)

Business cluster handler om den økonomiske bærekraften til Europas audiovisuelle sektor og prioriterer tiltak til kompetanseutvikling, kunnskapsdeling og transnasjonal spredning av audiovisuelt innhold. Content cluster er mer produktrettet og prioriterer støtte til transnasjonalt samarbeid for utvikling og produksjon av audiovisuelt innhold. Audience cluster er tiltak for å øke etterpørselen etter europeisk, audiovisuelt

Figur 4-2: Klynger (clusters) i Kreativt Europa MEDIA

Klynge	Tilskudd 2021–2024	Målgruppe	Mål
 Content	217	Produsenter og utviklingsmiljøer	Utvikling og produksjon av audiovisuelle verk
 Business	247	Aktører innen finansiering, distribusjon og markedsutvikling	Styrke kommersielle og strukturelle rammebetingelser i sektoren
 Audience	198	Kinoer, festivaler, strømmeplassformer og andre visningsaktører	Distribusjon, visning og publikumsutvikling
 Policy support	*	Aktører innen forskning, regulering og bransjeorganisasjoner	Kunnskapsgrunnlag, politikkutvikling og koordinering på europeisk nivå

Figur 4-3: Nettverk i Kreativt Europa

Sektor	2021	2024
 Musikk	12	13
 Tverrsektorielt	12	11
 Kulturarv	5	5
 Scenekunst	5	5
 Arkitektur	2	1
 Bøker og forlagsvirksomhet	1	2
 Håndverk	0	2

Note: Nettverkene i Kreativt Europa ble omorganisert i 2024.
Kilde: Kreativt Europa (2026)

innhold og inkluderer tiltak for publikumsvekst på tvers av format. (Creative Europe, 2026; Creative Europe, 2026; Creative Europe, 2026)

4.2.2 Kreativt Europa Kultur

Kulturdelen støtter transnasjonalt samarbeid og kulturutveksling. Med 259 millioner euro i samlet tilskudd 2021–2024 utgjør tilskudd til **transnasjonale samarbeidsprosjekter** hoveddelen av Kulturprogrammet. Samarbeidsprosjektene skal styrke grensekryssende samarbeid, mobilitet, sirkulasjon og synlighet for europeiske verk, og de skal samtidig bidra til innovasjon og kapasitetsbygging i kulturelle og kreative sektorer.

Videre støtter Kulturprogrammet andre tiltak **på tvers av sektorer**, inkludert støtte til mobilitet for kunstnere og kulturarbeidere og transnasjonal sirkulasjon av kunstneriske og kulturelle verk, og finansiering av nettverk og plattformer. (Creative Europe, 2026)

Kreativt Europa Kultur finansierer også tiltak **innen utvalgte sektorer**, som musikksektoren, arkitektur- og kulturarv og litteratursektoren. Størst blant disse er støtten til oversettelse av litterære verk, med samlede tilskudd på 23 millioner euro for 2021–2024. I tillegg finansierer programdelen tiltak for å fremme europeisk kulturelt mangfold og kulturarv og for interkulturell dialog. Blant de sistnevnte er europeiske kulturhovedsteder og EUs priser på kulturområdet. (Prop. 176 S (2020–2021); Creative Europe, 2026)

Nettverk og plattformer

Nettverkene er transnasjonale paraplyorganisasjoner som samler aktører innenfor ulike kulturfelt. Finansieringen til nettverkene skal bidra til kompetanseutvikling og gi kunstnere bedre muligheter for internasjonale samarbeid. I 2024 støttet Kreativt Europa Kultur 39 nettverk

innen syv sektorer, som vist i Figur 4-3. For 2021–2024 var Kreativt Europa Kulturs samlede tilskudd til nettverk på 73 millioner euro. (Creative Europe, 2026)

Plattformene skal støtte utviklingen og synligheten til kunstnere og kulturarbeidere i etableringsfasen. Plattformene jobber for å forbedre arbeidsvilkår og gi flere grupper tilgang og mulighet til å delta i kulturlivet, i tillegg til økt internasjonal eksponering. I denne perioden har Kreativt Europa Kultur delt ut 86 millioner euro i støtte til 19 plattformer, innen ni sektorer: (Creative Europe, 2026; Creative Europe, 2026)

- arkitektur
- bøker og forlagsvirksomhet
- design og mote
- fotografi
- fremvoksende tverrfaglige praksiser
- kunsthåndverk
- mediekunst
- musikk
- scenekunst

I dag kan norske aktører bli medlem i nettverkene eller plattformene uavhengig av Norges programdeltagelse. Norske aktørers mulighet til å søke om støtte til å opprette nye nettverk eller plattformer avhenger imidlertid av Norges deltagelse i Kreativt Europa.

4.2.3 Sektorovergripende delprogram

Den sektorovergripende delen er innrettet både som en støtte til Kreativt Europa og for å støtte innovasjon på tvers av kultur- og mediesektorene og andre sektorer. I tillegg støtter sektorovergripende programdel nyhetsmediers tilpasning til strukturelle og teknologiske endringer. Av tiltak til støtte for Kreativt Europa er delfinansiering av de nasjonale deskene og støtte til programmets synlighet, overførbarhet av programmets resultater og sektorovergripende, transnasjonalt politikksamarbeid. Det sektorovergripende delprogrammet omfatter også prosjekttilskudd til journalistikksamarbeid, mediekunnskap, mediefrihet og -pluralisme og innovasjonslab. (Creative Europe, 2023)

For 2021–2024 har det sektorovergripende delprogrammet delt ut 130 millioner euro, hvorav 43 millioner euro har gått til de nasjonale deskene. Størst tilskudd har det sektorovergripende programmet gitt til journalistikksamarbeid, med samlede tilskudd over disse fire årene på 47 millioner euro. (Creative Europe, 2026)

4.3 Organisering av Norges deltagelse

Norge deltar i EUs programmer i tråd med EØS-avtalens forpliktelse om å styrke og utvide samarbeidet innen rammen av EUs virksomhet på flere områder, inkludert den audiovisuelle sektor (artikkel VI). EØS-avtalen muliggjør den norske deltagelsen i Kreativt Europa, men deltagelsen krever et eget vedtak i Stortinget fordi den innebærer økonomiske forpliktelser over flere år. Som deltakerland blir Norge pålagt av EU å drifte en nasjonal Kreativt Europa-desk. Samtidig får Norge gjennom deltagelsen mulighet til å påvirke programmet.

4.3.1 Kultur- og likestillingsdepartementet

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) har det overordnede ansvaret for den norske deltagelsen i Kreativt Europa. KUDs rolle er styrt av stortingsproposisjonen Prop. 176 S (2020–2021), som også gir grunnlaget for budsjettet til den norske Kreativt Europa-deltagelsen. KUD står ansvarlig for betalingen av Norges kontingent og deltar i programkomitéen. Samtidig opererer KUD etter prinsippet om armlengdes avstand og involverer seg i liten grad i programmets daglige drift, eller hvordan deskene løser sine tildelte mandat.

KUD har ansvar for å representere Norge i programkomitéen. Norge deltar som regel med to representanter fra KUD, hvorav én har ansvar for Kulturprogrammet og én for MEDIA. Komitéen vedtar programmets årlige arbeidsprogram og bistår Kommisjonen med gjennomføring av og kontroll med programmet.

Siden Norge ikke er EU-medlem, deltar ikke Norge i EUs formelle beslutningsprosesser og har ikke stemmerett i fastsettelsen av Kreativt Europas prioriteringer. Som medlem av programkomiteen kan Norge likevel gi innspill til programmets innretning. Norge kan også påvirke programmet gjennom andre kanaler. Norge og EFTA kan invitere EU (EUCEA) til møter for å fremme EFTAs syn eller formidle norske perspektiver gjennom EU-land vi har en nær relasjon med, som de andre nordiske landene.

KUD skal sikre politiske og finansielle betingelser for den norske deltagelsen. Dette innebærer blant annet utarbeidelse av en stortingsproposisjon, som så sendes inn gjennom Utenriksdepartementet fordi Kreativt Europa ligger under EØS-området. Arbeidet med proposisjonen gjør KUD i forkant av deltagelse i hver programperiode, som varer i syv år.

KUD har videre ansvar for å delfinansiere og følge opp deskene. KUD mottar deskenes årlige rapporter, har jevnlige møter med deskene og dialog ved behov. Departementet bruker deskenes innspill og kulturaktørenes erfaringer i forberedelse til møter i programkomitéen eller for å besvare spørsmål fra politikere.

4.3.2 Norges Kreativt Europa-desker

I Norge deler Kulturdirektoratet og Norsk filminstitutt (NFI) på oppgaven som Kreativt Europa-desk, med ansvar for henholdsvis programmets Kultur- og MEDIA-del. Ved en slik todeling av deskene stiller Kommisjonen krav om at én aktør utnevnes som koordinator. I Norge er Kulturdirektoratet koordinator og dermed også Kommisjonens hovedkontraktpart. Som koordinator er det Kulturdesken som besvarer henvendelser fra Kreativt Europa, og MEDIA-desken bidrar ved behov.

I oppstarten av programperioden må deskene søke om delfinansiering fra Kreativt Europa til sitt arbeid. I denne prosessen behandles de nasjonale deskene som en vanlig søker til Kreativt Europa og må oppfylle vilkår for å få innvilget støtte. Søknaden er omfattende og krever at deskene utarbeider et budsjett, beskriver sin organisering og hvilke aktiviteter de planlegger for programperioden. Dersom søknaden avslås, må den revideres og leveres inn på nytt.

Midlene fordeles mellom Kultur- og MEDIA-desken etter den fastsatte fordelingsnøkkelen. For perioden 2025–2027 er fordelingsnøkkelen 54 prosent til NFI og 46 prosent til EU refunderer utgiftene til driften av deskene med opptil 50 prosent (Prop. 176 S (2020–2021)). Det gjenstående beløpet finansieres av KUD gjennom bevilgninger til Kulturdirektoratet og NFI.

For at norske aktører skal søke til Kreativt Europa må de vite om programmet og hvilken støtte det er mulig å søke om. Deskene skal informere kulturaktører i Norge om Kreativt Europa, og veilede potensielle søkere. Deskene har også kontakt med desker i andre europeiske land, der de utveksler tanker og erfaringer, i tillegg til at de har enkelte mer formaliserte samarbeid. Det avholdes også internasjonale deskmøter, både i regi av Kreativt Europa og på initiativ fra samarbeidende desker. Deskene skal også rapportere om sine aktiviteter og resultater til KUD og Kreativt Europa.

De to deskene skal nå ut til forskjellige målgrupper. De jobber derfor ulikt både med å formidle informasjon om programmet og med veiledningen av potensielle søkere. Hver av deskenes arbeid beskrives under.

Kulturdesken

Kulturdesken ved Kulturdirektoratet prioriterer sin ressursbruk på å nå ut til aktuelle søkere i Norge. Kulturdesken jobber målrettet for å nå ut til potensielle søkere i hele landet gjennom samarbeid med fylkeskommuner og andre aktører som kjenner den lokale kultursektoren. I samarbeid med fylkeskommunene setter kulturdesken opp informasjonsmøter i fylkene, hvor de informerer lokale kulturaktører om Kreativt Europa. Disse møtene strømmes også digitalt, slik at de som ikke kan delta fysisk også kan følge med.

Kulturdesken driver også generelt informasjonsarbeid ved å informere om Kreativt Europa på sine nettsider og i sosiale medier. De publiserer blant annet informasjonsfilmer om avsluttede prosjekter som har mottatt støtte og tipser om utlysninger.

Kulturdesken er tilgjengelige for å veilede potensielle søkere, både gjennom avtalte veiledninger og over e-post og telefon. Kulturdesken er, i likhet med MEDIA-desken, opptatt av at veiledningen skal være tilpasset søkeren. I kultursektoren er det flere små og mindre profesjonelle aktører, så desken bruker ofte første veiledningstime på å kartlegge hvorvidt aktøren og deres prosjekt bør søke støtte fra Kreativt Europa, eller om det er andre støtteordninger som passer bedre. De setter også av tid til å vurdere om aktøren bør søke som prosjektkoordinator eller partner. Av kapasitetshensyn har desken bestemt at de prioriterer å veilede prosjektkoordinatører.

Kulturdesken legger stor vekt på forventningsstyring, da det store flertallet av søkere ikke får innvilget støtte fra EU. Dersom de blir enige om at aktøren passer bedre som partner enn prosjektleder, kan de få bistand med å finne en prosjektleder i et annet land. Hvis Kulturdesken og aktøren blir enige om at de skal søke som prosjekt i Kreativt Europa, gjennomføres det flere veiledninger. I de første veiledningene jobber de med å utvikle en idé og et konsept som kan søke, mens desken i senere veiledninger bistår i utformingen av selve søknaden.

Medietilsynet

Gjennom intervjuene har det kommet frem at Medietilsynet i innværende periode har fått en rolle i det norske arbeidet med deltagelsen i tverrsektoriell del av Kreativt Europa. Medietilsynet brukes nå som en ekspertressurs som KUD og deskene kan kontakte. Medietilsynet viderefremidler informasjon om Kreativt Europa og konkrete utlysninger til medieaktører.

Av konkrete samarbeid med utenlandske desker har Kulturdesken samarbeidet om et stort møte/design-møte på tvers av Norden og Baltikum.

MEDIA-desken

MEDIA-desken ved NFI informerer gjennom sine kanaler og nyhetsbrev og ved å prate med folk. Før frister holder MEDIA-desken informasjonsmøter.

MEDIA-desken bistår søkere med alt fra små spørsmål om tekniske løsninger til mer omfattende gjennomlesning av søknadstekster – alt etter søkerens behov. MEDIA-desken har tidligere utarbeidet skriftlige veiledere for de mest brukte søknadene med informasjon om spesifikke punkter i søknaden. Hensikten med disse veilederne var å hjelpe søkerne å forstå hva Kreativt Europa spør om. MEDIA-desken måtte imidlertid gå bort fra dette fordi det var for ressurskrevende å oppdatere veilederne hvert år.

Sammenlignet med kulturdesken har MEDIA-desken mer kontakt med utenlandske desker. MEDIA-desken gjennomfører møter og samarbeid med utenlandske desker og sier at dette gir store gevinster i deres arbeid. En type samarbeidsarrangement har vært at deskene møtes for å løse konkrete utfordringer i spesifikke prosjekter, hvor de deler sine erfaringer og perspektiver. Et annet samarbeidsprosjekt har vært at deskene arrangerer koproduksjonsmiddager, som fører til at filmaktører oppretter et samarbeid om et prosjekt.

5. Omfang av Norges deltagelse i Kreativt Europa

I årene 2021–2024 har Kreativt Europa tildelt norske aktører 244 millioner kroner til kulturelle samarbeidsprosjekter og utvikling, produksjon og spredning av audiovisuelt innhold. Deltagelsen omfatter tilskudd til Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024 og tilgang til samarbeidsnettverk, plattformer og kurs for kunstnere og kultur- og mediearbeidere. I tillegg har Kreativt Europa delt ut 43 millioner kroner til distribusjon av norske filmer i Europa og 54 oversettelser av norske bøker til europeiske språk.

5.1 Prosjektdeltagelse

Figur 5-1 oppsummerer norsk deltagelse i Kreativt Europa 2021–2024. Figuren er inndelt i aktiviteter og resultater (blått) og kontingent og ressursbruk (rødt). Aktivitetene og resultatene er videre delt inn etter delprogram. Samlet har kulturaktører i Norge fått 244 millioner kroner i støtte fra Kreativt Europa, fordelt på 203 prosjekter og med partnere fra

nesten alle land i Europa. Kontingent og beregnet ressursbruk til deltagelsen er 344 millioner kroner.

5.1.1 Antall prosjekter og tildelinger

Figur 5-2 viser antall Kreativt Europa-støttede prosjekter med norske aktører i årene 2021–2024. Vi definerer et prosjekt som én eller flere tildelinger fra Kreativt Europa til et unikt formål. I årene 2021–2024 var norske aktører involvert i 203 unike Kreativt Europa-støttede prosjekter. Disse inkluderer ikke støtte til norske aktører gjennom mobilitetsordningen *Culture Moves Europe* fordi vi kun har aggregerte data om denne ordningen.

Flest tildelinger til norske aktører er gitt til distribusjon og visning av europeisk film i Norge. Norske distributører har mottatt 95 tildelinger til visning av europeisk film, enten indirekte via en salgsagent gjennom ordningen *Films on the move* eller direkte fra distribusjonsordningen. I tillegg har norske kinoer og festivaler mottatt fem tildelinger til visning av europeisk film (Europa Cinemas og Network of European festivals). Norske filmaktører har også fått støtte til utvikling og produksjon av audiovisuelt innhold. Gjennom tre ulike ordninger (i lysegrønne farger) har norske aktører fått 29 tildelinger til utvikling av filmprosjekter og dataspill. Til produksjon av TV-serier (lyseblå) har norske aktører mottatt 14 tildelinger.

Figur 5-1: Oppsummering av omfanget av norsk deltagelse i Kreativt Europa 2021–2024

PROGRAM-KONTINGENT 301 millioner kroner	AKTIVITETER OG RESULTATER 244 millioner kroner i tilskudd til norske aktører 39 samarbeidsland over hele Europa		
RESSURSBRUK 17 millioner kroner i forvaltning, veiledning og informasjonsarbeid 48 millioner kroner i kultur- og medieaktørenes søknadsskriving og rapportering	MEDIA 100 tildelinger til spredning av film, dataspill og TV-serier i Norge 43 tildelinger til produksjon og utvikling i Norge 43 millioner kroner til distribusjon av norsk film i Europa	KULTUR 50 prosjekter med 58 norske aktører 54 oversettelser av norske litterære verk 63 norske deltagere i utvekslings- eller residensopphold til 20 land	SEKTOR-OVERGRIPENDE Tilskudd til deskene 4 innovasjonsprosjekter med 8 norske aktører

Note: Oversettelser av norske litterære verk gjelder kun for 2022 og 2023. Figuren viser ikke samfunnsøkonomiske virkninger av programdeltagelsen.

Kilder: Tildelingsdata fra EU, Kreativt Europas oversikter over nettverk, plattformer og priser (2026; 2026), Kreativt Europas rapport over litterære oversettelser (Creative Europe, 2025), KUD, Kulturdesken, MEDIA-desken, spørreundersøkelse

Fra Kulturprogrammet (gul) har 58 norske kulturaktører mottatt støtte til 50 transnasjonale samarbeidsprosjekter innen kulturuttrykk som teater, dans, musikk, billedkunst, fotografi, fortellertradisjon og museumsvirksomhet.

Tildelingene fra det Sektorovergripende programmet omfatter tilskudd til deskene, som telles som seks deltakere fordelt på tre unike søknader. I tillegg har norske aktører fått støtte til fire innovasjonsprosjekter gjennom ordningen *Innovation lab*. Formålet med *Innovation lab* er todelt: å insentivere kultur- og medieaktører til å utvikle og teste digitale løsninger med langsiktige positive virkninger, og tilrettelegge for utviklingen av markedsnære verktøy, modeller og metoder for den audiovisuelle sektoren og minst én annen kreativ sektor. Av de norske prosjektene som har fått støtte fra *Innovation lab*, er to til utvikling av Green Producers' Tool, som er et nettbasert verktøy til å måle klimagassutslipp fra kulturproduksjoner. (Creative Europe, 2023)

5.1.2 Søknader

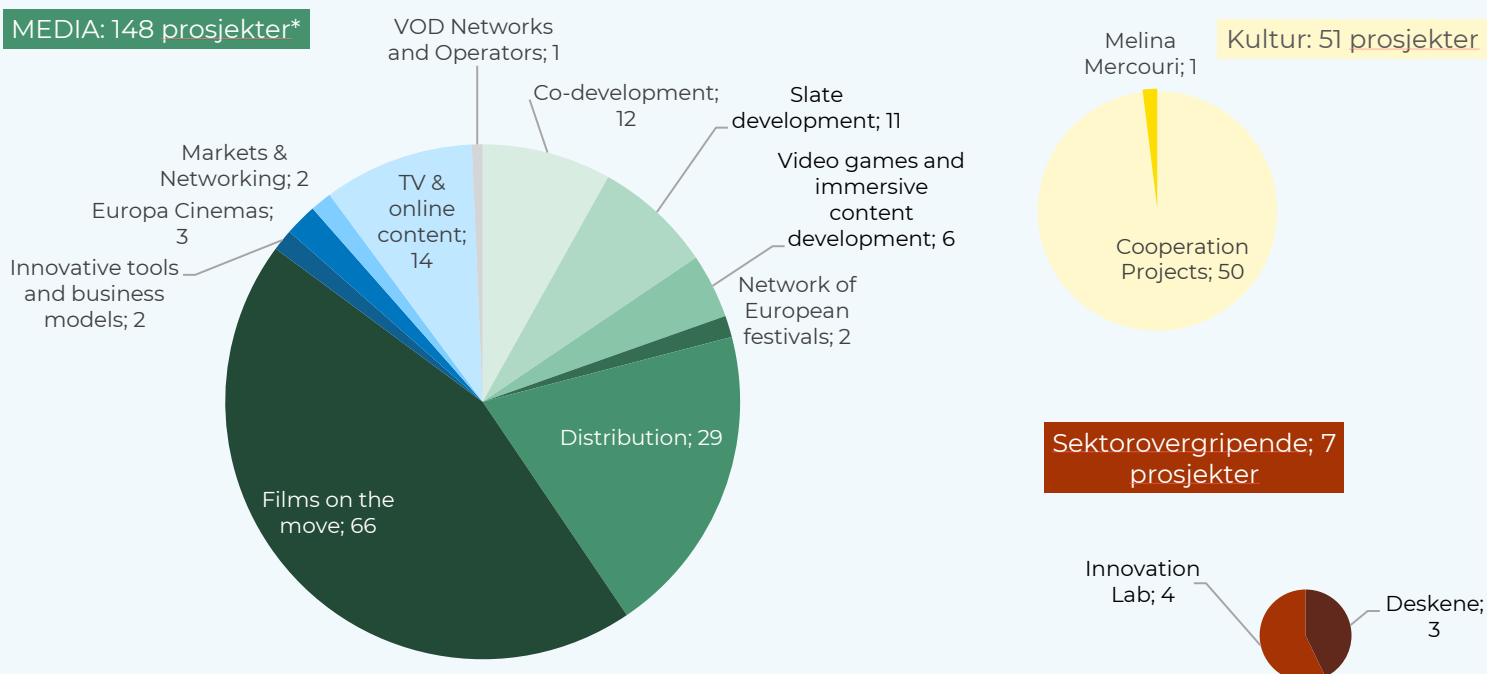
I perioden var det 567 kjente norske søkere til hele Kreativt Europa fordelt på 307 til Kultur, 247 til

MEDIA og 13 til Sektorovergripende. Fra 2021 til 2024 har antallet årlige søknader økt med henholdsvis 70 og 80 prosent innen Kultur og MEDIA.⁵

Basert på antall kjente norske søkere og tildelinger, har Kulturprogrammet en suksessrate på 20 prosent, mens MEDIA har 60 prosent. Suksessratene for de to delprogrammene er imidlertid ikke sammenlignbare fordi tilskuddsordningene har ulike vilkår. Distribusjonsstøtten fra MEDIA-programmet gir automatisk tildeling basert på billettsalg fra tidligere filmer. Videre har vi valgt å inkludere støtte fra *Films on the move*, der vi kun har kjennskap til aktører som søkte og mottok støtte. Dermed har disse ordningene en suksessrate 100 prosent.

Utenom deskene kjenner vi til ti norske søknader til det sektorovergripende programmet. Norske aktører har søkt innen ordningene for journalistikkpartnerskap, mediekunnskap og *Innovation lab*. Av disse har norske aktører kun fått tilsagn fra *Innovation lab*, men der er suksessraten til gjengjeld høy – fire av fem norske søknader har blitt innvilget.

Figur 5-2: Antall prosjekter med norske aktører, fordelt på delprogram og tilskuddsordning, 2021–2024

Note: Vi regner et prosjekt som tilsagn etter unike søknader. Et prosjekt kan ha flere norske aktører. Via Europa Cinemas har åtte norske kinoer fått støtte til visning av europeisk film fra Kreativt Europa. Films on the Move er støtte til norske distributører via salgsagenten. Melina Mercouri-prisen er tilskuddet til Bodø2024 og regnes som et prosjekt. Prosjektene inkluderer ikke støtte til distribusjon av norske filmer i Europa.
Kilde: Tildelingsdata fra EU og MEDIA-deskens oversikt over tilskudd

⁵ Årsrapporter 2021–2024 fra Kulturdesken og MEDIA-desken

Norske søkere til Kulturprogrammet søkte om 359 millioner kroner til gjennomføring av samarbeidsprosjekter. Årlig omsøkte midler økte fra 52 millioner kroner i 2021 til 106 millioner kroner i 2024. Av det samlede omsøkte beløpet fikk norske søkere tildelt 49 millioner kroner. Målt som samlede tilskudds andel av omsøkte midler, hadde norske søkere til Kulturprogrammet en suksessrate på 14 prosent. Suksessraten gikk ned i perioden, fra 26 prosent i 2021 til 10 prosent i 2024.

5.1.3 Tilskudd til norske aktører

Figur 5-3 viser Kreativt Europa-tilskudd til norske aktører fordelt på delprogram og tilskuddsordning. I perioden 2021–2024 mottok norske aktører totalt 244 millioner kroner i tilskudd. Av denne støtten gikk 231 millioner kroner til norske kulturaktører, mens 14 millioner kroner gikk til de norske deskene. Fordelt på de ulike programdelene mottok norske kulturaktører:

- 149 millioner kroner fra MEDIA
- 66 millioner kroner fra Kultur
- 29 millioner kroner fra Sektorovergripende

Målt i samlet tilskudd har norske kulturaktører mottatt mest til utvikling og produksjon av audiovisuelt innhold. Fra MEDIA-ordningen til produksjonsstøtte av TV- og nettbasert innhold har norske aktører fått 51 millioner kroner. Blant disse prosjektene er TV-seriene *Makta*, *Ølhunden Berit* og *Harald og Sonja*. Fra de tre ordningene til tidligutvikling og utvikling av film og dataspill (de

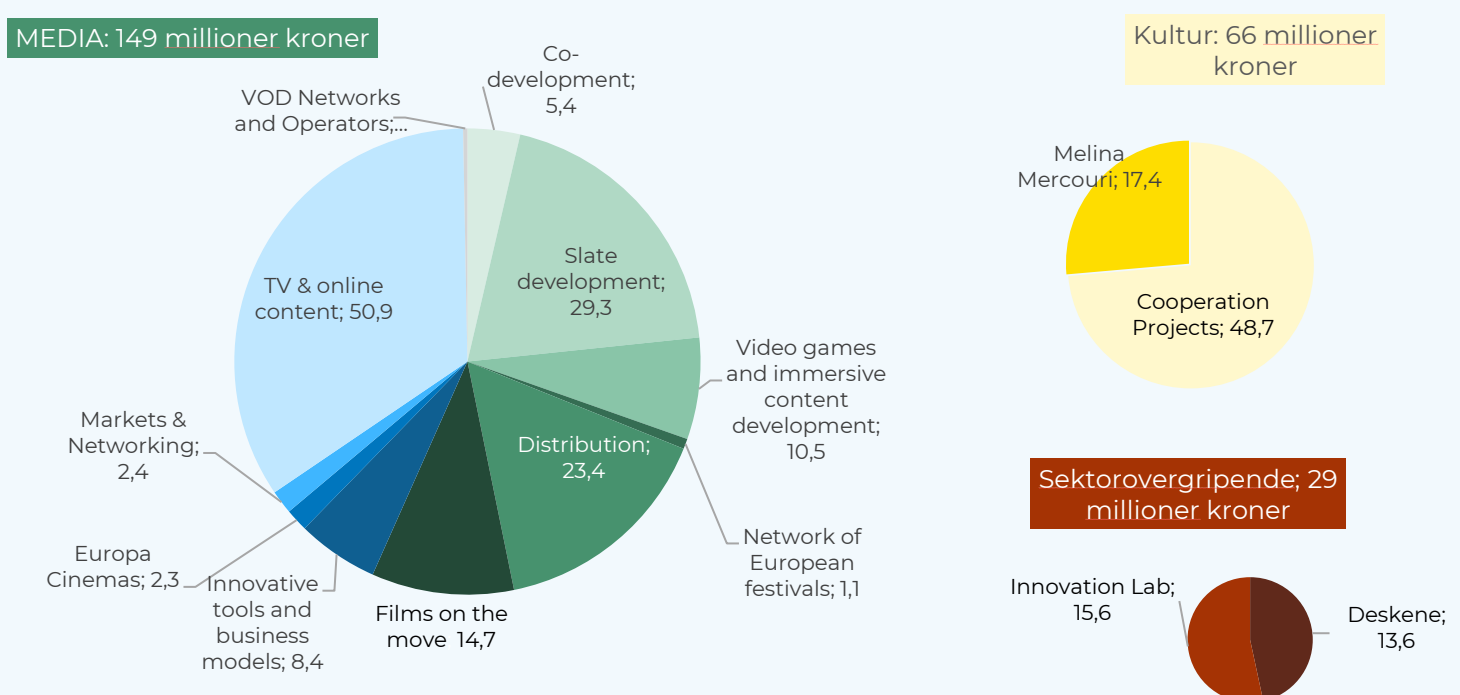
lysegrønne kakestykkene) har norske aktører mottatt 45 millioner kroner.

Mesteparten av tilskuddene fra Kultur er til transnasjonale samarbeidsprosjekter. Norske aktører har mottatt 49 millioner kroner til å gjennomføre kulturprosjekter sammen med partnere fra andre europeiske land.

De resterende tildelingene fra Kreativt Europa Kultur er Melina Mercouri-prisen. Melina Mercouri-prisen er EUs tilskudd til europeiske kulturhovedsteder, som er del av Kreativt Europa. I 2019 ble Bodø tildelt status som europeisk kulturhovedstad for 2024. Som følge av tildelingen, og en beskrivelse for gjennomføring av kulturhovedstadsåret, fikk Bodø i 2023 Melina Mercouri-prisen på 17,5 millioner kroner. I tillegg fikk Bodø2024 i 2021 et tilskudd på 2,4 millioner kroner til samarbeidsprosjektet DECONFINING. (European Capital of Culture Expert Panel, 2023; Bodø2024, 2025)

Den norske deltagelsen gir også norske kinoer tilgang til nettverket Europa Cinemas, som finansieres gjennom MEDIA-programmet og gir kinoer støtte til visning av europeisk film. Åtte norske kinoer i Oslo og Bergen er med i Europa Cinemas, og de har mottatt 2,3 millioner kroner til visning av europeisk film i årene 2021–2023. 2024-tallene er i skrivende stund ikke tilgjengelige. (Europa Cinemas, 2026)

Figur 5-3: Støtte til norske aktører fordelt på delprogram og tilskuddsordning, millioner euro, 2021–2024

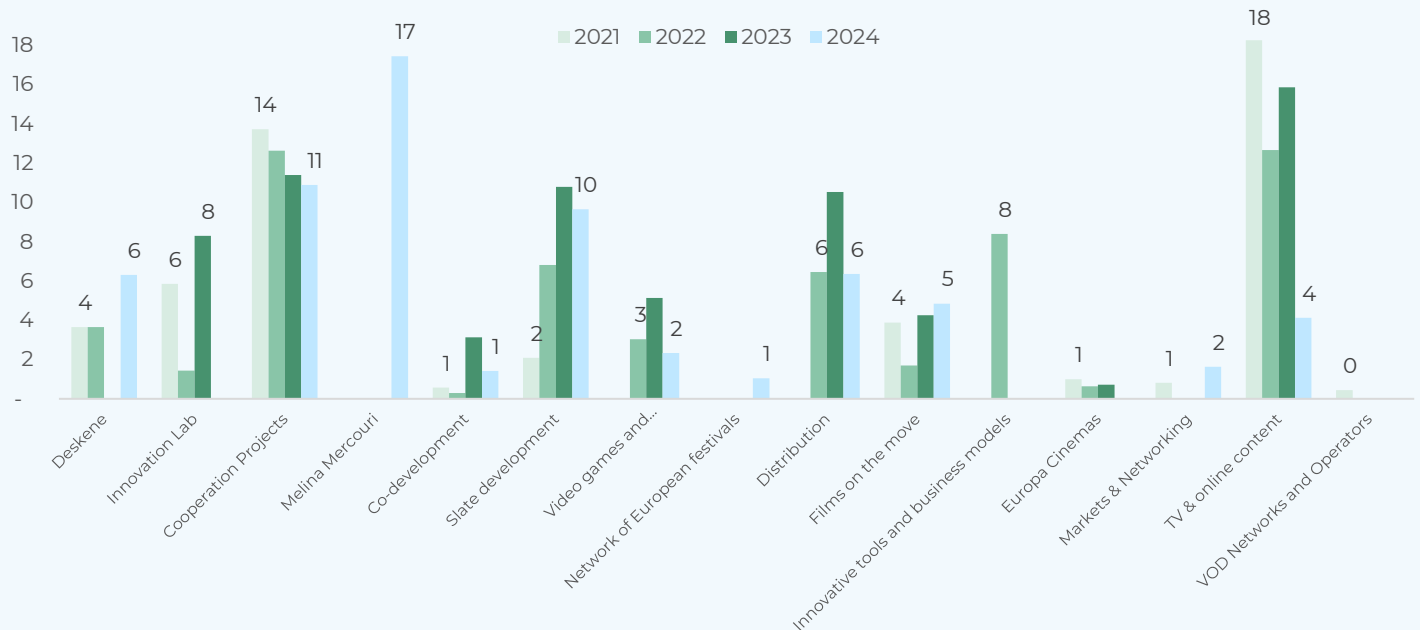

Kilde: Tildelingsdata fra EU og MEDIA-deskens oversikt over tilskudd

Figur 5-4 viser årlige tilskudd til norske aktører fordelt på tilskuddsordning og år. Det samlede årlige tilskuddet til norske aktører har økt fra 50 millioner kroner i 2021 til 66 millioner kroner i 2024. Fordelt på tilskuddsordninger er utviklingen mer variert. Til deltagelse i samarbeidsprosjekter har norske aktørers tildelinger gått ned fra 14 millioner kroner i 2021 til 11 millioner kroner i 2024. Tilskudd til produksjon av TV- og nettbasert innhold var på 18

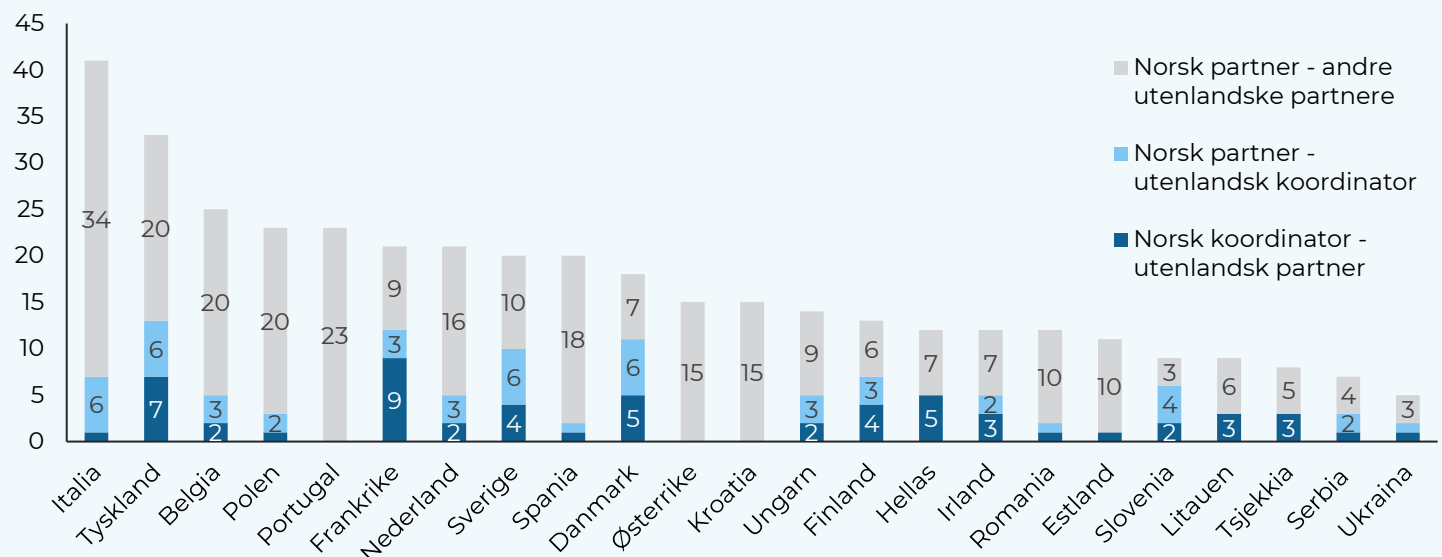
millioner kroner i 2021 og 4 millioner kroner i 2024. Samtidig har tilskudd til tidligutvikling av tre filmprosjekter, gjennom ordningen *Slate development*, økt fra to millioner i 2021 til ti millioner kroner i 2024.

Figur 5-4: Årlige tilskudd til norske aktører fordelt på tilskuddsordning, millioner kroner

Kilde: Tildelingsdata fra EU og MEDIA-deskens oversikt over tilskudd

Figur 5-5: Samarbeidspartnere for norske deltakere fordelt på land og rolle i prosjektet

Note: Norske aktører har samarbeidet med tre aktører i følgende land: Island, Latvia, Bosnia og Herzegovina, Bulgaria, Kypros, Nord-Makedonia, og Slovakia. Norske aktører har samarbeidet med to aktører i følgende land: Storbritannia, Montenegro, USA og Tunisia. Norske aktører har samarbeidet med én aktør i følgende land: Malta, Albania, Canada og Luxembourg. De nord-amerikanske samarbeidsaktørene har vært «associated partner» og har ikke mottatt økonomisk støtte.

Kilde: Tildelingsdata fra EU.

5.2 Transnasjonalt samarbeid

5.2.1 Internasjonale samarbeidspartnere

Nesten alle Kreativt Europa-prosjekter gjennomføres som internasjonale samarbeid bestående av aktører fra ulike land. Transnasjonale samarbeid er ikke alltid et krav, men det vektlegges i evalueringen. Figur 5-5 viser antall samarbeidspartnere for norske deltakere fordelt på land og rolle i prosjektet. I perioden 2021–2024 har norske aktører samarbeidet med aktører fra 39 forskjellige land.

Norske kulturaktører samarbeider oftest med aktører fra Italia og Tyskland og Belgia. Antallet samarbeidsaktører fra Belgia kan imidlertid være overrapportert fordi flere pan-europeiske organisasjoner er registrert i Belgia. Deretter følger Polen, som er et land norske kulturtaktører kan kjenne til som det største mottakerlandet av EØS-midlene i inneværende periode (2021–2028). (Utenriksdepartementet, 2021)

Samarbeidene foregår ved at én aktør er koordinator og de andre er partnere. Det er gjerne flere partnere på hvert prosjekt. Dermed har norske aktører flest samarbeid der de og den utenlandske aktøren begge deltar som partnere, og det kan da være flere samarbeid innad i et prosjekt. Med landene Portugal, Østerrike og Kroatia har norske aktører utelukkende partner-partner-samarbeid.

Som koordinator samarbeider norske aktører mest med aktører fra Frankrike, Tyskland, Danmark og Hellas. Blant MEDIA-prosjekter er norske aktører koordinator i 75 prosent av prosjektene. Innen Kulturprosjekter er norske aktører prosjektkoordinator i 16 prosent av prosjektene.

I tillegg til europeiske land, er det også enkelte samarbeid med ikke-europeiske nabolagsland og assosierte partnere, deriblant Tunisia og USA.

5.2.2 Norsk deltagelse i nettverk og plattformer

Kreativt Europa finansierer transnasjonale nettverk og plattformer innen kreative og kulturelle sektorer. I denne perioden har 110 norske aktører deltatt i 37 nettverk. Halvparten av disse medlemskapene er i nettverk innen musikksektoren, inkludert 21 jazzscener, jazzfestivaler og de regionale jazzsentrene.

Musikksektoren er også framtrедende i norsk deltagelse i plattformer for uetablerte kunstnere. Åtte norske aktører, inkludert Stiftelsen Ultima, Operaen, Blå og Lofoten Internasjonale Kammermusikkfest, var medlem i en plattform innen musikksektoren i 2021 eller 2024. Utover

musikk var norske aktører representert med ett medlem i plattformer innen arkitektur, bøker og forlagsbransjen, fotografi, scenekunst og fremvoksende tverrfaglige disipliner.

5.3 Spredning av norske kulturprodukter

I tillegg til direkte tilskudd til norske kulturaktører får norsk kulturliv utbytte av at Kreativt Europa støtter spredning av norske kulturprodukter gjennom:

- tilskudd til distribusjon av norske filmer i utlandet
- tilskudd til oversettelse av norske litterære verk
- finansiering av EUs kulturpriser

5.3.1 Tilskudd til distribusjon av norske filmer i utlandet

Gjennom delprogrammet MEDIA kan aktører søke om tilskudd til distribusjon av utenlandske, europeiske filmer i eget land. Basert på informasjon fra MEDIA-desken, utgjør denne støtten 3,9 millioner euro mellom 2021 og 2024, som tilsvarer 43 millioner kroner. Eksempler på filmer som har fått støtte til distribusjon i utlandet er *Verdens verste menneske*, *Syk pike* og *Sex*.

Disse pengene tildeles som tilskudd til utenlandske aktører, og gir derfor ingen direkte økonomisk gevinst til norske aktører. Samtidig vil denne distribusjonen bidra til flere visninger og økt internasjonal eksponering og inntekter til norske filmer.

5.3.2 Støtte til oversettelse av norske litterære verk

Blant Kulturprogrammets tilskuddsordninger er tilskudd til oversettelse av litterære verk mellom europeiske språk. I årene 2022–2023 har Kreativt Europa støttet 54 oversettelser av norske litterære verk. Vi har ikke funnet kilder på støtte til oversettelser av norske bøker de andre årene. Basert på informasjon fra Kreativt Europas dashboard, har ingen norske aktører mottatt støtte til oversettelse av europeiske litterære verk til norsk siden 2015. (Creative Europe, 2025)

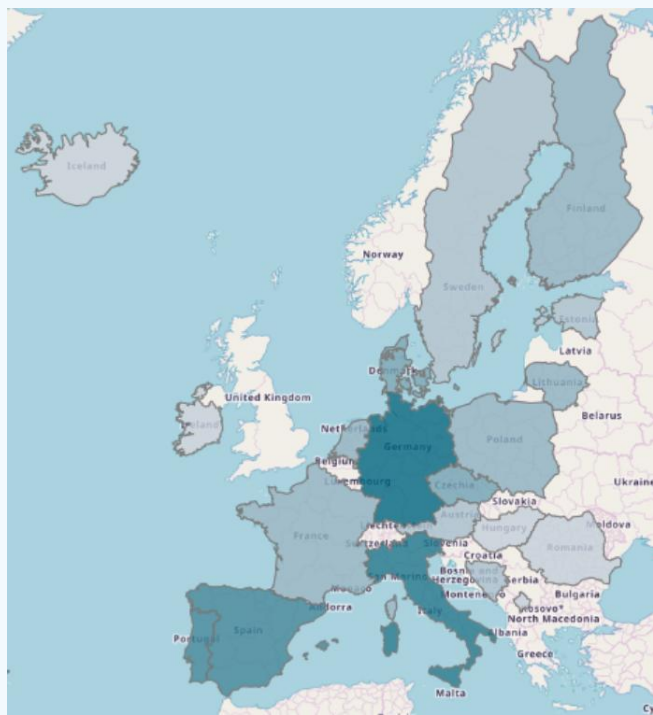
5.3.3 EUs kulturpriser

Kreativt Europa-deltagelsen støtter EUs årlige kulturpriser, som deles ut til europeiske aktører innen arkitektur, kulturarv, musikk og litteratur. (Prop. 176 S (2020–2021)) For perioden 2021–2024 har norske aktører mottatt:

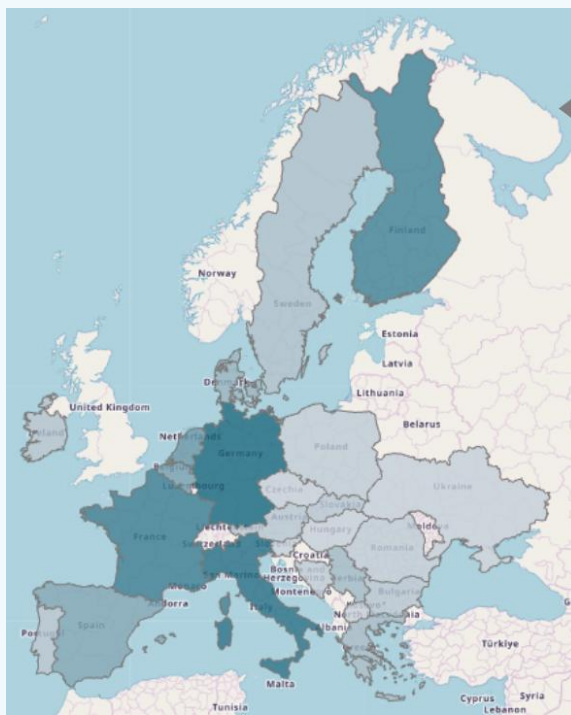
- fire European Heritage Awards (2022, 2023, 2024)

Figur 5-6: Geografisk fordeling av utvekslings- og residensstøtte fra Culture Moves Europe

a) Utvekslings- eller residensopphold utenfor Norge: Støtte til norske kunstnere og kulturarbeidere etter destinasjonsland

b) Utvekslings- eller residensopphold i Norge: Støtte til europeiske kunstnere og kulturarbeidere etter opprinnelsesland

Kilde og kart: Kreativt Europas dashboard (Creative Europe, 2026)

- én Music Moves Europe Talent Award (2021)
- én nominasjon til European Union Prize for Literature (2022)

Priser og nominasjoner gir norske kulturaktører anerkjennelse og kan gi et større publikum.

5.4 Annen form for deltagelse

5.4.1 Stipend til utveksling og residensopphold

Med ordningen Culture Moves Europe kan enkeltkunstnere og kulturarbeidere få reisestipend til utveksling, residensopphold og for å gjennomføre prosjekter i andre Kreativt Europa-land. Figur 5-6 viser den geografiske fordelingen av utvekslings- og residensstøtte med norske aktører eller i Norge. Gjennom Culture Moves Europe, i perioden 2022–2024, har 63 norske kunstnere og kulturarbeidere fått støtte til utvekslings- eller residensopphold til 20 europeiske land. I samme periode har 177 europeiske kunstnere og kulturarbeidere fra 24 land fått stipend til utvekslings- eller residensopphold i Norge. Deltagerne representerer kulturuttrykkene scenekunst, musikk, billedkunst, kulturarv, litteratur og design og motedesign. (Creative Europe, 2026; Creative Europe, 2026)

5.4.2 Norsk deltagelse i Kreativt Europa-finansierte kurs

Under MEDIA-ordningen Talent og kompetanse (Skills and Talent Development) finansierer Kreativt Europa tiltak for kompetanseutvikling av arbeidere i audiovisuell sektor. Tiltakene skal styrke arbeidernes tilpasningsevner til nye kreative prosesser, markedsutvikling og digital teknologi. Siden det er kursarrangørene som mottar tilskuddet, har vi ikke EU-data på antall norske deltakere. Norske deltakere kan imidlertid få reisestipend fra Norsk filminstitutt (NFI) til å delta på Kreativt Europa-finansierte kurs, workshoper og finansieringsforum. I perioden 2021–2024 har NFI gitt et slikt reisestipend til 276 norske deltakere. Det årlige antallet har økt fra 61 til 2021 til 78 i 2024. Dette er kun de som har fått innvilget reisestipend til deltagelse på kompetanseutviklingstiltakene, og MEDIA-desken tar forbehold om at tallene er omtrentlige fordi de ikke registreres systematisk. (MEDIA-desken)

6. Effekter og utbytte av programdeltagelsen

Kreativt Europa gir publikum i Norge et utvidet, mer mangfoldig kulturtilbud av høyere kvalitet. Kreativt Europa-tilskudd utløser produksjon og spredning av norske kulturelle og audiovisuelle prosjekter. Tilskudd utløser også at europeisk kultur og kulturarbeidere kommer til Norge og gir landet tettere forbindelser med Europa. Internasjonale samarbeid og utveksling gir faglig og kunstnerisk utvikling og nettverksbygging, som gagnar norsk kultursektor.

Kapittel 5 beskriver Norges deltagelse i Kreativt Europa, gjennom antall tildelinger og prosjekter, samarbeid over landegrenser, spredning av norske kulturprodukter og annen form for deltagelse. I dette kapittelet analyserer vi utbytte og effekter av denne deltagelsen, for involverte aktører i Norge.

Det økonomiske utbyttet av deltagelsen kommer til syne gjennom å sammenstille innbetalt programkontingent og samlet tildelingsbeløp. Merk at et slikt regnestykke gir et mangelfullt bilde av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av Norges deltagelse i Kreativt Europa. For å synliggjøre de samfunnsøkonomiske effektene av å delta i programmet, må vi vurdere hvilke nytte- og kostnadsvirkninger som oppstår for involverte aktører.

Det er viktig å forstå forskjellen mellom økonomisk utbytte (kapittel 6.1) og samfunnsøkonomiske kostnads- og nytteeffekter (kapittel 6.2 og 6.3). Førstnevnte viser hvor store absolutte summer som overføres inn og ut av Norge. Samfunnsøkonomiske virkninger består av reelle endringer, for eksempel i produksjon eller ressursbruk, og inkluderer kostnader til effektivitetstap (skattefinansieringskostnader) og alternativkostnad (beregnet verdi i beste alternative anvendelse). De samfunnsøkonomiske virkningene inkluderer også ikke-prissatte effekter, som eksempelvis økning i kvalitet. Vi har ikke beregnet samfunnsøkonomiske virkninger av ressursbruk fra EU og partnerland til norsk deltagelse, for eksempel til søknadsbehandling og prosjektoppfølgning.

⁶ Beregningen inkluderer ikke tilskudd gjennom Kreativt Europa-ordningen *Culture Moves Europe* på grunn av manglende data.

6.1 Økonomisk utbytte

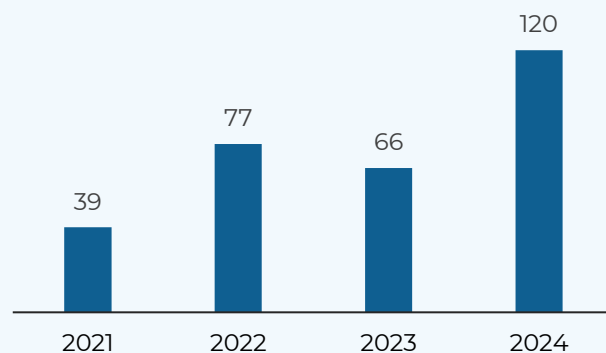
Norges økonomiske utbytte definerer vi som programkontingenten Norge betaler minus tilskudd til kultur- og medieaktører i Norge. Norges økonomiske utbytte av deltagelse i Kreativt Europa for årene 2021–2024 er minus 57 millioner kroner.⁶

6.1.1 Norsk deltakerkontingent

Som deltaker i Kreativt Europa er Norge forpliktet til å bidra til programmets finansiering og må derfor betale programkontingent til EU. For perioden 2021–2024 har Norge betalt 301 millioner kroner i deltakerkontingent. Den årlige kontingenten har variert fra 39 millioner kroner i 2021 til 120 millioner kroner i 2024 (Figur 6-1).

Norges kontingent fastsettes etter EØS-avtalens proporsjonalitetsfaktor, som endres årlig. (Prop. 176 S (2020–2021); EFTA, 2026) De store variasjonene i kontingent skyldes utviklingen i valutakursen og proporsjonalitetsfaktoren, som defineres som Norges andel av BNP for alle EØS-land (EU27 og EØS/EFTA3). Utviklingen av BNP i Norge, relativt til utviklingen i EU-land, vil derfor påvirke størrelsen på deltakerkontingenten i Kreativt Europa. Variasjonen skyldes også variasjoner på EU-nivå, altså at det ikke er en fast, årlig sum fra EU til programmet. Det årlige beløpet fra EU påvirkes blant annet av eksterne hendelser, antall og størrelse på utlysninger og gitte tilsagn. Målt som andel av Kreativt Europas årlige budsjett, øker Norges bidrag fra 1,2 prosent i 2021 til 3,0 prosent i 2024.

Figur 6-1: Norsk deltakerkontingent per år, i millioner NOK (2021–2024)

Kilde: Kultur- og likestillingsdepartementet

6.1.2 Tilskudd fra Kreativt Europa

I perioden 2021–2024 mottok norske aktører totalt 244 millioner kroner i tilskudd fra Kreativt Europa.

Tilskudd til norske aktører inkluderer ikke tilskudd til distribusjon av norsk film, oversettelse av norske litterære verk og utvekslings-/residensopphold. Av disse har vi kun informasjon om samlet tilskudd til distribusjon av norsk film i Europa, som for 2021–2024 er 43 millioner kroner, men tilfaller ikke direkte norske aktører. Vi har heller ikke informasjon om det økonomiske utbytte for norske deltagere i Kreativt Europa-finansierte kurs, nettverk og plattformer.

6.2 Samfunnsøkonomiske kostnadsvirkninger

De samfunnsøkonomiske kostnadsvirkningene av programdeltagelsen består av kostnaden ved medlemskap (deltakerkontingent), samt ressursbruk til merarbeid for involverte aktører som følge av deltagelse i Kreativt Europa. Ressursbruk i forbindelse med merarbeid utgjør en kostnad fordi den samme ressursbruken alternativt kunne vært brukt på andre områder. I henhold til Finansdepartementets rundskriv (2021) medfører kostnader som finansieres over offentlige budsjetter en skattefinansieringskostnad på 20 prosent⁷. Samlet har vi prissatt kostnadene til 429 millioner kroner i årene 2021–2024, fordelt på:

- 361 millioner kroner i medlemskostnad, inkludert skattefinansieringskostnad på 60 millioner kroner
- 20 millioner kroner i ressursbruk i offentlig forvaltning, inkludert skattefinansieringskostnad på 3 millioner kroner
- 47 millioner kroner i kultur- og medieaktørenes ressursbruk til søknadsskriving og rapportering

6.2.1 Kostnad ved medlemskap

For perioden 2021–2024 har Norge betalt 301 millioner kroner i deltakerkontingent (se nærmere beskrivelse i kapittel 6.1.1). Fordi kontingenten er offentlig finansiert, må vi legge til skattefinansieringskostnad på 20 prosent. Den samlede kostnaden ved medlemskap, inkludert skattefinansieringskostnad, utgjør 361 millioner kroner.

⁷ Skattefinansieringskostnaden er kostnaden av å hente inn én ekstra skattekroner.
⁸ På statens stillingsnivå 1360, hentet fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (2024), *Hovedtariffavtalene for*

6.2.2 Ressursbruk i offentlig forvaltning til oppfølging, veiledning og administrasjon

Deltagelse i Kreativt Europa innebærer ressursbruk for KUD og for deskene. Den relevante ressursbruken er det arbeidet som oppstår som følge av programdeltagelse, og som ellers kunne vært benyttet til andre oppgaver. Ressursbruken i offentlig forvaltning innebærer en skattefinansieringskostnad.

Ressursbruk i Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

Ressursbruken i KUD inkluderer forberedelse til denne programperioden og oppfølging underveis i perioden. Basert på informasjon fra intervju med KUD anslår vi at det i gjennomsnitt påløper et halvt årsverk til forberedelser, kontroll og forvaltning. Vi antar at prisen for et årsverk er seniorrådgiverlønn⁸, justert med en faktor av 30 prosent for å inkludere kostnader til arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader, i tråd med veileder for samfunnsøkonomisk analyse (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2018). Vi beregner den årlige kostnaden av ressursbruken i KUD til 390 000 kroner og den samlede kostnaden av KUDs

Tabell 6-1: Beregnet ressursbruk i offentlig forvaltning

Aktør	Ressursbruk, millioner kroner
Kultur- og likestillingsdepartementet	1,6
Kulturdirektoratet	6,8
Norsk filminstitutt	8,1
Totalt	20

Tabell 6-2: Skattefinansieringskostnad

Offentlig finansiert kostnad	Skattefinansieringskostnad, millioner kroner
Ressursbruk i forvaltningen	3,3
Programkontingent	60,2
Totalt	63,5

LO Stat og YS Stat 2024–2026, 2. avtaleår, tilgjengelig på: regjeringen.no dokument (hentet 19. mars 2026).

ressursbruk til programdeltagelsen er 1,6 millioner kroner.

Ressursbruk i deskene

I den daglige forvaltningen av norsk deltagelse i Kreativt Europa har deskene en betydelig større rolle enn KUD. I Kulturdesken har begge de ansatte satt av to dager i uken til gjennomføring av veiledninger, altså tilsvarende 0,8 årsverk. I tillegg bruker de tid hver arbeidsdag på å besvare henvendelser på e-post, og mer sporadisk på veiledninger når de er ute og treffer potensielle søkere. Kulturdesken anslår at de bruker 20 til 40 timer per søker de veileder til veiledning og forberedelser. MEDIA-desken anslår at de to ansatte bruker to dagsverk i uka på veiledning, selv om det varierer med søknadsfrister og antall søkere.

Siden deskene søker Kreativt Europa om tilskudd til drift, bruker vi budsjetterte kostnader som anslag på deskenes ressursbruk. De budsjetterer med at de bruker totalt fire årsverk per år til den norske deltagelsen. Ressursbruken fordeler seg på to årsverk i MEDIA-desken (NFI) og 1,8 årsverk i Kulturdesken (Kulturdirektoratet). I tillegg kommer støttetjenester i Kulturdirektoratet på til sammen 0,2 årsverk. Støttetjenester omfatter for eksempel ressursbruk av lederne til de ansatte i deskene, regnskap og faglig bistand. For 2021–2024 er ressursbruken i deskene 14,9 millioner kroner⁹, inkludert sosiale utgifter og arbeidsgiveravgift.

Merk at deskene får dekket inntil halvparten av sine utgifter fra Kreativt Europa. Med tildelingene for 2021 og 2022 har Kreativt Europa støttet deskenes arbeid med 7,8 millioner kroner. I tillegg har deskene i 2024 fått tildelt 6,3 millioner 2024-kroner¹⁰ for utgifter til drift i årene 2025–2027.

6.2.3 Ressursbruk til administrativt merarbeid blant kulturaktører

Programdeltagelsen medfører administrativt arbeid for kulturaktører i Norge, som følge av ordningens krav til søknader og rapportering. Merk at vi ikke sikter til ressursbruk til planlegging, prosjektutvikling eller gjennomføring som kreves av ethvert prosjekt, uavhengig av om man søker og eventuelt mottar tilskudd fra Kreativt Europa. Det er de administrative *merkostnadene* vi ønsker å estimere, gjennom ressursbruk til arbeid med søknader og rapportering. Vi understreker at beregningene er usikre fordi aktørenes lønnskostnader og tidsbruk vil variere.

Søknader

Norske aktører har sendt inn 564 søknader i perioden 2021–2024 (se kapittel 5.1.2). Tidsbruk til søknadsarbeid vil variere, så vi tar utgangspunkt i et gjennomsnitt fra spørreundersøkelsen. I gjennomsnitt svarte respondentene i spørreundersøkelsen svarte at de i gjennomsnitt bruker 0,75 månedsverk til planlegging og utarbeidelse av søknader. Vi beregner dermed samlet ressursbruk til norske søkeres søknadsarbeid i perioden til 35,3 årsverk.

Det er vesentlige forskjeller i inntektene til norske kultur- og mediearbeidere og kostnadsberegningen av søkeres ressursbruk vil derfor være et usikkert estimat. Vi antar at kultur- og mediearbeidere jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak. Til lønnskostnad bruker vi gjennomsnittslønn i denne sektoren. Basert på SSBs lønnsstatistikk (tabell 11419) er gjennomsnittlig månedslønn til heltidsarbeidende i privat sektor og offentlig eide foretak i perioden mellom 53 630 kroner i 2021 og 62 950 kroner i 2024. Med tolv måneder i et årsverk gir det årlige kostnader til søknadsarbeid, inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader, på mellom 854 000 kroner og 968 750 kroner. Med totalt 35 årsverk er den anslåtte kostnad til søknadsarbeid på 32 millioner kroner for 2021–2024.

Rapportering

Norske tilskuddsmottakere oppgir at de bruker mellom 50 og 740 timer på rapporteringsarbeid per prosjekt. Tidligere undersøkelser av Kreativt Europa har anslått rapporteringsomfanget til om lag én måned (162,5 timer) per prosjekt. Etter disse undersøkelsene har imidlertid Kreativt Europa gjort tilpasninger for å få ned rapporteringsbyrden, blant annet med større bruk av lumpsum-tildelinger (Culture Action Europe, 2017). Basert på anslag fra de tidligere undersøkelsene og innspill fra referansegruppen, legger vi til grunn at rapporteringsarbeidet krever ett månedsverk per prosjekt.

I perioden 2021–2024 var norske aktører involvert i 203 prosjekter. Med ett månedsverk per prosjekt er den samlede rapporteringsbyrden 16,9 årsverk i perioden. Fordelt jevnt over fire år tilsvarer rapporteringsbyrden 4,2 årsverk per år.

For å verdsette tidsbruken benytter vi samme tilnærming som for søknadsarbeidet, med utgangspunkt i gjennomsnittlig månedslønn for profesjonelle kunstnere 2021–2024 og inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader. Dette gir

685 000 kroner inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader.

¹⁰ 543 000 euro

⁹ Ressursbruken til deskene er oppgitt i euro og er 1,4 millioner euro for 2021–2024. Kostnaden av et årsverk i deskene er 890 000 kroner. Det tilsvarer en årslønn på

en årlig kostnad på mellom 3,5 millioner kroner og 4,2 millioner kroner. Vi anslår at den samlede ressursbruken til rapporteringsarbeid for norske deltakere i Kreativt Europa 2021–2024 er 15 millioner kroner.

6.3 Samfunnsøkonomiske nyttevirksomheter

I følge DFØ (2018) er en samfunnsøkonomisk nyttevirksomhet en positiv virkning som følge av tiltaket. De samfunnsøkonomiske nyttevirksomhetene av Norges deltagelse i Kreativt Europa tilfaller både kultur- og medieaktører som deltar i programmet, og det norske publikummet som nyter godt av et utvidet kulturtilbud. Deltagelsen bidrar også til en internasjonal utvidelse av norsk offentlighet og kulturliv. I tillegg til direkte nyttevirksomheter av konkrete prosjekter og annen deltagelse, kommer kompetanseheving, nettverksbygging og internasjonal synlighet som bidrar til å styrke norsk kultur- og mediesektor også på lengre sikt.

6.3.1 Nyttevirksomheter for kultur- og medieaktører i Norge

Gjennom deltagelse i Kreativt Europa får kultur- og medieaktører mulighet til å søke finansiering, veiledning til søknadsprosessen, prosjektoppfølgning og tilgang til Kreativt Europa-finansierte nettverk, plattformer og kurs. Finansiering muliggjør aktiviteter som ellers ikke ville blitt gjennomført, mens andre former for deltagelse bidrar til faglig og kunstnerisk utvikling.

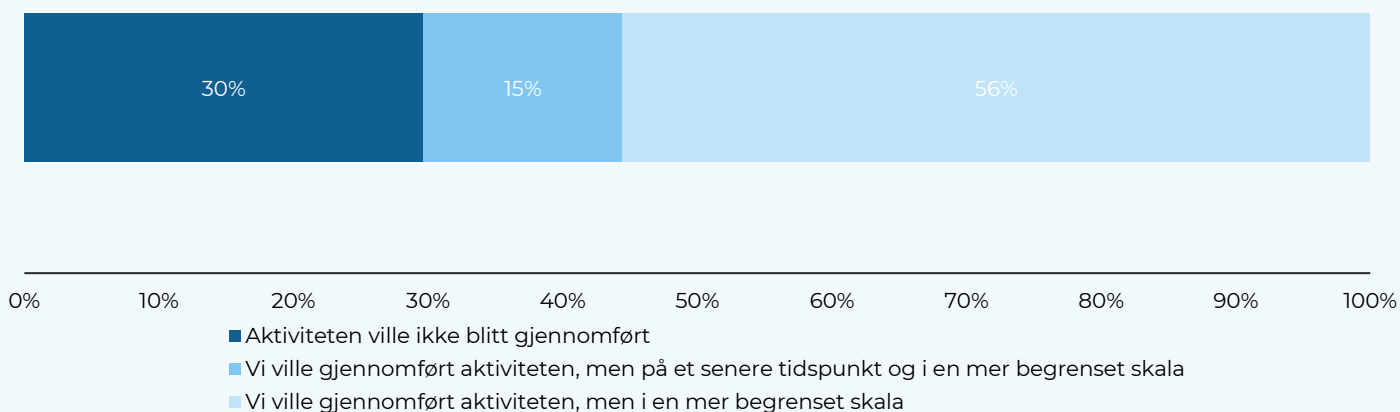
Økt kulturproduksjon og -aktivitet

En viktig nyttevirksomhet av Kreativt Europa er økt produksjon og aktivitet i norsk kultur- og mediesektor. Tildeling av tilskudd til norske aktører bidrar til å finansiere og gjennomføre prosjekter og aktiviteter som ellers ikke ville blitt gjennomført. Tilskuddsbeløpet utgjør ikke en nyttevirksomhet i seg selv, men kan benyttes til å beregne verdien av økt kulturproduksjon og -aktivitet som følge av deltagelse.

I perioden 2021–2024 mottok norske aktører totalt 244 millioner kroner i tilskudd fra Kreativt Europa. I hvilken grad tilskuddsbeløpet reflekterer en reell økning i kulturell produksjon og aktivitet, avhenger av ordningens *addisjonalitet*. Dersom tilskudd eller annen støtte fra Kreativt Europa er avgjørende for å realisere prosjekter, har ordningen høy addisjonalitet. Dersom de samme prosjektene alternativt kunne vært finansiert gjennom støtte fra andre ordninger, er addisjonaliteten lav. Data fra spørreundersøkelsen tyder på høy addisjonalitet; respondentene oppgir at uten tildeling fra Kreativt Europa ville ikke respondentenes prosjekter blitt gjennomført i sin fulle form (Figur 6-3). Behovet for finansiering er også den vanligste motivasjonen til å søke Kreativt Europa: 90 prosent av respondentene oppga økonomi som grunn til at organisasjonen valgte å søke tilskudd. I brukerintervjuene oppga alle respondentene at støtten fra Kreativt Europa var utløsende og avgjørende for prosjektenes gjennomføring. Bodø2024 er det største eksempelet på et «prosjekt» som trolig ikke ville blitt gjennomført uten støtte fra Kreativt Europa.

Figur 6-2: Uten Kreativt Europa-tilskudd ville ikke prosjektene blitt gjennomført i sin fulle form

Hva vurderer du som det mest sannsynlige scenarioet, dersom prosjektet organisasjonen søkte om tilskudd til ikke hadde fått tildelt midler fra Kreativt Europa?

Note: N = . Ingen svarte «Vi ville gjennomført aktiviteten uten endringer», «Vi ville gjennomført aktiviteten i samme skala, men på et senere tidspunkt», «Vet ikke» eller «Ønsker ikke å svare».

Kilde: spørreundersøkelsen.

Vår vurdering er at tildelinger gjennom Kreativt Europa bidrar til å gjennomføre kulturprosjekter og utvikling og produksjon av audiovisuelt innhold som ellers ikke ville blitt realisert.

Kunstnerisk og faglig utvikling

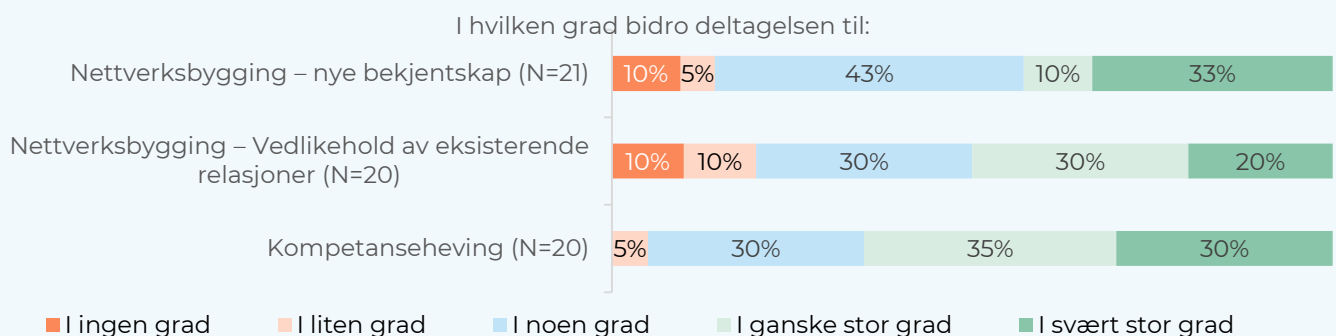
Prosjektgjennomføring og samarbeid med andre aktører kan bidra til norske kulturaktørers faglige og kunstneriske utvikling. Et funn fra informasjonsinnhenting er at prosjektgjennomføringen styrker deltakernes faglige og kunstneriske kompetanse. Eksempler er at kulturaktørene lærer seg nye metoder eller at de får kjennskap til ulike varianter av kulturuttrykk. Halvparten av respondentene i spørreundersøkelsen oppga kunstnerisk utvikling gjennom internasjonalt samarbeid som motivasjon for å søke Kreativt Europa. Én bruker forklarte i intervju at norske kulturaktører er avhengig av denne typen europeiske samarbeid for å tilegne seg kompetanse innenfor nye kunst- og kulturuttrykk fordi kultur er grenseoverskridende og ikke

oppstår i et vakuum. Selve søknadsarbeidet kan også gi søkerne faglig og kunstnerisk utvikling. I intervju forklarte en tidligere søker at søknadskravet om å klargjøre verdien av prosjektet bidrar til en tydeligere tanke om hva prosjektet skal bidra til og økt forståelse for eget arbeid og prosjekt.

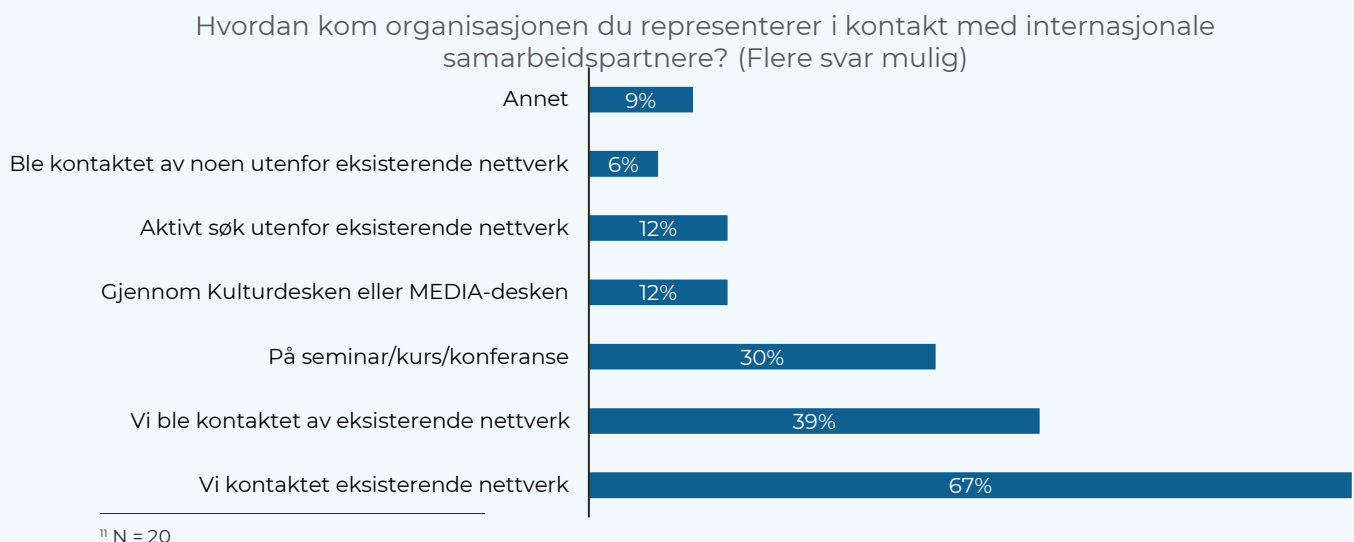
Funn fra spørreundersøkelsen indikerer at Kreativt Europa-finansierte kurs er nyttig for norske kulturaktører. Blant dem som har deltatt på kurs, seminarer og konferanser, oppgir 65 prosent at deltagelsen i svært eller ganske stor grad bidro til kompetanseheving.¹¹ 95 prosent av dem som hadde deltatt på Kreativt Europa-finansierte kurs eller nettverkstiltak, oppga det som litt eller svært sannsynlig at de deltar igjen.

Søknadsprosessen gir kulturaktørene erfaring med prosjektplanlegging og søknadsskriving. Ifølge Kulturdesken rapporterer deltakere at siden Kreativt Europa stiller så høye krav til søknadene, har erfaringen gjort dem flinkere og mer effektive i annet søknadsarbeid. Gevinsten av søknads-

Figur 6-3: Deltagelse på kurs, seminarer og konferanser i regi av Kreativt Europa prosjekter bidrar til nettverksbygging og kompetanseheving

Figur 6-4: De fleste norske aktører samarbeider med sitt eksisterende nettverk (N=33)

arbeidet bekreftes av funn fra spørreundersøkelsen og intervjuer med brukerne. Over halvparten av respondentene som hadde søkt Kreativt Europa, oppga at søknadsprosessen i ganske eller svært stor grad bidro til utvikling eller styrking av organisasjonens arbeid. 70 prosent oppga at søknadserfaringen vil gjøre det enklere å søke om tilskudd i fremtiden.¹² På spørsmål om de ville søke igjen, svarte flertallet (25 respondenter av 33) ja, mens tre svarte nei. Dette kan tyde på at selve søknadsprosessen var givende. På den annen side svarte 13 prosent at søknadsprosessen ikke innebar andre gevinster enn en mulig tildeling av midler.

I brukerintervjuene oppga informantene at søknadsprosessen gir markedsmessig kompetanseheving og erfaring som gjør det lettere å søke om støtte både fra EU og nasjonale ordninger i fremtiden. Informantene oppga også at samarbeid med aktører fra andre land resulterer i overføring av markedsmessig kompetanse.

-Å søke Kreativt Europa er som å delta i søknadsskrivingens OL. Det er få som vinner i OL, men har man deltatt, så er sjansen stor for at man kan vinne i nasjonale mesterskap.

Kulturdesken om søknadserfaringen fra Kreativt Europa

Nettverksbygging

Prosjektene i Kreativt Europa gjennomføres nesten alltid som samarbeidsprosjekter mellom aktører fra minst to ulike land. På den måten bidrar deltagelse i programmet til at norske kulturaktører enten styrker sitt samarbeid med internasjonale kontakter, eller utvider sitt nettverk gjennom å samarbeide med nye aktører. Netverksbygging oppstår også i prosesser som ikke ender med tildeling, fordi aktørene må samarbeide også i søknadsfasen. 40 prosent av respondentene oppga at søknadsprosessen i ganske eller svært stor grad bidro til kontakt med nye samarbeidspartnere.¹³

Funn fra spørreundersøkelsen og intervjuer tyder på at flertallet av norske søkere samarbeider med sitt eksisterende nettverk. I de tilfellene bidrar ikke Kreativt Europa til å utvide størrelsen på norske aktørers nettverk, men tilskuddet kan allikevel bidra til å styrke og ivareta de eksisterende nettverkene norske aktører har i Europa. Halvparten av respondentene som hadde søkt Kreativt Europa,

opplevde at søknadsprosessen styrket eksisterende relasjoner.¹⁴

Fordi prosjektene ofte består av flere samarbeidspartnere, har norske søkere opplevd å utvide nettverket sitt gjennom aktører som er blitt involvert av andre samarbeidende aktører. For noen aktører er nettverksbygging en motivasjon for å søke Kreativt Europa: én tredjedel av undersøkelsens respondenter oppga nettverksbygging som grunn til at organisasjonen søkte Kreativt Europa.

Norske kulturaktører utvider også sitt nettverk gjennom Kreativt Europa-støttede kurs, seminarer og konferanser. I spørreundersøkelsen oppga halvparten av respondentene at deres deltagelse på et slik arrangement bidro til å vedlikeholde eksisterende nettverk, mens 43 prosent oppga at deltagelsen bidro til å utvide deres nettverk (se Figur 6-4). Deltagelse på kurs, seminarer eller konferanser kan også resultere i nye samarbeidskonstellasjoner. Av respondentene som har søkt om tilskudd fra Kreativt Europa, oppga 30 prosent at de kom i kontakt med internasjonale samarbeidspartnere gjennom kurs, seminarer eller konferanser.

Nettverksbyggingen bidrar også til en felles forståelse mellom kulturaktører i Europa. Over tid kan dette styrke kunnskapen om hverandres kulturelle tradisjoner og bidra til å synliggjøre en delt europeisk kulturarv. Programmet fungerer dermed ikke bare som en finansieringsordning, men også som en institusjonell ramme for europeisk kulturutveksling.

Internasjonal synlighet

Distribusjonstilskudd bidrar til spredning av norsk film i Europa og støtte til oversettelser gjør norsk litteratur tilgjengelig på flere språk. Vår vurdering er økt spredning gir norske kulturaktører økt gjennomslag internasjonalt. Gjennomslag gir kulturaktørene større inntektsgrunnlag og kan gi nye kunstneriske muligheter. Referansegruppas medlemmer mener at støtte fra Kreativt Europa tolkes som et kvalitetsstempel, som også kan gi kulturaktørene større gjennomslag både blant publikum og mulige samarbeidspartnere og finansierer.

6.3.2 Nyttevirkninger for samfunnet

Nyttevirkningene for norske kulturaktører danner grunnlaget for samfunnets nyttevirkninger, altså virkninger som kommer den norske befolkningen

¹² N = 32

¹³ N = 31

¹⁴ N = 31

til gode. Vurdering av samfunnseffekter vil alltid være beheftet med usikkerhet. Under drøfter vi mulige samfunnseffekter av Norges deltagelse i programmet, med forbehold om at vi har begrenset informasjonsgrunnlag.

Utvidet kulturtilbud i Norge

Vår vurdering er at Kreativt Europa-deltagelsen utvider kulturtilbudet for publikum i Norge, både ved at norske prosjekter realiseres og at europeiske kulturprodukter tilgjengeliggjøres i Norge.

Kreativt Europa finansierer kultur- og medieprosjekter som ikke ellers ville blitt gjennomført, eller som ville blitt gjennomført i mindre skala. Vår vurdering er at MEDIAs støtte til utvikling og produksjon bidrar til realiseringen av audiovisuelt innhold. Vi mener også at Kreativt Europa Kulturs tilskudd til transnasjonale samarbeidsprosjekter gir publikumsopplevelser i Norge.

Videre mener vi at Kreativt Europa Kulturs tilskudd bidrar til et mer tilgjengelig kulturtilbud over hele landet, både med flere kulturprosjekter og tilgjengeliggjøring av europeisk audiovisuelt innhold i Norge. Som Figur 6-6 viser, fordeler Kreativt Europa Kultur-støttede prosjekter seg over de fleste av landets fylker. Vår vurdering er at Kulturdesken bidrar til den geografiske spredningen blant annet ved at de samarbeider tett med fylkeskommunene om å finne aktuelle Kreativt Europa-søkere. Den geografiske utbredelsen av kulturprosjektene vil likevel avhenge av hvor de deltagende kulturaktørene holder til og deres nedslagsfelt. Dette gjelder i mindre grad audiovisuelle produkter, som kan tilgjengeliggjøres uavhengig av geografi. Funn fra spørreundersøkelsen viser at blant kultur- og medieaktører som har fått tilskudd fra Kreativt Europa, har over halvparten et nasjonalt og/eller internasjonalt nedslagsfelt.

Kreativt Europa bidrar til et mer mangfoldig kulturtilbud ved å finansiere at europeiske kulturprodukter tilgjengeliggjøres. Kreativt Europa MEDIAs kinotilskudd, distribusjonstilskudd og festivalstøtte bidrar til at europeisk film vises på kino i Norge. Basert på referansegruppas innspill mener vi at Kreativt Europa muliggjør et bredere og mer mangfoldig tilbud av europeisk film, TV og dataspill til det norske publikum. Hva gjelder tilgangen på europeiske litterære verk, har ingen norske aktører fått støtte til oversettelse av europeisk skjønnlitteratur i denne perioden.

Programdeltagelsen gjør også det norske kulturtilbudet mer mangfoldig ved at europeiske

kulturaktører kommer til Norge. Reisestipendene gjør det enklere for europeiske kunstnere og kulturarbeidere å dra til Norge på residensopphold. Vi tror at europeiske kunstnere og kulturarbeidere bidrar til mer mangfold i Norges kulturtilbud både direkte og ved at deres faglige og kunstneriske impulser påvirker norsk kultursektor.

Kulturtilbud av høyere kvalitet

Vi mener at Kreativt Europa bidrar til at kulturtilbudet i Norge er av høyere kvalitet. Prosjekttildelingene gis basert på en uavhengig vurdering av kvalitet. Vi mener derfor at kulturelle og audiovisuelle produkter som tilbys på grunn av Kreativt Europa-finansiering trolig er av høy kvalitet. Vi mener også at samarbeidene med europeiske aktører trolig bidrar til å løfte prosjektenes faglige og kunstneriske nivå fordi samarbeidene i stor grad er av kunstnerisk art: 70 prosent av respondentene som hadde deltatt i Kreativt Europa-finansierte prosjekter beskrev samarbeidene som kunstneriske.¹⁵ I brukerintervju understrekte en informant nødvendigheten av europeiske samarbeid for å sikre et godt kulturtilbud i Norge. Høyere kvalitet på kulturtilbudet kommer det norske publikum til gode.

¹⁵ N = 28

Europeiske forbindelser

Deltagelse i Kreativt Europa bidrar til å styrke Norges kulturelle forbindelser til resten av Europa – og Europas tilknytning til Norge. En virkning av at programmet gir publikum i Norge bedre tilgang til europeiske kultur- og medieuttrykk, er at den norske befolkningen får bedre kjennskap til europeiske språk, samfunn, fortellinger og kulturarv. Tilsvarende bidrar større spredning av norske kulturprodukter i andre europeiske samfunn til økt forståelse av norsk kultur som en del av den samlede europeiske kulturarven.

Gjennom Norges delfinansiering av programmet, kan Norges deltagelse i Kreativt Europa bidra til å styrke en felles europeisk kulturell offentlighet, hvor kunstnere, institusjoner og publikum i større grad er koblet sammen gjennom samarbeid, mobilitet og gjensidig kulturutveksling. Gjennom utveksling av kulturelle uttrykk bidrar Kreativt Europa til bedre forståelse mellom folk på tvers av europeiske land.

Gjennomslag for norsk kultur handler også om norske aktørers konkrete bidrag i Kreativt Europa. Norske kulturaktører besitter prosjektledererfaring og har trygge finansieringsrammer. Vår vurdering er at norske aktører bidrar til stabilitet i

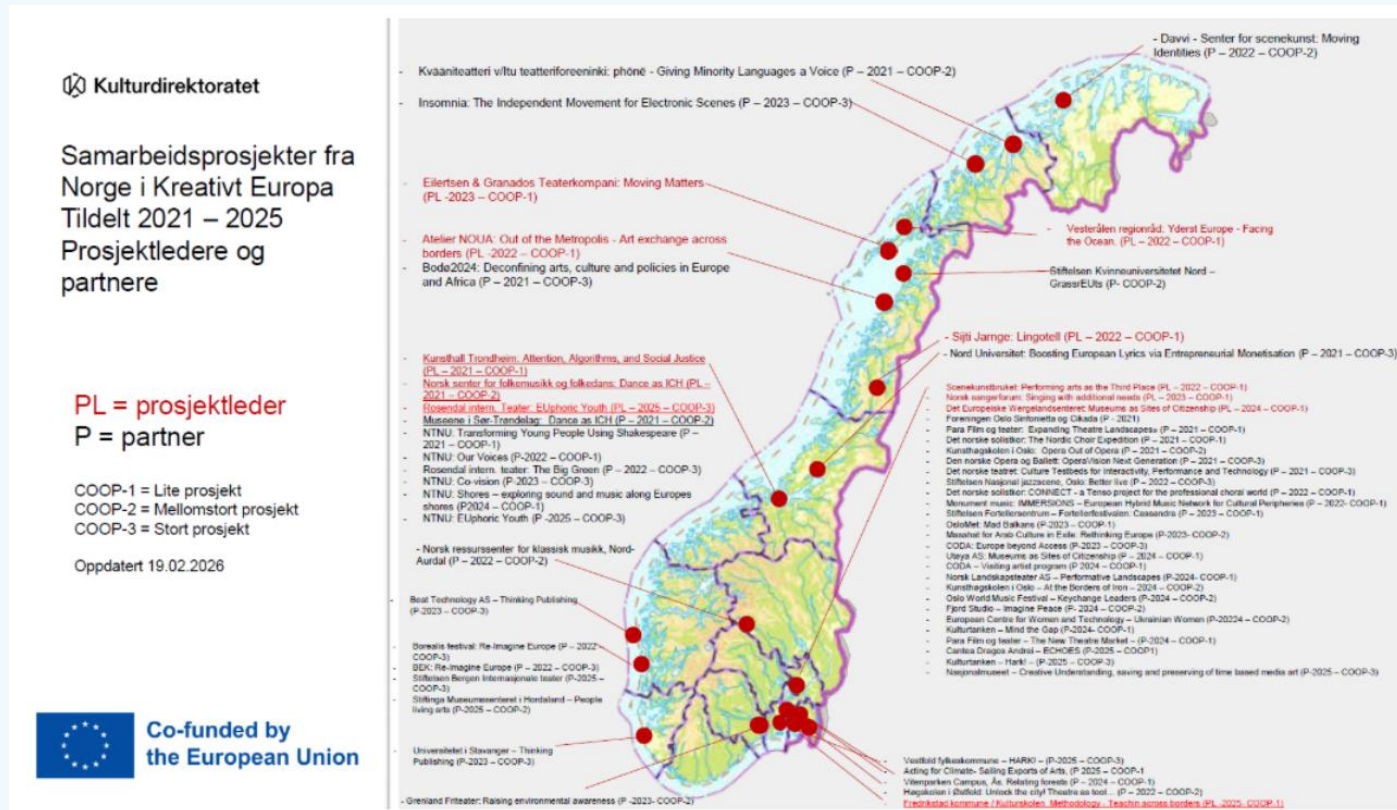
prosjektgjennomføringen i Kreativt Europa-støttede samarbeidsprosjekter. Virkninger av norske aktørers bidrag i gjennomføringen kan være samarbeidspartnerens læring. Norske aktører kan også fremme demokratisk kulturpolitikk ved å spre kunnskap om Norges kultursektor, som kjennetegnes av et nært samarbeid mellom sivilsamfunn og stat.

6.4 Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

Vi har beregnet at Norges økonomiske utbytte av Kreativt Europa-deltagelsen 2021–2024 er minus 57 millioner kroner. Et slikt regnestykke bør imidlertid tolkes med varsomhet, av flere årsaker. Flere sentrale virkninger, særlig på nyttesiden, er ikke målbare. I tillegg reflekterer ikke programkontingenten fullt ut de samfunnsøkonomiske kostnadene ved deltagelsen.

Kreativt Europa fungerer ikke bare som et økonomisk virkemiddel, men tilbyr støtte, veiledning og ulike plattformer for samarbeid og utveksling. Krav til nasjonale desker, og tilgang til støtte og veiledning i programadministrasjonen, skaper et omfattende støtteapparat som

Figur 6-5: Kreativt Europa finansierer norske samarbeidsprosjekter over hele landet

Kilde: Kulturdirektoratet

kulturaktører i Norge kan benytte seg av. Kravene til internasjonalt samarbeid gir gjensidige incentiver til å etablere nye, eller styrke eksisterende samarbeid over landegrenser og derigjennom utvide nettverk. Den faglige og kunstneriske utviklingen som oppstår gjennom søknads- og prosjektarbeid forventes også å skape merverdi etter det konkrete prosjektet er ferdig. Disse gevinstene, som typisk er mer langsiktige og i mange tilfeller følger indirekte av deltagelsen i Kreativt Europa, kan vi ikke måle.

En sammenstilling av prissatte kostnader og kun delvis prissatte nyttevirksomheter kan gi et misvisende bilde av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten. Dette er en gjentakende utfordring for kulturprosjekter. Økningen i kulturell produksjon og aktivitet som følge av deltagelse kan, i alle fall delvis, estimeres med utgangspunkt i størrelsen på samlede tildelinger. Tildelingssummen kan imidlertid ikke benyttes til å måle økning i kvalitet, kompetanse og gjennomslag for norsk kunst og kultur, som er viktige nyttevirksomheter av Kreativt Europa. Når flere ønskede virkninger av programdeltagelsen ikke lar seg tallfeste, må kvalitative vurderinger være en del av den samfunnsøkonomiske analysen.

7. Evaluering

Basert på kartleggingen av omfang, utbytte og effekter evaluerer vi Norges deltagelse i Kreativt Europa 2021–2024. Vår vurdering er at deltagelsen er et relevant kulturpolitisk virkemiddel. Vi mener at måloppnåelsen allerede er høy, men at den kan økes gjennom tiltak for å få flere norske søkere. Vi konkluderer med at programdeltagelsen ikke kan gjennomføres med mindre ressursbruk. Vi begrunner dette med at det ikke finnes alternativer som både ivaretar kultur- og mediepolitiske mål og gir Norge tettere forbindelser til Europa og europeere.

Midtveisevalueringens mandat er å kartlegge omfanget av norske aktørers deltagelse i Kreativt Europa i perioden 2021–2024. Videre er mandatet å kartlegge utbytte og effekter av norske aktørers deltagelse i søknadsprosess, tildeling og programdeltagelse. Omfanget, utbytte og effekter skal vurderes opp mot målene for deltagelsen og andre effekter. Evalueringen skal også vurdere programmets relevans og betydning for norsk kulturell og kreativ sektor, inkludert hvordan dagens organisering støtter norsk deltagelse og hvilke muligheter programmet gir for videre utvikling og innflytelse i kommende programperiode.

7.1 Relevans

Relevanskriteriet omhandler hvorvidt norsk Kreativt Europa-deltagelse er egnet som kulturpolitisk virkemiddel. Relevans belyser dermed sammenhengen mellom norske behov og rammene for Norges deltagelse i Kreativt Europa.

7.1.1 Samsvarer programmets mål med norske kulturpolitiske mål?

En forutsetning for at norsk Kreativt Europa-deltagelse kan være et egnet kulturpolitisk virkemiddel er at programmets mål samsvarer med norske kulturpolitiske mål. Programmets mål ligger til grunn for Stortingets vedtak om deltagelse, og programmets mål legger føringer for innholdet. Vår vurdering er at programmets mål i stor grad samsvarer med målene for den norske internasjonale kulturpolitikken og flere andre norske kulturpolitiske mål.

Vi vil trekke frem at Norges deltagelse i Kreativt Europa samsvarer tett med regjeringens mål om å tilrettelegge for at kulturutøvere for Norge kan inngå i internasjonale samarbeid og delta i nettverk som kan bidra til kunstnerisk utvikling (Prop. 1 S (2023–2024)). Programdeltagelsen samsvarer dermed også med det norske målet for den internasjonale kulturpolitikken: «Aktører fra Norge benytter internasjonale muligheter for å skape og formidle kunst og kultur som er bærekraftig, mangfoldig og av høy kvalitet.»

Europas kulturelle og språklige mangfold og arv

Kreativt Europas **første hovedmål** – å beskytte, utvikle og fremme Europas kulturelle og språklige mangfold og arv – samsvarer tett med de norske kulturpolitiske målene om å ivareta språk, kulturarv og et mangfold av kulturuttrykk. Den norske kulturpolitikken skal sikre posisjonen til norsk som et fullverdig, samfunnsbærende språk og verne om de nasjonale minoritetsspråkene inkludert samiske språk og norsk tegnspråk. Å bevare og formidle den nasjonale kulturarven er også et kulturpolitisk mål. I tillegg er det kulturpolitisk mål å tilrettelegge for økt kultursamarbeid på tvers av landegrensene. (Meld. St. 8 (2018–2019); Prop. 1 S (2023–2024))

Programmets første hovedmål samsvarer med Norges internasjonale forpliktelser. Gjennom Faro-konvensjonen har Norge forpliktet seg til å fremme en bred forståelse av kulturarv og dens betydning for samfunn, inkludert forståelsen av Europas felles kulturarv. Som part til Unescos 2005-konvensjon er Norge forpliktet til å beskytte og fremme et mangfold av kulturuttrykk. (Faro-konvensjonen, 2005; Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026)

Det første hovedmålet er forankret i EUs strategiske kultur mål, som framhever kulturens kraft og kulturelt mangfold som virkemidler for å styrke sosialt samhold og velferd i Europa. Kulturen som samfunnslim samsvarer med norske mål om at kulturlivet skal bygge fellesskap og fremme interkulturell forståelse. Kulturens betydning for befolkningens velferd samsvarer med norske mål om et relevant og tilgjengelig kulturtilbud. (Cultural Relations Platform, 2018; Meld. St. 8 (2018–2019); Sakarias & Johannisson, 2022)

Styrke den økonomiske bærekraften i kulturelle og kreative sektorer

Kreativt Europas **andre hovedmål** er å styrke konkurranseevnen og den økonomiske bærekraften i de kulturelle og kreative sektorene.

Kulturlivets konkurranseevne og økonomiske bærekraft samsvarer med norske kultur mål om at kulturuttrykk fra Norge har internasjonal gjennomslagskraft og at kulturlivet skal vise evne til omstilling. Kulturmålene om økonomisk bærekraft står i sammenheng med næringspolitiske mål for kulturlivet. Regjeringen har som mål at kreativ næring skal øke sin verdiskaping innenfor bærekraftige rammer – sosialt, miljømessig og økonomisk – og målet om bærekraftig verdiskaping underbygges av regjeringens mål om økt eksport av norsk kultur. Videre samsvarer målet om konkurransedyktige kreative sektorer med målet for film-, serie- og dataspillpolitikken om sterke og bærekraftige bransjer i hele landet. (Meld. St. 8 (2018–2019); Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025; Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025; Nærings- og fiskeridepartementet, 2024)

7.1.2 Er programmets innretning egnet til måloppnåelse?

Et annet moment i relevanskriteriet er om programmets innretning er egnet til måloppnåelse. I hvilken grad støtter de finansielle, organisatoriske og faglige rammene oppunder programmets måloppnåelse?

I tillegg til å gi økonomisk støtte, er Kreativt Europa innrettet for å gi støtte og veiledning ikke bare til dem som mottar tilskudd, men også til søkere og potensielle søkere. På den måten møter programmet ulike barrierer som kultur- og medieaktører støter på:

- Økonomiske tilskudd er viktig for å møte *manglende finansiering*
- Inndelingen i ulike delprogrammer med hver sine prioriteringer møter en *sammensatt sektor med ulike behov*.
- Veiledning og informasjon fra deskene bidrar til å *senke informasjonsbarrierer og å styrke markedsmessig kompetanse*
- Veiledning fra Kreativt Europa bidrar til å *styrke prosjektgjennomføring*
- I tillegg bidrar innretningen av programmet til å *møte politiske barrierer og styrke ytringsfriheten i Europa*. Dette skjer både gjennom tildelingsprosesser som er uavhengig av nasjonale myndigheter, og gjennom ordninger som har ytringsfrihet som mål.

Samlet er vår vurdering av innretningen av programmet møter finansielle, administrative, politiske eller andre barrierer for realisering av kultur- og medieprosjekter.

Økonomiske tilskudd øker tilgang på finansiering

I hovedsak består programinnholdet av åpne, europeiske utlysninger av midler som skal støtte et «bredt spekter av små og store europeiske samarbeidsprosjekter, utvekslinger, plattformer og nettverk over landegrensene». (Prop. 176 S (2020–2021)) Økonomiske tilskudd kan utløse prosjekter som ellers ikke ville blitt realisert. Funn fra spørreundersøkelsen tyder på at økonomiske tilskudd svarer på norske kulturaktørers behov for finansiering til å realisere prosjekter: 88 prosent av dem som hadde søkt Kreativt Europa, oppga økonomiske grunner for at organisasjonen søkte tilskudd. Dertil kan programmets varighet og forpliktelser til tildelinger over syv år gi forutsigbarhet til sektoren. Vår vurdering er at søknadsbaserte tilskudd er egnet til å oppnå Kreativt Europas mål.

Inndelingen i delprogrammer egnet for en sammensatt sektor med ulike behov

Kreativt Europa er inndelt i delprogrammene Kultur, MEDIA og Sektorovergripende del. Vår vurdering er at programmets inndeling i Kultur og MEDIA er hensiktsmessig fordi det gjenspeiler at sektorene har ulike behov. MEDIAs tiltaksportefølje er laget for å styrke europeisk audiovisuell sektor langs hele verdikjeden. Tiltakene skal gjøre aktørene mer tilpasningsdyktige, øke kvaliteten på europeisk audiovisuelt innhold og spre innholdet. Kulturprogrammets ressurser brukes på kunstnerisk utvikling som både skal heve kvaliteten på produktene og aktørenes kunstneriske evner. Kulturprogrammet treffer flere aktører gjennom direkte tildelinger, mens MEDIA potensielt treffer et større publikum. Funn fra undersøkelsen tyder på at ordningene er relevante for norske behov: to tredjedeler av respondentene oppga at de tematiske utlysningene er relevante for norske søkere.¹⁶

Vår vurdering er at den sektorovergripende programdelen er hensiktsmessig fordi den svarer på felles behov for kultur- og mediesektorene. Kreativt Europas relevans avhenger av at programmet er kjent for målgruppene. Vi mener at sektorovergripende programs delfinansiering av de nasjonale deskene er egnet til å nå målgruppene for Kreativt Europa i de ulike deltagerlandene. Vi mener at tilskudd til nyhetsmedier kan styrke pressefriheten, for eksempel ved at støtte til samarbeid kan gjøre at nyhetsmediene sammen kan gjennomføre grundigere journalistiske prosjekt.

Tilskuddskriteriene brukes for å avgrense tilskuddsordningene til de aktuelle målgruppene.

¹⁶ N = 40

For at Kreativt Europas ressurser skal brukes på å styrke Europas kulturelle og kreative sektorer må tilskuddsordningene ha treffende søkekriterier. Passende søkekriterier fungerer også som effektive signaler til potensielle søkere om de er aktuelle kandidater til ordningen og kan dermed forhindre at kulturaktører utenfor programmets målgrupper unødig bruker tid på søknadsprosessen. Funn fra spørreundersøkelsen tyder på at brukerne oppfatter søkekriteriene som relevante for å velge ut gode søkere. 60 prosent av respondentene som har søkt om tilskudd, oppgir at programmets søkekriterier er relevante for å selektene søkere.

Krav om nasjonale desker senker informasjonsbarrierer og gjør programmet mer tilgjengelig

En del av Kreativt Europas innretning er de nasjonale deskene, som skal informere og veilede om Kreativt Europa til kulturaktører i Norge. Vår vurdering er at deskene har en relevant funksjon for å gjøre Kreativt Europa kjent for målgruppen og for å veilede i søknadsprosessen. Vi mener at deskenes relevans styrkes ved at de har fleksibilitet til å utøve sitt oppdrag etter nasjonale behov og mål. Funn fra spørreundersøkelsen er at deskenes informasjonsmøter er relevante informasjonskilder, mens jungeltelegrafene framstår viktigere for å få vite om programmet. På spørsmål om hvordan organisasjonen fikk vite om Kreativt Europa svarte 33 prosent informasjonsmøte med MEDIA-desken eller Kulturdesken, mens halvparten svarte gjennom bekjente eller kollegaer.¹⁷ Behovet for informasjonsmøter tyder på at målgruppa trenger hjelp til å forstå hva programmet er.

Det er høy etterspørsel etter veiledning fra deskene; Kulturdesken har mottatt 2 700 henvendelser i perioden. Funn fra spørreundersøkelsen viser at det er behov for veiledning fordi regelverket og søkekriteriene oppleves som kompliserte. Søkerne som har benyttet seg av deskene, er fornøyd med deskenes faglige kompetanse og tilgjengelighet.

Uavhengig søknadsbehandling er egnet til at tilskuddene blir prioritert riktig

Hver søknad til Kreativt Europa skal behandles av to uavhengige eksperter med kompetanse på det aktuelle fagområdet. Søknadsbehandlingen minner om praksisen for uavhengig fagfelleevaluering i academia. Vi mener at innretningen av søknadsbehandlingen er formålstjenlig og egnet til å sikre at prosjektene som får tilskudd har høy faglig og kunstnerisk kvalitet.

¹⁷ På spørsmålet «Hvordan fikk organisasjonen vite om Kreativt Europa?» (N = 42) svarte 33 prosent «Gjennom informasjonsmøte i regi av MEDIA-desken eller Kulturdesken» og 14 prosent svarte «Sosiale medier».

Oppfølging fra Kreativt Europa styrker prosjektgjennomføring

Ved eventuell tildeling får tilskuddsmottakere direkte oppfølging fra Kreativt Europa gjennom en «project officer». Gitt brukernes opplevelser av et komplisert regelverk, er vår vurdering at «project officer» fyller en nødvendig funksjon ved å veilede brukerne om rapporteringskrav. Funn fra brukerintervjuer er også at veiledningen fra en «project officer» med kjennskap til det konkrete prosjektet letter rapporteringsbyrden.

Programmet kan styrke kunstnerisk frihet og ytringsfrihet

Blant Norges overordnede mål for den internasjonale kulturpolitikken er at kunstnerisk frihet er respektert i alle land. Vår vurdering er at Kreativt Europas tilskuddsordninger kan styrke kontinentets kunstneriske frihet fordi nasjonale myndigheter ikke kan overstyre Kreativt Europas prioriteringer og tildelinger.

Blant Kreativt Europas tiltak er ordninger med mål som samsvarer med norske internasjonale kultur mål. Vår vurdering er at samsvar mellom tiltaks mål og norske mål med programmet bidrar til Kreativt Europas relevans som kulturpolitisk virkemiddel. Innen det Sektorovergripende delprogrammet finansierer Kreativt Europa tiltak med mål om å styrke ytringsfriheten i Europa. Innen tiltakene journalistiske partnerskap, mediekunnskap og forsvar av mediefrihet og pluralisme har Kreativt Europa brukt 62 millioner euro i perioden 2021–2024.

7.2 Måloppnåelse

Måloppnåelse belyser om norsk deltagelse i Kreativt Europa gir forventede resultater. Som beskrevet i kapittel 2, skal Norges deltagelse i Kreativt Europa bidra til oppnåelse av programmets mål. Vår vurdering er at programdeltagelsen bidrar til:

- å utvikle norsk kultur gjennom økt produksjon og hevet kvalitet
- å fremme norsk kultur i Europa og europeisk kultur i Norge som følge av prosjektgjennomføring og spredning av kultur- og medieprodukter
- styrket økonomisk bærekraft gjennom et utvidet marked for norske kultur- og medieprodukter

I det følgende bygger vi på svar fra våre respondenter og en analyse av et utvalg av de

Henholdsvis 52 og 33 prosent svarte «Gjennom bekjente eller kollegaer» og «Fra internasjonale samarbeidspartnere».

prosjektene som har mottatt støtte fra Kreativt Europa. 80 prosent av respondentene er litt eller svært enig i at Kreativt Europa gir muligheter som norske aktører ikke har tilgang til andre steder (N = 41).

7.2.1 Europas kulturelle og språklige mangfold og arv

Kreativt Europa-tilskudd utløser produksjon av norske kulturelle og audiovisuelle prosjekter. I tillegg gir programdeltagelsen norske aktører adgang til internasjonalt samarbeid og utveksling. I tråd med nasjonale kulturpolitiske mål skal internasjonal kulturutveksling og samarbeid bidra til at Norge både deler egne kulturuttrykk og får tilgang til impulser og perspektiver fra andre land. Gjennom Kreativt Europa formidler norske aktører kunst- og kulturuttrykk til et europeisk publikum og tar samtidig del i europeiske fagmiljøer og kulturstrømmer. Disse gevinstene avhenger imidlertid av norske aktørers aktive deltagelse i programmet, og den mulige deltagelsen er i seg selv avgrenset til de prosjektene eller aktørene som oppfyller søkekriteriene for de ulike ordningene. På grunnlag av 203 tildelinger til norske aktører og andre former for aktiv deltagelse mener vi at programdeltagelsen bidrar til å utvikle og fremme norsk kultur som del av Europas kulturelle mangfold.

Tilskudd fra Kreativt Europa Kultur og MEDIA fører til gjennomføring av samarbeidsprosjekter i Europa og dermed til å skape og formidle kunst, inkludert

audiovisuelt innhold. Gitt at det er hard konkurranse om midlene og uavhengig søknadsbehandling, mener vi at prosjektene som får tilskudd er av høy kvalitet. Vi mener at reisestipendene hjelper norske aktører med å skape og formidle kunst, både i Norge og i andre land i Europa.

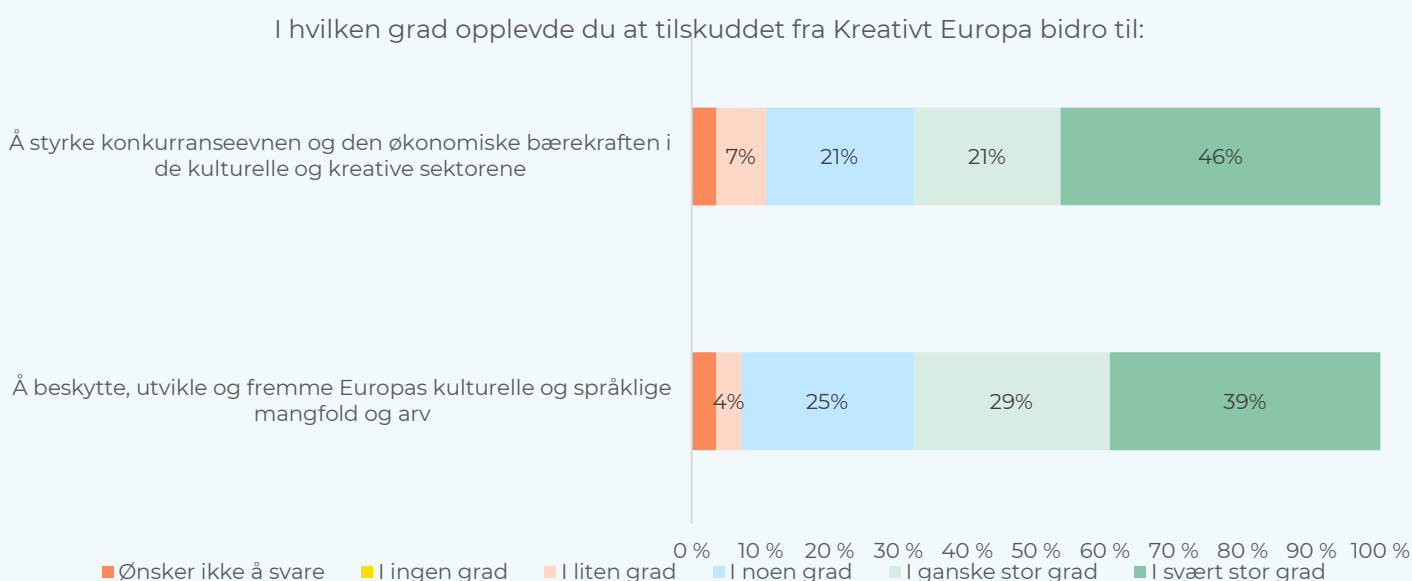
Kreativt Europa-tilskudd tilgjengeliggjør europeisk kultur – i Norge og i resten av Europa. Programdeltagelsen bidrar dermed til å fremme kulturelt mangfold i Europa, i tråd med programdeltagelsens mål.

Samlet mener vi at programdeltagelsen bidrar til oppnåelse av Kreativt Europas første hovedmål. Vår konklusjon bygger også på at 90 prosent av respondentene (i noen, ganske stor eller svært stor grad) mener at Kreativt Europa-tilskudd bidrar til å beskytte, utvikle og fremme Europas kulturelle og språklige mangfold og arv.

7.2.2 Styrket økonomisk bærekraft i kulturelle og kreative sektorer

Det andre hovedmålet med programdeltagelsen er å styrke konkurranseevnen og den økonomiske bærekraften i de kulturelle og kreative sektorene. Vår vurdering er at Kreativt Europa-tilskudd utløser spredning av norske kulturelle og audiovisuelle prosjekter, og at større spredning utvider markedet for norske produkter og styrker inntektsgrunnlaget. Spredningen skjer både direkte gjennom distribusjonstilskudd, samarbeidsprosjekter,

Figur 7-1: Flertallet av respondentene mener at Kreativt Europa-tilskudd bidrar til oppnåelse av programmets mål

Note: N = 28

Kilde: Spørreundersøkelsen

utveksling og oversettelsesstøtte, og indirekte ved at tildeling fra Kreativt Europa fungerer som et kvalitetsstempel for mulige samarbeidspartnere og finansører. Svar fra spørreundersøkelsen underbygger denne vurderingen: to tredjedeler av respondentene opplevde at tilskuddet bidro til å styrke konkurranseevnen og den økonomiske bærekraften i de kulturelle og kreative sektorene.

Oppnåelse av målet om styrket konkurranseevne bidrar til oppnåelse av nasjonale mål om internasjonalt gjennomslag for norske kulturuttrykk. Dette gir norske kunstnere, kulturinstitusjoner og audiovisuelle aktører mulighet til å presentere norske perspektiver, språk og fortellinger i en bredere europeisk sammenheng. Gjennomslaget skjer ikke bare gjennom eksport av ferdige verk, men også gjennom medskapning, faglig utveksling og deltagelse på europeiske arenaer. For et lite språk- og kulturområde som Norge kan dette være særlig viktig, ettersom nasjonale markeder ofte er for små til å gi tilstrekkelig synlighet og bærekraftig inntektsgrunnlag.

Samtidig treffer programmet særlig aktører som allerede har kapasitet og kompetanse til å inngå i internasjonale samarbeid, og virkningen må derfor vurderes som selektiv. For disse aktørene kan deltagelse likevel gi økt synlighet, sterkere internasjonale relasjoner og bedre muligheter for videre distribusjon og samarbeid etter prosjektperioden.

7.2.3 Oppnåelse av overordnede kulturpolitiske mål

En følge av at norske aktører får skape kunst og kultur med støtte fra Kreativt Europa, er at folk i Norge får bedre tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet. Vår vurdering er at programdeltagelsen i ganske stor grad oppnår at kulturtilbudet økes over hele landet. Vi mener også at Kreativt Europa-deltagelsen bidrar til et mer mangfoldig kulturtilbud i Norge, gjennom realisering av kulturelle og audiovisuelle prosjekter, spredning av kultur- og medieuttrykk og at europeiske kunstnere og kulturarbeidere kommer til Norge.

Gjennom deltagelsen i Kreativt Europa er Norge med på å finansiere tilskuddsordninger og andre tiltak som støtter opp om kunstnerisk frihet og ytringsfrihet i Europa. Ordningene gir finansiering til uavhengige kultur- og medieaktører, og programmet er en mulig finansieringskilde av enkeltprosjekter som ikke kan styres direkte av nasjonale myndigheter. Gjennom programdeltagelsen støtter Norge også kultur- og medieaktører i Ukraina. Ukraina trenger ikke bare støtte til forsvarsmateriell, men også hjelp til å

oppretholde et demokratisk og motstandsdyktig samfunn. Det innebærer økonomisk støtte til kultur, medier og sivilsamfunn slik at Ukrainas befolkning får mulighet til å delta i kulturelle aktiviteter og drive aktivt medborgerskap.

7.2.4 Kan måloppnåelsen bli høyere?

Måloppnåelsen for Norges deltagelse i Kreativt Europa kan bli høyere hvis flere norske aktører søker og mottar støtte fra programmet, eller på annet vis deltar i programmets tilbud. Under drøfter vi om flere norske aktører kan benytte seg av Kreativt Europa.

Nedgang i årlige norske tildelinger fra Kultur

I perioden har antallet norske søknader til Kulturprogrammet økt, mens årlige tildelinger har gått ned. En årsak til denne utviklingen er at konkurransen om tilskuddene er blitt hardere; blant EU-land har suksessraten gått ned fra 25 prosent av omsøkte midler i 2021 til 15 prosent i 2024. Årlig variasjon i Kulturprogrammets samlede tildelinger bidrar også til skjerpet konkurranse om midlene – i 2021 delte Kreativt Europa Kultur ut 135 millioner euro, mot 82 millioner euro i 2023. I EUs midtveisevaluering av Kreativt Europa fant Kommisjonen at etterspørselen etter Kulturprogrammets tilskudd til samarbeidsprosjekter er betydelig større enn tilgjengelige midler, med opptil fire ganger høyere omsøkte midler enn ordningen har i budsjett (European Commission, 2025).

Få kjente norske søkere til Sektorovergripende delprogram

For alle årene er det få kjente norske søkere til det Sektorovergripende delprogrammet – kun ti søkere utenom deskene totalt for de fire årene. En årsak er at det er mindre midler tilgjengelig; det samlede tilskuddet fra det Sektorovergripende delprogrammet utgjorde ti prosent av Kreativt Europas tilskudd 2021–2024. MEDIA-desken uttalte at Innovation Lab, som er Sektorovergripendes største tilskuddsordning, har veldig spesifikke utlysninger, som gjør at ordningen oppleves som lite aktuell. Vi mener at en medvirkende årsak til at det er få norske søkere til Sektorovergripende er at det delprogrammet ikke har en egen desk til å informere og veilede om utlysningene. Et tiltak for å øke antall norske søkere og tildelinger fra Sektorovergripende delprogram kan være å gi Medietilsynet oppdrag i, og ressurser til, å være desk. Imidlertid vil ikke det kommende EU-programmet beholde den samme tredelingen som Kreativt Europa.

I EU-programmet AgoraEU, som Kreativt Europas programmer blir en del av fra 2028, skal programdelen MEDIA+ inkludere flere tiltak rettet mot nyhetsmedier. Blant prioriteringene innen nyhetsmedier er å beskytte nyhetsmedier og journalister, fremme journalistiske og redaksjonelle standarder og fremme produksjon, distribusjon og forbruk av profesjonelt journalistisk innhold. Basert på disse og de andre prioriteringene er vår vurdering at tiltakene til nyhetsmediesektorene skiller seg fra tiltakene til audiovisuell sektor. Vi mener derfor at deltagelsen blant norske aktører innen nyhetsmedier kan økes ved at myndighetene etablerer en egen desk til å informere og veilede om ordningene til nyhetsmedier. (EØS-notatbasen, 2026)

Norske aktører har ikke fått støtte til oversettelse av europeiske verk

Kulturprogrammets støtte til oversettelse av skjønnlitteratur kan øke tilgangen på europeisk litteratur i Norge. For årene i denne midtveisevalueringen har vi imidlertid ikke identifisert tilskudd til oversettelse av europeiske skjønnlitterære verk til norsk. En årsak kan være at Kulturdesken ikke har prioritert denne ordningen i sitt arbeid opp mot norske kulturaktører. Gitt programdeltagelsens mål om å fremme Europas kulturelle og språklige mangfold, kan måloppnåelsen økes ved å bruke mer ressurser på å informere om denne ordningen. Beslutningstakerne må i så fall vurdere ressursbruken opp mot den potensielle gevinsten. Det later imidlertid at det nå gjøres mere for å

informere norske forlag om denne muligheten for støtte fra så vel Kulturdirektoratet som Forleggerforeningen og kulturdesken.

7.3 Kostnadseffektivitet

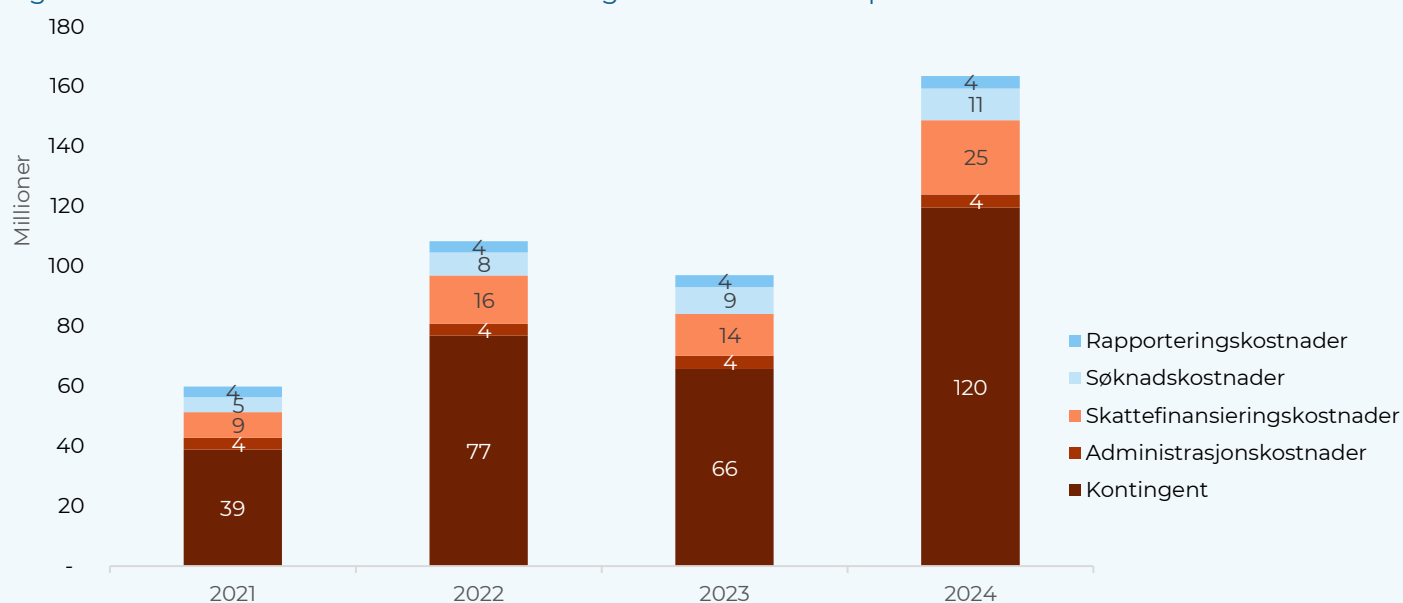
Kostnadseffektivitet handler om å vurdere ressursbruken til Norges deltagelse i Kreativt Europa. Kan samme mål oppnås med lavere ressursbruk?

Prissatte kostnader: kontingent og ressursbruk

De prissatte kostnadene for Norges deltagelse i Kreativt Europa består av den årlige programkontingenten, ressursbruk i forvaltningen og norske søkeres ressursbruk til søknadsarbeid og rapportering. Siden programkontingenten og ressursbruken i forvaltningen finansieres over offentlige budsjetter, medfører de en skattefinansieringskostnad på 20 prosent. Totale prissatte kostnader varierer fra 60 millioner kroner i 2021 til 163 millioner i 2024 (Figur 7-2 og kapittel 6.2). Samlede kostnader for 2021–2024 er på 429 millioner kroner.

Gitt at deltagerkontingenten står for 80–90 prosent av totalkostnaden i alle år, er det utviklingen i programkontingenten som driver variasjonen i total kostnad. Vår vurdering er at deskenes organisering i eksisterende kultur- og medieforvaltning gjør at ressursbruken i forvaltningen er kostnadseffektiv.

Figur 7-2 Prissatte kostnader ved norsk deltagelse i Kreativt Europa

Note: Se kilder og beregninger i kapittel 6.2. Kostnader som finansieres over offentlige budsjetter medfører en skattefinansieringskostnad på 20 prosent, i tråd med Finansdepartementets rundskriv.

Hva er alternativet?

Et spørsmål til vurderingen av kostnadseffektivitet er om de samme målene kunne vært oppnådd med lavere ressursbruk. Dette er særlig relevant når man vurderer ulike tiltak opp mot hverandre. I denne evalueringen har vi ingen andre tiltak å sammenligne med. I teorien vil både nasjonale støtteordninger og etablerte former for internasjonalt kultursamarbeid ha formålsbestemmelser som i større eller mindre grad overlapper med Kreativt Europa. Samtidig mener vi at når målet er et bredt og strukturert europeisk samarbeid i tråd med ambisjonene for den norske internasjonale kulturpolitikken, finnes ingen reelle alternativer til deltagelse i Kreativt Europa.

Programmet fungerer som en finansieringskilde og samarbeidsplattform hvor aktører fra en rekke europeiske land møtes til felles prosjektutvikling og nettverksbygging. Nasjonale støtteordninger kan i noen grad bidra til å finansiere internasjonale prosjekter, men mangler ofte den samme institusjonelle rammen for samarbeid, koordinering og mobilisering av partnere på tvers av land.

I intervjuer har norske kulturaktører pekt på at Kreativt Europa fungerer som en inngangsport til europeiske samarbeid. Programmet gir tilgang til etablerte nettverk, møteplasser og samarbeidspartnere som det ellers kan være krevende å nå frem til for enkeltaktører. Dette gjelder særlig for mindre organisasjoner og aktører uten et eksisterende internasjonalt nettverk.

Samtidig er det enkelte alternative virkemidler som kan bidra til lignende mål, for eksempel nordiske samarbeidsprogrammer eller nasjonale støtteordninger med internasjonal profil. Disse ordningene er imidlertid mer begrenset i omfang og geografisk rekkevidde, og gir ikke den samme tilgangen til et bredt europeisk marked og samarbeidssystem som Kreativt Europa.

Samlet sett mener vi at vi ikke kan sammenligne ressursbruken til Kreativt Europa-deltagelsen med andre tiltak. Dersom deltagelsen skulle erstattes av nasjonale ordninger, måtte disse i praksis etableres med et tilsvarende internasjonalt omfang og institusjonell struktur for å oppnå de samme effektene. Den identifiserte ressursbruken gir ikke i seg selv grunnlag for å diskutere kostnadseffektivitet, før kostnadsvirkninger settes opp mot nyttevirkninger.

7.4 Andre virkninger

Felles europeisk identitet

Kreativt Europa bidrar til å styrke en felles europeisk identitet gjennom samarbeid, mobilitet og utveksling mellom kulturaktører på tvers av landegrensene. Programmet legger til rette for at norske aktører inngår i europeiske prosjekter, nettverk og møteplasser, og bidrar dermed til at kultursektoren i Norge blir en aktiv del av et bredere europeisk kulturelt offentlig rom. Dette er en virkning som går utover de mer direkte målene om tilskudd, prosjektgjennomføring og spredning av norsk kunst og kultur.

Denne virkningen får økt betydning i en periode der europeisk samhold og demokratiske verdier er under press. En felles europeisk identitet innebærer ikke kulturell ensretting, men en felles forståelse av verdien av demokrati, ytringsfrihet og kulturelt mangfold. Vår vurdering er at Kreativt Europa bidrar til å vedlikeholde og styrke disse forbindelsene gjennom praktisk samarbeid mellom mennesker, institusjoner og fagmiljøer. Programmet fungerer dermed også som et folk-til-folk-samarbeid som forankrer Norges tilhørighet til Europa.

Møter mellom kulturarbeidere fra ulike land og kulturområder bidrar til en forståelse av hvorledes kulturuttrykk er preget av forskjeller, men også hvordan de ulike institusjonelle sammenhengene kan forstås og utvikles gjennom gjensidig samarbeid. Kunstnerisk arbeid og medieproduksjoner dreier seg både om teknisk og estetisk kunnskap, erfaringer med internasjonalt samarbeid og eksponering for andre miljøer fungerer som inspirasjon og læringsarenaer. Dette er igjen knyttet til hvorledes kulturelle uttrykk og produkter oppfattes og vurderes innenfor ulike kulturer. Det betyr at kulturelt samarbeid også bidrar til økt kvalitetsbevissthet og estetisk innsikt både blant utøvende kunstnere, kritikere og publikum.

Europeisk sikkerhetspolitikk

Kreativt Europa-deltagelsen har sikkerhetspolitisk relevans. I en tid med krig i Europa, økt geopolitisk uro, desinformasjon og press mot demokratiske institusjoner, blir kultur- og mediesektoren viktigere for samfunnets demokratiske motstandskraft. Særlig det sektorovergripende delprogrammet støtter tiltak for mediemangfold, kvalitetsjournalistikk, mediekompetanse og motvirkning av desinformasjon.

Vår vurdering er at slike virkninger bør forstås som en tilleggseffekt av norsk deltagelse i Kreativt Europa. Programmet bidrar til å styrke den

kulturelle og demokratiske infrastrukturen i Europa ved å støtte uavhengige kultur- og medieaktører, fremme samarbeid på tvers av land og bygge tillit mellom europeiske samfunn. For Norge, som står utenfor EU, men er tett knyttet til Europa gjennom EØS, NATO og felles sikkerhetspolitiske interesser, gir deltagelsen også en arena for å inngå i europeiske verdifelleskap utenfor de tradisjonelle utenriks- og forsvarspolitiske kanalene.

Slik sett er norsk deltagelse en viktig del av internasjonaliseringen av norsk kultur- og mediepolitikk. Programmet bidrar dermed også til samarbeid og solidaritet på det kultur- og mediepolitiske området mellom ulike deler av Europa. Dette aspektet må også ses i lys av den rollen EØS-midlene til kultur spiller, der disse to programmene supplerer hverandre.

7.5 Levedyktighet

Levedyktighet belyser om programdeltagelsen vil gi varige endringer. I denne evalueringen handler det om virkningene av Kreativt Europa-deltagelsen vil vedvare dersom Norge trekker seg ut av programmet.

Det er nyttig å skille mellom direkte og indirekte nyttevirksomheter, i drøftingen av levedyktighet. De direkte nyttevirksomhetene er konkrete og synlige resultater av programdeltagelsen – som tildelinger og gjennomføring av kulturprosjekter som ellers ikke ville vært gjennomført. Slike nyttevirksomheter er prosjektspesifikke og vil falle bort ved utmelding av programmet, når finansieringsmulighetene gjennom Kreativt Europa forsvinner. De indirekte nyttevirksomhetene, derimot, kan vi forvente at varer lenger. Nettverkseffekter som etablering og styrking av internasjonale relasjoner gjennom prosjekter, nettverk eller arrangementer, har potensial til å overleve enkeltprosjekter eller prosesser. Tilsvarende vil læringseffekter blant involverte aktører, både gjennom prosjekter, nettverk og arrangementer, tas med til videre arbeid.

Levedyktighet handler også om virkningenes overføringsverdi og betydning. Internasjonale samarbeidsrelasjoner og nettverk forventes å være relevante for norske kulturaktørs fremtidige prosjekter, uavhengig av Kreativt Europa. Kulturell kompetanseheving som innføring i nye former eller uttrykk, innsikt i ny problematikk eller teknisk kompetanse, vil også være relevant for fremtidig arbeid. Søknadskompetansen fra Kreativt Europa-deltagelsen mener vi at kan være nyttig i annet søknadsarbeid. Imidlertid mener vi at den spesifikke systemforståelsen, både fra søknads- og

rapporteringsprosesser i Kreativt Europa, i mindre grad er overførbart til senere arbeid.

Selv om vi vurderer at kulturaktørers nettverksbygging og kunstneriske kompetanseheving som følge av deltagelse i Kreativt Europa vil kunne overleve en eventuell avmelding i programmet, så tror vi levetiden er begrenset. Både nettverks- og læringseffekter er ferskvare, som vil svekkes over tid. Flere vi har intervjuet fremhever at vedlikehold av relasjoner og nettverk er avgjørende for å sikre at nettverkene kan vedvare over tid. Vår samlede vurdering er derfor at nyttevirksomhetene for norske kulturaktører og Norge som helhet forutsetter at deltagelsen videreføres.

8. Konklusjoner og anbefalinger

Vår vurdering er at Norges deltagelse i Kreativt Europa er av stor betydning for norsk kultursektor og kulturtilbud. Det finnes ikke andre tiltak som kan oppnå de samme gevinstene. Suksesskriterier for deltagelsen er at norske kultur- og medieaktører benytter seg av mulighetene Kreativt Europa gir og deskenes arbeid er sentralt for dette.

Som EØS-utredningen konkluderte om verdien av Norges deltagelse i EUs programmer, mener vi at verdien av Kreativt Europa-deltagelsen ikke lar seg måle ved kun å se på utbetalinger til norske aktører. (NOU 2024: 7)

8.1 Konklusjoner

8.1.1 Ingen reelle alternativ

Kreativt Europa er et omfattende internasjonalt kultur- og mediasamarbeid. I tillegg til at programmet ivaretar norske kultur- og mediepolitiske behov, gir programmet norske kulturaktører og den norske befolkning tettere forbindelser til det større og mer mangfoldige Europa. Ikke minst bidrar programdeltagelsen til at norske kulturuttrykk spres til europeiske land og at norske kultur- og mediearbeidere inngår i europeiske samarbeid. Dermed fører programdeltagelsen til europeisk gjennomslag for norske aktører og at norske aktører skaper og formidler kunst og kultur som er bærekraftig, mangfoldig og av høy kvalitet. Norges deltagelse bidrar også til å styrke armlengdeprinsippet i Europa ved at programmet tilbyr finansiering av kultur- og medieprosjekter som ikke kan styres direkte av nasjonale myndigheter. Det finnes ikke alternativer til Norges Kreativt Europa-deltagelse som oppnår de samme gevinstene.

8.1.2 Kostnadsbesparende innretning

Vi mener at det er en styrke at Kreativt Europa-deltagelsen benytter eksisterende infrastruktur i forvaltningen av norsk kultur- og mediepolitikk. Ved at deskene er en del av Kulturdirektoratet og Norsk Filminstitutt (NFI) innebærer programdeltagelsen begrenset ressursbruk til forvaltning, informasjon og veiledning. En annen fordel med at deskene er del av eksisterende strukturer i kultur- og medieforvaltningen er bedre informasjonsdeling på tvers av både nasjonale og internasjonale ordninger.

Vår vurdering er at deskene gjør en god jobb fordi de har bygget seg opp erfaring og kompetanse om Kreativt Europa. Vi mener at de utnytter fleksibiliteten i å utøve deskeoppdraget etter målgruppenes behov. Deskenes erfaring og kompetanse på Kreativt Europa er imidlertid spesifikk og ikke nødvendigvis overførbart til andre ordninger. Vår vurdering er at norsk kultur- og mediesektor mister denne kompetansen om Norge ikke går inn i AgoraEU.

8.1.3 Stor kontingent fordi medlemslandene bidrar etter evne

Kultur- og medieaktører i Norge har fått 244 millioner kroner i tilskudd fra Kreativt Europa i årene 2021–2024, mens landet har betalt 301 millioner kroner i programkontingent. Det betyr at i prissatte virkninger får Norge mindre ut av å delta i programmet enn det landet bidrar med. Flere ønskede virkninger av deltagelsen lar seg imidlertid ikke prissette. Sammenstillingen av Norges bidrag til finansiering og tilskudd til norske aktører gir dermed ikke et helhetlig bilde av de samlede virkningene av norsk deltagelse.

Norges deltakerkontingent til Kreativt Europa fastsettes etter en proporsjonalitetsfaktor, der Norges bidrag avhenger av norsk BNP relativt til BNP i EU- og EØS/EFTA-landene. Kontingenten reflekterer dermed prinsippet om at deltakerlandene bidrar etter økonomisk evne. Som vist i kapittel 6.1.1, har den årlige kontingenten økt betydelig mellom 2021–2024. Denne økningen må ses i sammenheng med hvordan norsk økonomi har vokst målt i euro og at EUs egen finansiering av programmet varierer fra år til år. Økningen forsterkes av en svak kronekurs som har gjort eurobaserte forpliktelser dyrere målt i norske kroner.

Dette innebærer at Norge i gode økonomiske perioder betaler relativt mer inn i programmet enn land med svakere økonomisk utvikling. På den måten har kontingenten også et solidaritetsmoment: Norges bidrag finansierer ikke bare norske aktørers tilgang til programmet, men også et bredere europeisk kultur- og mediasamarbeid der land med mindre økonomisk handlingsrom kan delta.

Samtidig har modellen en stabiliserende egenskap. Dersom norsk økonomi skulle gå inn i en resesjon, eller oppleve langsiktig svakere vekst enn økonomien i EU-landene, vil Norges kontingent

utgifter målt i euro falle, uten at det påvirker norske kulturaktører tilgang til Kreativt Europa.

8.1.4 Inngangsbillett til europeisk tilhørighet – for kultur- og medieaktører og publikum

Det er krig i Europa og Europas nærmeste allierte mener at kontinentet står overfor en risiko for sivilisasjonskollaps.¹⁸ I en urolig verden er samarbeid, fellesskap og tilhørighet mer enn symbolpolitikk. Kreativt Europa åpner dører for Norge og styrker Norges europeiske tilhørighet. Gjennom deltagelse og kulturutveksling får norske myndigheter, kultur- og medieaktører og den norske befolkning adgang til en felles europeisk offentlighet. Når landene rundt oss inngår tettere samarbeid både politisk og økonomisk, framstår Norges kulturelle samarbeid med EU som en åpenbart god idé.

8.2 anbefalinger

Etter programperiodens slutt planlegger EU å videreføre og utvikle Kreativt Europa gjennom det nye programmet AgoraEU. Det nye programmet vil ha et større budsjett og omfatte flere program og styrkede tiltak til nyhetsmediesektoren og sivilsamfunnet, i tillegg til dagens ordninger. Vi mener at utvidelsen og innlemmelsen av EUs program for grunnleggende rettigheter (CERV Citizens, Equality, Rights and Values) viser at EU anser Kreativt Europa som en del av et større arbeid for demokrati og menneskerettigheter. Vi mener at det er i norsk kulturpolitisk interesse i en videre europeisk offentlighet å delta i denne satsingen.

8.2.1 Videreføre og styrke deskenes rolle

Norges utbytte og effekter av Kreativt Europa-deltagelsen avhenger av at målgruppene for programmet benytter seg av mulighetene Kreativt Europa gir. I Norges aktive deltagelse i Kreativt Europa er deskenes rolle avgjørende. Gjennom oppsøkende og generelt informasjonsarbeid og tett oppfølging av aktuelle søkere bidrar deskene til at norske kultur- og medieaktører kjenner til og søker Kreativt Europa. Vår vurdering er det styrker deskenes funksjon at de har fleksibilitet til å utøve sitt oppdrag innenfor gjeldende behov. Vi anbefaler at deskenes rolle videreføres og at deskene undersøker muligheter for å gi aktuelle søkere økt støtte i selve forberedelsesfasen av søknadsprosessen.

I perioden vi har undersøkt har kun åtte norske aktører mottatt støtte fra det sektorovergripende

delprogrammet, og det kan dels forklares av at sektorovergripende delprogram er kjent for å ha særlig spesifikke utlysninger¹⁹. Samtidig har ingen norske aktører mottatt støtte til delprogrammets ordninger for journalistikksamarbeid eller mediekunnskap. Manglende tildeling henger sammen med lave søkertall – av det vi kjenner til har kun seks norske aktører søkt på disse to ordningene mellom 2021 og 2024. Vi mener at lav deltagelse taler for at Norge bør opprette en egen desk for det sektorovergripende delprogrammet.

Framover blir tiltak rettet mot nyhetsmedier en større del av programmet. Vi mener at den norske målgruppa for disse tiltakene – norske aktører innen nyhetsmedia – trenger mer informasjon og veiledning fra noen med kjennskap til både Kreativt Europa og norske forhold. Desken kan være en del av Medietilsynet. Vi mener det er et godt grep å ta i bruk eksisterende forvaltningsstruktur og kompetanse i Medietilsynet for at etableringen og driften av en sektorovergripende desk skal være kostnadseffektiv. Vi mener også at en gevinst av at Medietilsynet får et mandat og ressurser til å være desk er at de får tettere forbindelser til den europeiske nyhetsmediesektoren.

8.2.2 Ved eventuell deltagelse i AgoraEU, bør Norge arbeide for at programmet innrettes med en programkomité

Norge er ikke medlem i EU og har ikke medbestemmelse over Kreativt Europas innretning. Norges mulighet til å påvirke programmets prioriteringer er som medlem av programkomitéen og i dialog mellom EFTA og EU og med EU-land Norge har en nær relasjon til. Programkomitéen er dermed en viktig arena for at Norge skal fremme sitt syn. Hvis Norge vedtar å delta i AgoraEU, anbefaler vi at landet jobber for at AgoraEU innrettes med en tilsvarende programkomité.

8.2.3 Redusere søknads- og rapporteringskostnader

Norske aktører opplever søknads- og rapporteringsbyrden som en barriere for å søke Kreativt Europa. EU arbeider for å redusere slike administrasjonsbyrder. Vi anbefaler at Norge støtter opp om dette arbeidet.

Engasjere organisasjonslivet i informasjonsarbeid

Velutviklede kulturorganisasjoner er et viktig element i den overordnede norske internasjonale kulturpolitikken og det burde kunne utnyttes ytterligere i arbeidet med Kreativt Europa. En

¹⁸ Basert på USAs beskrivelse av Europa i National Security Strategy, 2025: «But this economic decline is eclipsed by the real and more stark prospect of civilizational erasure.»

¹⁹ Kilde: referansegruppa

mulighet er å i større grad involvere de øvrige organisasjonene som er del av nettverket Norwegian Arts Abroad²⁰: DOGA, Music Norway, NORLA, Norwegian Crafts, Senter for scenekunst Norge (PAHN) og Office for Contemporary Art Norway (OCA). Dette er organisasjoner med til dels overlappende målgrupper og formål som Kreativt Europa, og vi mener at de kan spille en mer aktiv rolle i informasjonsspredningen. En annen mulighet er å engasjere bransjenes egne organisasjoner.

²⁰ NFI er også del av nettverket.

9. Referanser

Bodø2024, 2025. *Dette var Bodø2024*. [Internett]

Available at:

<https://static1.squarespace.com/static/6274ef1a02d9a77f64596fc8/t/69049882962e6a2831a73c3f/1761908866484/Rapport+Dette+var+Bod%C3%B82024.pdf>

Creative Europe, 2023. *Cross-Sectoral Strand*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/cross-sectoral-strand>

Creative Europe, 2025. *Literary Translations Playbook*. [Internett].

Creative Europe, 2026. *Audience Cluster*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-media-strand/audience-cluster>

Creative Europe, 2026. *Business Cluster*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-media-strand/business-cluster>

Creative Europe, 2026. *Content Cluster*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-media-strand/content-cluster>

Creative Europe, 2026. *Creative Europe MEDIA strand*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-media-strand>

Creative Europe, 2026. *Creative Europe Public Dashboard*. [Internett]

Available at: <https://webgate.ec.europa.eu/eacdashboard/sense/app/9ae190a0-f1c2-49f2-95a2-3afbb5f5ad53/overview>

Creative Europe, 2026. *Culture Moves Europe*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/culture-moves-europe>

Creative Europe, 2026. *European networks of cultural and creative organisations*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-networks>

Creative Europe, 2026. *European platforms for the promotion of emerging artists*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-platforms>

CREO, 2022. *Kulturpolitikk*. [Internett]

Available at: <https://creokultur.no/politisk-ledelse/uttalelser/kulturpolitikk/>

CREO, 2025. *Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026*. [Internett]

Available at: <https://creokultur.no/nyheter/regjeringens-forslag-til-statsbudsjett-for-2026/>

Cultural Relations Platform, 2018. *New European Agenda for Culture 2018*. [Internett]

Available at: <https://www.cultureinexternalrelations.eu/2018/06/01/new-european-agenda-for-culture/>

Culture Action Europe, 2017. *Creative Europe Programme Analysis and Recommendations*, s.l.: Culture Action Europe.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2018. *Veileder i samfunnsøkonomiske analyser*, s.l.: s.n.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2026. *Evaluering*. [Internett]

Available at: <https://www.dfo.no/fagomrader/styring-i-staten/evaluering>

Duelund, P., 2003. *The Nordic Cultural Model*. s.l.:s.n.

EFTA, 2026. *RE: Question about 2023-2024 CE increase for Norway*. s.l.:E-post.

Espelien, A. & Baustad, H., 2018. *Midtveisevaluering av norsk deltakelse i Kreativt Europa*, Oslo: Menon Economics.

Eurimages, u.d. *Eurimages*. [Internett]

Available at: <https://www.coe.int/en/web/eurimages/>

EUR-Lex, u.d. *Principle of subsidiarity*. [Internett]

Available at: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/principle-of-subsidiarity.html>

Europa Cinemas, 2026. *General presentation*. [Internett]

Available at: <https://www.europa-cinemas.org/en/Presentation>

Europakommisjonen, 2021. *Kreativt Europa 2021-2027*, s.l.: s.n.

European Capital of Culture Expert Panel, 2023. *Bodø European Capital of Culture 2024 - Third Monitoring Meeting*. [Internett]

Available at: https://culture.ec.europa.eu/sites/default/files/2023-12/Bod%C3%B8%20third-monitoring_report_final_1.pdf

European Commission, 2023. *About the Creative Europe Programme*. [Internett]

Available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme> [Funnet 2025].

European Commission, 2025. *A Decade of Creative Europe*. [Internett].

EØS-avtalen, Artikkel 78. *EØS-avtalen artikkel 78 (samarbeid utenfor de fire friheter)*. [Internett]

Available at: <https://europolov.no/eos-artikkel/eos-avtalen-artikkel-78-samarbeid-utenfor-de-fire-friheter/id-6943>

EØS-notatbasen, 2026. *AgoraEU (2028-2024) - EUs flerårige samarbeidsprogram for kultur, media, likestilling og demokrati*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2025/des/agoraeu/id3148210/>

Faro-konvensjonen, 2005. *Europarådets rammekonvensjon om kulturarvens verdi for samfunnet – ETS 199 (27-10-2005 nr 106 Multilateral)*. [Internett]

Available at: Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/2005-10-27-106>

Finansdepartementet, 2021. *R-109/21*. [Internett].

Groth, H. et al., 1953. *Vår kulturs fremtid: brev til den norske regjeringen 1945*. [Internett]

Available at: https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2013042308025?page=5

Kleppe, B. & Tanja, A., 2023. *Kunstnerundersøkelsen 2019*, s.l.: Telemarksforskning.

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2018. *Europeisk kultursamarbeid*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonalt-kultursamarbeid/Europeisk-kultursamarbeid/id766541/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. 1. *Kunstnerisk frihet og ytringsfrihet er respektert i alle land*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonal-kulturpolitikk/mal-for-den-internasjonale-kulturpolitikken/1.-kunstnerisk-frihet-og-ytringsfrihet-er-respektert-i-alle-land/id3080802/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. 2. *Aktører fra Norge benytter internasjonale muligheter for å skape og formidle kunst og kultur som er bærekraftig, mangfoldig og av høy kvalitet*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonal-kulturpolitikk/mal-for-den-internasjonale-kulturpolitikken/2.-aktorer-fra-norge-benyttter-internasjonale-muligheter-for-a-skape-og-formidle-kunst/id3080805/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. 3. *Kulturuttrykk fra Norge har gjennomslag over hele verden*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonal-kulturpolitikk/mal-for-den-internasjonale-kulturpolitikken/3.-kulturuttrykk-fra-norge-har-gjennomslag-over-hele-verden/id3080807/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. *Film- og dataspillpolitikk*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/film-og-medier/innsiktsartikler/film-og-dataspillpolitikk/id2001335/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. *Mål for den internasjonale kulturpolitikken*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/Internasjonal-kultursamarbeid/mal-for-den-internasjonale-kulturpolitikken/id3080801/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2025. *Ytringsberedskap - Nasjonal strategi for eit ope og opplyst offentleg ordskifte*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ytringsberedskap-nasjonal-strategi-for-eit-ope-og-opplyst-offentleg-ordskifte/id3119708/?ch=4>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026. *Globalt kultursamarbeid (UNESCO, 620 m.m.)*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonal-kulturpolitikk/globalt-kultursamarbeid-unesco-g20-m.m/id766556/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026. *Globalt kultursamarbeid (UNESCO, G20 m.m.)*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/internasjonal-kulturpolitikk/globalt-kultursamarbeid-unesco-g20-m.m/id766556/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026. *Nordisk kulturpolitikk*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktsartikler/nordisk-samarbeid-kultur-og-frivillighetsfeltet/nordisk-kulturpolitikk/id2893530/>

Kultur- og likestillingsdepartementet, 2026. *Nytt EU-program for kultur, medier, likestilling og demokrati (2028-2034)*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nytt-eu-program-for-kultur-medier-likestilling-og-demokrati-2028-2034/id3155302/>

Kulturdirektoratet, 2025. *Om EØS-midlene til kultur*. [Internett]

Available at: <https://www.kulturdirektoratet.no/fag/internasjonalt-samarbeid/eos-midlene/om-eoes-midlene-til-kultur>

Kulturdirektoratet, u.d. *Nordisk kultursamarbeid*. [Internett]

Available at: <https://www.kulturdirektoratet.no/fag/internasjonalt-samarbeid/norsk-islandsk-kultursamarbeid>

Kulturlova, 2025. *Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (LOV-2007-06-29-89)*. [Internett]

Available at: Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-29-89>

Kunstnernettverket, u.d. *Politisk program*. [Internett]

Available at: <https://www.kunstnernettverket.no/politisk-program>

Lisboa-traktaten, 1992. *Konsolidert utgave av traktaten om Den europeiske union*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/ud/vedlegg/europa/lisboatraktat/konsolidert-traktat.pdf>

Meld. St. 20 (2024–2025), 2025. *Innsats for demokrati, rettsstat og menneskerettigheter i Europa – Norges arbeid i Europarådet*. [Internett]

Available at: Utenriksdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-20242025/id3095394/>

Meld. St. 8 (2018–2019), 2018. *Kulturens kraft: Kulturpolitikk for framtida*, Oslo: Kulturdepartementet.

Meld. St. 9 (2024–2025), 2025. *Totalberedskapsmeldingen*. [Internett]

Available at: Justis- og beredskapsdepartementet. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-9-20242025/id3082364/?q=kulturuttrykk&ch=2#match_0

Norges Bank, 2026. *Valutakurser*. [Internett]

Available at: <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Valutakurser/?tab=currency&id=EUR&frequencyTab=3>

Norsk filmforbund, 2026. *Vårt politiske arbeid*. [Internett]

Available at: <https://filmforbundet.no/politisk-arbeid>

NOU 2024: 7, 2024. *Norge og EØS: Utvikling og erfaringer*. s.l.:Utenriksdepartementet.

NOU 2024: 7, 2024. *Norge og EØS: Utvikling og erfaringer*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-7/id3033576/>

NOU 2024: 7, 2024. *Norge og EØS: Utvikling og erfaringer*. [Internett]

Available at: [Utenriksdepartementet. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-7/id3033576/](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-7/id3033576/)

Nærings- og fiskeridepartementet, 2024. *Veikart for kreativ næring*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/contentassets/5e0970ce4a9d4da59f7b6a9ea3b902c2/no/pdfs/veikart-for-kreativ-naering.pdf>

Prop. 1 S (2020–2021), u.d. *For budsjettåret 2021 under Kultur- og likestillingsdepartementet*. [Internett]

Available at: [Kultur- og likestillingsdepartementet](#)

Prop. 1 S (2021–2022), u.d. *For budsjettåret 2022 under Kultur- og likestillingsdepartementet*. [Internett]

Available at: [Kultur- og likestillingsdepartementet](#)

Prop. 1 S (2022–2023), u.d. *For budsjettåret 2023 under Kultur- og likestillingsdepartementet*. [Internett]

Available at: [Kultur- og likestillingsdepartementet](#)

Prop. 1 S (2023–2024), 2023. *For budsjettåret 2024 under Kultur- og likestillingsdepartementet*. [Internett].

Prop. 1 S (2024–2025), 2024. *For budsjettåret 2026 under Utenriksdepartementet*. [Internett]

Available at: [Utenriksdepartementet. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20252026/id3123661/?ch=1](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20252026/id3123661/?ch=1)

Prop. 1 S (2025–2026), 2025. *For budsjettåret 2026 under Utenriksdepartementet*. [Internett]

Available at: [Utenriksdepartementet. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20252026/id3123661/?ch=1](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20252026/id3123661/?ch=1)

Prop. 176 S (2020–2021), 2021. *Utenriksdepartementet*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-176-s-20202021/id2844824/>

Regjeringen, 2024. *Norges økonomiske bidrag*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/europapolitikk/tema-norge-eu/okonomiske-bidrag/id684932/>

Regjeringen, 2025. *Arbeiderparti-regjeringens politiske prioriteringer*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/arbeiderparti-regjeringens-politiske-prioriteringer/id3086704/>

Sakarias, S. & Johannisson, J., 2022. *Cultural policy as a balancing act*. [Internett]

Available at: <https://pub.norden.org/nordiskkulturakta2022-01/>

Scioldio, C., 2024. *European Networks and Cultural Governance*. s.l.:s.n.

Scioldo, C., 2025. Transnational cultural networks: soft mechanisms for cultural diversity and frictionless mobility: tools for EU legitimacy?. *Cultural Trends*, 34(1), pp. 145-159.

Utenriksdepartementet, 2021. *EØS-midlene 2021-2028*. [Internett]

Available at: <https://www.regjeringen.no/contentassets/29b97a7e67b44efb96001532de3a6e2e/255070-ud-faktaark-eos-norsk-05.pdf>

Utenriksdepartementet, 2021. *Strategi for ytringsfrihet i utenriks- og utviklingspolitikken*. [Internett]

Available at: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ytringsfrihet_strategi/id2866234/

Utenriksdepartementet, 2025. *EU/EØS-håndboken*. [Internett]

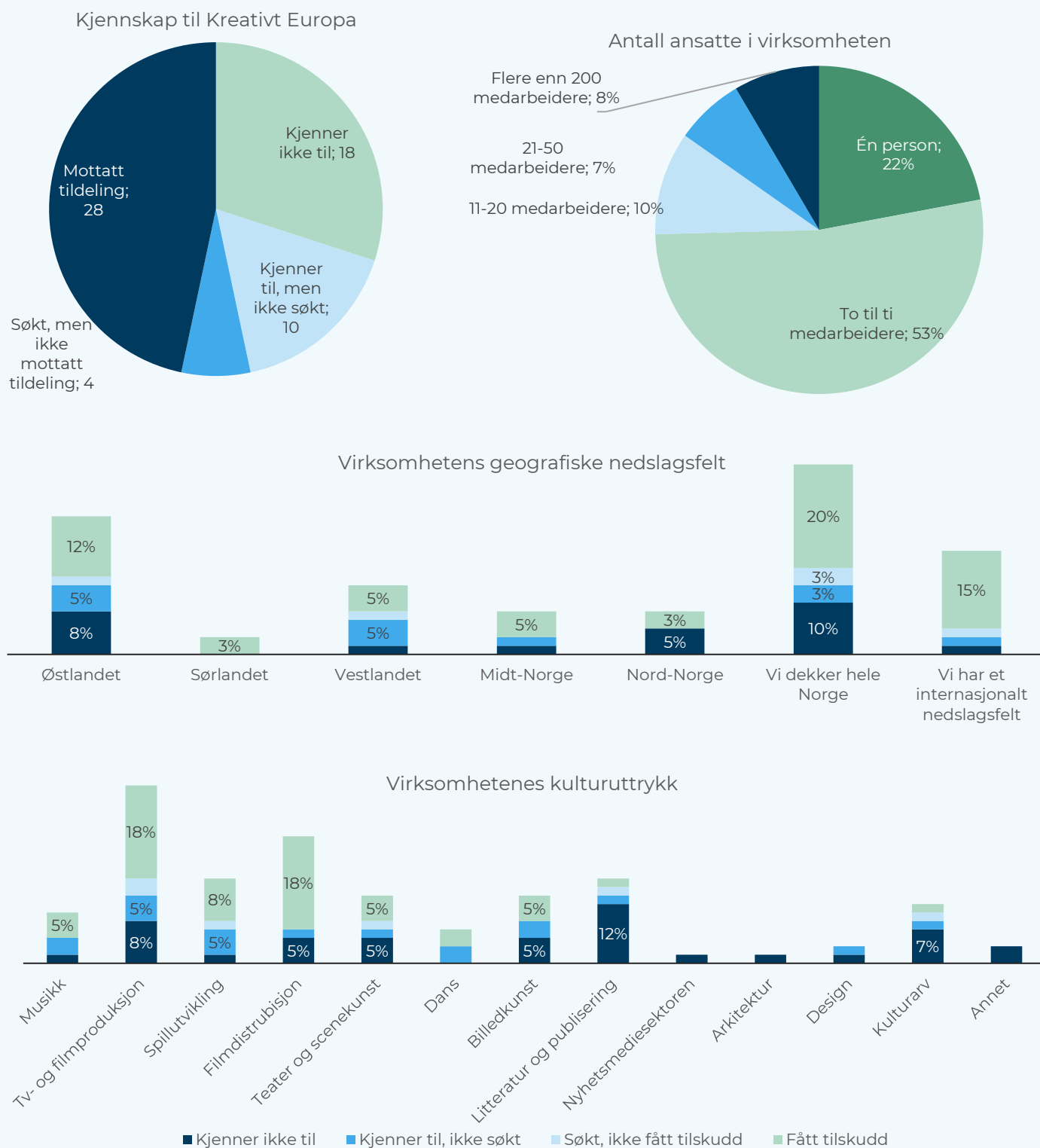
Available at: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/eueos-handbok/id3102387/>

Utenriksdepartementet, 2025. *Prop. 1 S (2025–2026)*. [Internett]

Available at: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20252026/id3123661/?q=ytringsfrihet&ch=2#match_0

Vedlegg A Deskriptiv statistikk om respondentene til spørreundersøkelsen

Figur 9-1: Om respondentene i undersøkelsen

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo